

POKL 3.5 „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”

Al. Kombatantów 2, 59-800 Lubań tel. (75) 64 55 349 fax: (75) 64 55 340
email: doskonaleniepce@interia.pl NIP: 6131428256 REGON: 230913449

Raport z realizacji

Powiatowego Programu Wspomagania

w ramach projektu

„Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli

poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu

doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”

Lubań, 2015

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opracowanie:

Alina Męczywór, Przemysław Kempieński

Współpraca:

Anna Ł. Adamska

Skład oraz wydruk:

Biuro projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”

Nakład: 50 egz.

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Opracowanie i monitorowanie powiatowego programu wspomaganie	13
1.1. Cel główny projektu.....	13
1.2. Cele szczegółowe projektu	13
1.3. Grupy docelowe	14
1.4. Zadania	14
1.5. Zarządzenie projektem	16
2. Rekrutacja szkół i przedszkoli	17
3. Szkolni organizatorzy rozwoju edukacji i koordynatorzy sieci współpracy i samokształcenia - rekrutacja i zadania	21
4. Wsparcie szkół i przedszkoli w rozwoju	25
4.1. Diagnoza potrzeb szkoły/ przedszkola.....	25
4.2. Wybór obszarów wsparcia i przygotowanie Rocznych Planów Wspomaganie.....	27
5. Sieci współpracy i samokształcenia	44
6. Rola i zadania instytucji wspierających pracę szkoły.....	75
6.1. Powiatowe centrum edukacyjne w Lubaniu.....	75
6.2. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	75
6.3. Biblioteka pedagogiczna	75
7. „Placówka w rozwoju” , czyli przykłady dobrych praktyk.....	77
7.1. Przedszkole	77
7.2. Szkoła podstawowa.....	82
7.3. Gimnazjum	93
7.4. Szkoła ponadgimnazjalna.....	101
8. Podsumowanie	117

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wstęp

Wspomaganie szkół i przedszkoli w powiecie lubańskim

„Bezpośrednie wsparcie nauczycieli szkół i przedszkoli w powiecie lubańskim” to jeden ze 160 pilotażowych projektów zrealizowanych w Polsce w latach 2012-2015 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.5. Celem pilotażu było sprawdzenie modelu wypracowanego w ramach projektu systemowego Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie pn. „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”, z wykorzystaniem rezultatów projektu systemowego Ministerstwa Edukacji Narodowej. Realizacja zadań w ramach projektów pokazała wartościowe wsparcie w rozwoju szkół i przedszkoli na rzecz własnego rozwoju, nakierowanych bezpośrednio na nauczycieli, a w rezultacie na efekty uczniów na każdym poziomie edukacyjnym. W województwie dolnośląskim 24 powiaty podjęły się realizacji tego rodzaju projektów, których celem była organizacja systemowego wsparcia szkół i placówek oświatowych poprzez doskonalenie rad pedagogicznych w tych obszarach, które zdiagnozowano przez samych zainteresowanych jako wymagające poprawy. W powiecie lubańskim Rada Powiatu powierzyła realizację projektu swojej jednostce organizacyjnej – Powiatowemu Centrum Edukacyjnemu w Lubaniu – instytucji doświadczonej w realizacji unijnych projektów o różnorodnej tematyce. Sukces merytoryczno-dydaktyczny całego przedsięwzięcia zapewniła zarówno profesjonalna obsługa projektu, jak też współpraca Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu - ośrodka doskonalenia nauczycieli z Biblioteką Pedagogiczną oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, a także ze szkołami i przedszkolami funkcjonującymi na terenie powiatu.

Powiat lubański

Powiat lubański jest usytuowany w południowo zachodniej części Polski. Od południa, przez grzbiet Gór Izerskich, powiat graniczy w Republiką Czeską, od zachodu sąsiaduje z powiatem zgorzeleckim, od wschodu z powiatem lwóweckim, a od północy z powiatem bolesławieckim. Najważniejszą rzeką jest Kwisa.

Położenie powiatu lubańskiego na mapie Polski

Powiat lubański obejmuje siedem jednostek administracyjnych: Miasto Lubań, Gminę Lubań, Miasto i Gminę Leśna, Gminę Olszyna, Gminę Platerówka, Gminę Siekierczyn, Miasto Świeradów-Zdrój. Ogółem obszar powiatu to 428,2 km², zamieszkuje go 56 266 mieszkańców (stan na 30.06.2013).

Mapa powiatu lubańskiego

Na terenie powiatu znajdują się 4 miasta z siedzibami jednostek samorządu terytorialnego oraz trzy gminy wiejskie. Najbardziej istotnym trendem wpływającym na edukację jest bardzo niski przyrost naturalny i związana z nim zapaść demograficzna.

W związku z tą tendencją liczba uczniów w szkołach i przedszkolach spada co roku średnio o około 100 uczniów. Prowadzi to do sytuacji, w której istnienie sieci szkół w obecnej postaci staje pod znakiem zapytania. Ta sytuacja jest znacznie poważniejszym problemem dla szkół ponadgimnazjalnych, w przypadku których narasta zjawisko coraz wyższej konkurencji w obliczu walki o ucznia i chęci utrzymania placówki. Zjawisko to wymusza na organach prowadzących oraz dyrektorach poszukiwanie oszczędności, a na nauczycielach konieczność podwyższania jakości pracy, poszukiwania coraz ciekawszych rozwiązań i zachęt dla uczniów.

Placówki oświatowe w powiecie lubańskim

Na terenie powiatu lubańskiego w latach 2013-2015 funkcjonowały 52 placówki oświatowe, prowadzone przez 8 jednostek samorządu terytorialnego:

1. Placówki prowadzone przez Powiat Lubański:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Adama Mickiewicza w Lubaniu (Technikum Ekonomiczne, Liceum Ogólnokształcące),
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu (Technikum, Liceum Ogólnokształcące, Zasadnicza Szkoła Zawodowa),

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Lubaniu (Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa),
- Dom Wczasów Dziecięcych w Świeradowie-Zdroju,
- Młodzieżowy Dom Kultury w Lubaniu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu,
- Szkoła Muzyczna I st. im. Oskara Kolberga w Lubaniu,
- Zespół Placówek Resocjalizacyjnych w Smolniku,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Świeradowie-Zdroju,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Świeradowie-Zdroju.

2. Placówki prowadzone przez Gminę Leśna:

- Przedszkole w Leśnej,
- Szkoła Podstawowa w Smolniku,
- Szkoła Podstawowa w Grabiszycach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pobiednej,
- Gimnazjum w Leśnej.

3. Placówki prowadzone przez Gminę Olszyna:

- Gminne Przedszkole Publiczne w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Biedrzychowicach,
- Gminne Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Olszynie

4. Placówki prowadzone przez Gminę Wiejską Lubań:

- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kościelniku,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pisarzowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radogoszczy,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radostowie Średnim,
- Gimnazjum im. Aleksandra Fredry w Pisarzowicach.

5. Placówki prowadzone przez Miasto Lubań:

- Przedszkole Miejskie Nr 1,
- Przedszkole Miejskie Nr 3,
- Przedszkole Miejskie Nr 5 im. Juliana Tuwima,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Europejskich Dróg Świętego Jakuba,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu,
- Gimnazjum Nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego,
- Gimnazjum Nr 2 im. Mikołaja Kopernika,
- Gimnazjum Nr 3 im. Euroregionu Nysa.

6. Placówki prowadzone przez Gminę Platerówka:

- Szkoła Podstawowa im. Emilii Plater w Platerówce,

- Gimnazjum we Włosieniu.

7. Placówki prowadzone przez Gminę Siekierczyn:

- Przedszkole w Zarębie,
- Zespół Szkół Gminna w Siekierczynie (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
- Zespół Szkół w Zarębie (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum).

8. Placówki prowadzone przez Miasto Świeradów-Zdrój:

- Przedszkole Miejskie w Świeradowie-Zdroju,
- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju (Przedszkole, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum),
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Świeradowie-Zdroju.

9. Placówki prowadzone przez stowarzyszenia oraz osoby prywatne:

- Niepubliczne Przedszkole Językowe „Akademia Malucha” w Lubaniu,
- Prywatne Przedszkole Nr 1 w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa w Stankowicach.

Spośród wszystkich wykazanych powyżej - 47 placówek kwalifikowało się do udziału w projekcie: „Bezpośrednie wsparcie...”. Jednak w jednym roku szkolnym udział w projekcie mogło wziąć jedynie 36 z nich.

Potrzeby w zakresie wspomagania nauczycieli

Kształcenie i doskonalenie nauczycieli ma kluczowe znaczenie w osiągnięciu przez uczniów sukcesów edukacyjnych. Biorąc pod uwagę zmieniające się warunki w środowisku pracy, konieczność bycia elastycznym i otwartym na nowe trendy w procesie nauczania i wychowania, pracownicy systemu oświaty potrzebują wsparcia i pomocy. Zgodnie z raportem Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu z badania potrzeb w zakresie doskonalenia i doksztalcania zawodowego nauczycieli ze szkół i placówek powiatu lubańskiego, opracowanego przez zespół ds. badania potrzeb oraz określenia priorytetów w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w powiecie lubańskim na lata 2012/2013 zdobycie specjalistycznej wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych nauczycieli staje się priorytetem.

Potrzeby wskazane w raporcie PCE wpisują się także w Dolnośląską Strategię Innowacji, gdzie w dziale 23 „Edukacja dla innowacji” zwrócono uwagę na fakt, iż *Innowatorom potrzebna jest szeroka wiedza ogólna, specyficzna wiedza szczegółowa, kreatywność, umiejętność uczenia się przez eksperymenty, kooperatywność i umiejętności komunikacyjne. Kształtowanie takich osobowości powinno zaczynać się już w przedszkolach. Wymaga to poważnej zmiany istniejącego modelu edukacji, a zwłaszcza większego nacisku na kształtowanie kapitału społecznego.* Aby pomóc w osiągnięciu tego celu, należało wesprzeć środowisko nauczycielskie i zwiększyć jego mobilność. W procesie innowacyjności znaczenie ludzi uzdolnionych, posiadających ponadprzeciętne umiejętności jest ogromne, dlatego ważne jest odkrywanie i wspieranie talentów już od najmłodszych lat. Dolnośląska Strategia Innowacji zwraca uwagę na to, że: *Potrzebna jest diagnostyczna i metodyczna pomoc nauczycielom natrafiającym na uczniów o ponadprzeciętnych talentach innowacyjnych. Implikuje to dalszą rozbudowę systemu zDolny Śląsk. Potrzebna jest przestrzeń (zarówno w dosłownym, jak i przenośnym sensie) dla twórczego eksperymentowania.*

Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego określa Lubań jako *znaczący w regionalnej skali ośrodek wysokiej aktywności kulturalnej i edukacyjnej*. Natomiast rozwojowi miast oraz ośrodków gminnych powiatu w tym zakresie sprzyjać powinna *realizacja spójnej powiatowej polityki w dziedzinie szkolnictwa i kultury, a w tym wdrażanie kompleksowych rozwiązań programowych i marketingowych*. Dlatego też założenia niniejszego programu doskonale wpisują się w realizację potrzeb określonych w przywołanej strategii.

Potrzeby wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Lubańskiego, to *upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy*.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 upatruje rozwój administracji publicznej w konieczności zmiany filozofii i zdecydowanego przejścia od modelu administrowania do zarządzania rozwojem, czyli określenie celów rozwojowych i zaprojektowanie instrumentów ich realizacji, a następnie podejmowanie konsekwentnych działań prowadzących do ich urzeczywistnienia.

Wychodząc naprzeciw tej tezie Powiatowe Centrum Edukacyjne opracowało i zrealizowało we współpracy z 39 szkołami i przedszkolami Program „Wspomagania Szkół i Placówek Oświatowych w powiecie lubańskim”. Realizacja tego programu stanowi element zarządzania zmianą, kadrami i rozwojem w dziedzinie rozwoju oświaty na terenie powiatu lubańskiego.

Zapisy Strategii Rozwoju Kraju wskazują na konieczność doksztalcenia kadry nauczycielskiej adekwatnie do proponowanych zmian w systemie oświaty. Nauczyciele, oprócz szkoleń branżowych, będą potrzebowali wsparcia merytorycznego, organizacyjnego i technicznego, do czego doskonale wpisze się nasz program. Przy pomocy Programu „Wspomagania Szkół i Placówek Oświatowych w powiecie lubańskim” stworzono podwaliny do rozpoczęcia procesu „rozwoju kapitału społecznego”, a program przyczynił się do utworzenia rodzaju platformy wymiany informacji i doświadczeń naszego regionu.

Potrzeba wspomaganie nauczycieli w powiecie lubańskim wynika m.in. z diagnozy przeprowadzonej przez Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu w celu przygotowania projektu: **„Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”** w ramach POKL Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.5. Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół oraz dokumenty przygotowanego przez PCE pt. „Raport z diagnozy powiatowego systemu doskonalenia”.

W wyniku przeprowadzonego badania wskazano:

- niewielką spójność programów doskonalenia nauczycieli z potrzebami szkół,
- niskie kompetencje kadry zarządzającej placówkami szkolnymi, szczególnie w zakresie przeprowadzania diagnozy potrzeb szkół w obszarze doskonalenia i praktyczne, wykorzystanie wniosków płynących z oceny systemu doskonalenia,
- niską jakość współpracy dyrektorów szkół i nauczycieli,
- brak możliwości wymiany doświadczeń pomiędzy nauczycielami na forum powiatu, co uniemożliwia wzajemne uczenie się i upowszechnianie dobrych praktyk.

Przygotowana przez PCE „Koncepcja pracy zespołu PCE na lata 2013-2015” stawia przed placówką główne zadania zbieżne z oczekiwaniami nauczycieli oraz dyrektorów szkół. Są to m.in.:

1. Współpraca z organem sprawującym nadzór pedagogiczny w opracowaniu priorytetów doskonalenia zawodowego nauczycieli w powiecie lubańskim.

2. Współpraca z organami prowadzącymi szkoły i placówki w zakresie doradztwa metodycznego dla nauczycieli.
3. Przygotowanie i realizacja programów doskonalenia dla doradców metodycznych, wspieranie ich działań oraz organizacja doradztwa dla nauczycieli.
4. Przygotowanie i realizacja programów doskonalenia dla dyrektorów szkół i placówek oraz pracowników organów nadzorujących i prowadzących szkoły i placówki w zakresie zarządzania oświatą.
5. Organizowanie działań na rzecz rozwoju i awansu zawodowego nauczycieli.

Projekt: „Bezpośrednie wsparcie...” jest zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Lubańskiego na lata 2011-2020, która zakłada wspomaganie rozwoju nauczycieli, w celu osiągnięcia jak najwyższych wyników nauczania wśród uczniów na wszystkich poziomach edukacji.

Przygotowane dzięki staraniom Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu przedsięwzięcie edukacyjne dotyczące wsparcia nauczycieli ze szkół i przedszkoli ogólnodostępnych przyczynił się do realizacji głównych zadań wskazanych w diagnozie potrzeb dyrektorów i nauczycieli oraz „Koncepcji”.

Założenia projektu: „Bezpośrednie wsparcie szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”

„Bezpośrednie wsparcie...” to ogromne przedsięwzięcie na rzecz szkół i przedszkoli funkcjonujących na terenie powiatu lubańskiego realizowane w sposób systemowy. Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu zaprosiło do współpracy w każdym roku szkolnym 36 placówek. Każda z nich mogła bezpłatnie wykorzystać średnio 54 godziny dydaktyczne w ramach różnych form doskonalenia zawodowego, zgodnie z własnymi potrzebami wskazanymi w przeprowadzonej wcześniej diagnozie. Takie systemowe wsparcie zapewniło wysoką jakość doskonalenia w wykonaniu profesjonalnych firm oraz zewnętrznych ekspertów – specjalistów w określonych dziedzinach.

Geneza projektu

Powiat Lubański jest organem prowadzącym dla 15 placówek oświatowych. Jedną z nich jest Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu, które od 2000 roku wspiera nauczycieli w ich rozwoju zawodowym. Wspomaganie szkół i placówek oświatowych w osiągnięciu wysokiej jakości usług edukacyjnych jest dziś jednym z większych wyzwań, które stoją przed instytucjami takimi jak PCE. Dzisiejszy rynek usług edukacyjnych jest bardzo różnorodny, ale też i niezwykle wymagający. Aby sprostać oczekiwaniom, należy wspomagać nauczycieli poprzez zintegrowany, celowy, zinstytucjonalizowany system wsparcia. Takie systemy działały do tej pory w Polsce, ale ich najsłabszym punktem był niski poziom diagnozy potrzeb, bardzo ograniczone możliwości finansowe oraz brak koordynacji działań instytucji prowadzących szkolenia i wspomaganie nauczycieli. Chcąc wyjść naprzeciw potrzebom nauczycieli powiatu lubańskiego i zapewnić im doskonalenie na najwyższym poziomie, Powiat Lubański - Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu w okresie od 01.08.2013- 30.06.2015 r. zrealizowało projekt pt. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”, złożony przez Powiat Lubański w ramach Priorytetu III Programu Operacyjnego Kapitał

Ludzki - Wysoka jakość kształcenia, Działania 3.5. Projekt zrealizowano przy wsparciu Biblioteki Pedagogicznej oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Głównym pomysłodawcą przedsięwzięcia była Anna Adamska, dyrektor PCE w Lubaniu. Projekt został zrealizowany w 81% uprawnionych placówek oświatowych położonych na terenie powiatu lubańskiego i objął swoim wsparciem dyrektorów i nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Jest on wynikiem realizacji strategii Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie rozwoju oświaty, a poprzez dążenie do uzyskiwania coraz wyższych efektów nauczania - także elementem realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Lubańskiego.

Potrzeba realizacji projektu wynikała z konieczności zmian wprowadzanych w systemie doskonalenia nauczycieli, stanowiących integralną część kompleksowego systemu wsparcia placówek oświatowych. Założenia zmodernizowanego systemu zostały opracowane w ramach projektu ORE: „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół”.

W powiecie lubańskim wg stanu na wrzesień 2014 r. funkcjonuje 47 szkół i przedszkoli. Placówkami wspierającymi szkoły są: Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu - jako ośrodek doskonalenia nauczycieli wraz z Biblioteką Pedagogiczną w Lubaniu oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu. Placówki te realizowały programy wsparcia szkół i nauczycieli, jednak działania PCE i PPP nie były skoordynowane, brakowało więc konsolidacji zasobów wszystkich placówek na rzecz szkół i przedszkoli. Wprawdzie PCE badało potrzeby edukacyjne nauczycieli, ale nie przeprowadzało diagnozy potrzeb poszczególnych placówek. Planowane wsparcie opierało się na diagnozie potrzeb nauczycieli, nie zawsze bezpośrednio powiązanych z potrzebami placówek, toteż programy doskonalenia były w związku z tym nie zawsze spójne z potrzebami szkół i przedszkoli. W grudniu 2012 r. Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu przeprowadziło diagnozę powiatowego systemu doskonalenia. W badaniu uczestniczyło 303 nauczycieli ze szkół i przedszkoli powiatu. Metodą badania była ankieta zawierająca 7 pytań. Wyniki badania przedstawiono w „Raporcie z diagnozy powiatowego systemu doskonalenia”.

Kluczową kwestią problemową była stosunkowo niska jakość funkcjonowania systemu doskonalenia w powiecie lubańskim, ze względu na brak współpracy między wszystkimi placówkami świadczącymi usługi na rzecz doskonalenia nauczycieli i wsparcia szkół, co skutkowało brakiem kompleksowego wsparcia szkół i przedszkoli, będącego odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby każdej z placówek.

Główna grupa docelowa to nauczyciele pracujący w szkołach i przedszkolach w powiecie lubańskim. Według danych własnych PCE, na wskazanym terenie zatrudnionych w różnym wymiarze było około 800 nauczycieli. Organizacja zadań w projekcie uwzględniała specyficzny, sfeminizowany charakter tego zawodu.

Główne założenia projektu

Realizacja projektu: „Bezpośrednie wsparcie...” przebiegała na dwóch płaszczyznach. Głównym odbiorcą procesu wspomaganiania była placówka – szkoła/przedszkole. Nie indywidualni nauczyciele, lecz zespół, grupa – rada pedagogiczna. Poprzez doskonalenie nauczycieli całościowo oddziałuje się na szkołę, rozumianą jako złożoną organizację. Ponadto wspomaganie miało na celu pomoc szkole w rozwiązywaniu problemów, nie wyręczanie jej i nie narzucanie gotowych rozwiązań. W systemie wspomaganiania uwzględniano podmiotowość

i autonomię szkoły/przedszkola oraz ścisłą współpracę ze szkołą/przedszkolem przy organizowaniu i realizacji wszelkich działań wspierających. Wspomaganie wynikało bowiem z indywidualnej sytuacji szkoły i odpowiadało jej specyficznym potrzebom. Wspomaganie to proces. Należało zatem odejść od pojedynczych form doskonalenia na rzecz długofalowych form pomocy placówce, obejmujących cały proces wspomagania, poczynając od przeprowadzenia diagnozy potrzeb placówki, poprzez pomoc w realizacji zaplanowanych działań, aż po wspólną ocenę efektów. Należy zaznaczyć, że w procesie wspomagania uwzględniane były także efekty kształcenia, w szczególności wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej placówki oraz wyniki sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych. Wszystkie prowadzone w tym zakresie działania podporządkowane były przekonaniu o tym, że doskonalenie winno być związane z autentyczną, towarzyszącą dyrektorowi i pracownikom potrzebom podnoszenia jakości pracy, niezależnie od już osiągniętego stopnia rozwoju.

Wspomaganie w ramach projektu: „Bezpośrednie wsparcie...” zakładało szereg korzyści:

Dla dyrektora:

- Pomoc w pogłębieniu diagnozy potrzeb szkoły oraz wyborze priorytetowego obszaru rozwoju.
- Pomoc w zaplanowaniu i organizowaniu doskonalenia nauczycieli zgodnie z aktualnymi potrzebami szkoły.
- Ułatwienie kontaktów z instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Dla nauczyciela:

- Pomoc we wdrażaniu do praktyki zawodowej zmian wprowadzanych w oświacie.
- Pomoc w zaplanowaniu i realizowaniu własnego rozwoju zawodowego, zgodnie z aktualnymi potrzebami szkoły.
- Organizacja szkoleń i warsztatów bezpośrednio w szkole.
- Pomoc i wsparcie we wdrażaniu zdobytych umiejętności.

Cele projektu

Projekt: „Bezpośrednie wsparcie...” miał na celu poprawę jakości systemu doskonalenia nauczycieli, spójnego z programem rozwoju szkoły i przedszkola. Był adresowany równoległe do nauczycieli pracujących w radach pedagogicznych swoich szkół i przedszkoli oraz do nauczycieli różnych specjalności skupionych w tzw. sieci współpracy i samokształcenia. Jego zadaniem było przygotowanie kadry pedagogicznej do nowego systemu doskonalenia, obowiązującego od 1 września 2016 roku. Przygotowanie dyrektorów i nauczycieli do nowego, systemowego rozwiązania zdiagnozowanych potrzeb placówki. Celem dalekosiężnym projektu było uzyskiwanie coraz wyższej jakości usług edukacyjnych, poprawienie konkurencyjności szkół w powiecie lubańskim oraz umożliwienie osiągnięcia sukcesu edukacyjnego coraz większej grupie uczniów uczących się w placówkach funkcjonujących na terenie powiatu.

1. Opracowanie i monitorowanie powiatowego programu wspomaganie

Informacje o projekcie konkursowym Powiatu Lubańskiego

Numer i nazwa Priorytetu: III. Wysoka jakość systemu oświaty

Numer i nazwa Działania: 3.5. Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół

Instytucja, w której wniosek zostanie złożony: Ośrodek Rozwoju Edukacji

Numer konkursu: 1/POKL/3.5/2012

Tytuł projektu: Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim

Okres realizacji projektu: od 1.08.2013 do 30.06.2015

Obszar realizacji projektu: Województwo Dolnośląskie, Powiat lubański

1.1. Cel główny projektu

Celem głównym projektu jest poprawa funkcjonowania doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim poprzez kompleksowe wsparcie 36 szkół i przedszkoli spójne z ich potrzebami w okresie 1.08.2013 do 30.06.2015 .

a) Liczba szkół objętych projektem w zakresie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli jako elementu wsparcia: 29

b) Liczba przedszkoli objętych projektem w zakresie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli jako elementu wsparcia: 7

1.2. Cele szczegółowe projektu

1. Poprawa zdolności planowania i projektowania procesu doskonalenia w 36 placówkach w okresie 1.08.2013 do 30.06.2015:

a) liczba dyrektorów szkół, którzy stwierdzili poprawę zdolności planowania i projektowania procesu doskonalenia: 29

b) liczba dyrektorów przedszkoli, którzy stwierdzili poprawę zdolności planowania i projektowania procesu doskonalenia: 7

2. Poprawa spójności programów doskonalenia nauczycieli z potrzebami 36

szkół/przedszkoli poprzez wdrożenie rocznych planów wspomaganie w okresie 1.08.2013 do 30.06.2015:

a)liczba nauczycieli, którzy ukończyli udział w procesie doskonalenia w ramach RPW i podnieśli swoje kompetencje zgodnie z potrzebami placówki: 490 (404K i 86 M)

b) liczba nauczycieli, którzy w wyniku realizacji RPW i podnieśli swoje kompetencje zgodnie z potrzebami placówki: 490 (404K i 86 M)

3. Podniesienie kompetencji 27 dyrektorów szkół/przedszkoli/ zespołów placówek w zakresie przeprowadzania diagnozy potrzeb placówek w obszarze doskonalenia nauczycieli i zastosowania wniosków z przeprowadzonej ewaluacji procesu doskonalenia w okresie 1.08.2013 do 30.06.2015:

a) liczba dyrektorów placówek uczestniczących w przeprowadzeniu diagnozy potrzeb szkoły/przedszkola w obszarze doskonalenia nauczycieli i zastosowanie wniosków z ewaluacji: 27 (22 K i 5M)

b) liczba dyrektorów placówek, którzy podnieśli swoje kompetencje dotyczące diagnozy potrzeb szkoły/przedszkola w obszarze doskonalenia nauczycieli i wniosków z ewaluacji doskonalenia minimum 75%: 20 (16 K i 4M)

4. Poprawa współpracy dyrektorów szkół/przedszkoli i nauczycieli w powiecie lubańskim poprzez organizację lokalnych sieci współpracy i samokształcenia w okresie 1.08.2013 do 30.06.2015:

- a) liczba sieci współpracy i samokształcenia utworzonych w powiecie lubańskim: 10
- b) liczba dyrektorów i nauczycieli uczestniczących w pracach sieci i współpracy: 140 (125K i 15M)
- c) liczba dyrektorów, którzy podnieśli kompetencje w zakresie współpracy i samokształcenia o minimum 75% : 20 (16K i 4M)
- d) liczba nauczycieli, którzy podnieśli kompetencje w zakresie współpracy i samokształcenia o minimum 75%: 67 (60K i 7M)
- e) liczba dyrektorów i nauczycieli, którzy stwierdzili poprawę w zakresie współpracy i samokształcenia nauczycieli: 490 (404K i 86 M)

1.3. Grupy docelowe

Wsparciem zostały objęte następujące grupy osób i instytucji z obszaru powiatu lubańskiego:

- a. 29 szkół i 7 przedszkoli w tym : licea ogólnokształcące- 2, technika -3, zasadnicze szkoły zawodowe - 2, gimnazja - 7, szkoły podstawowe – 15 oraz przedszkola - 7;
- b. Nauczyciele/lki - 490
- c. Dyrektorzy/rki S/P: 27

Szkoły/przedszkola biorące udział w projekcie spełniły następujące kryteria dostępu określone dla projektu działania 3.5 tj.

- a. udział w proj. co najmniej 82 % szkół z terenu powiatu,
- b. udział w proj. co najmniej 10 % SP i G z terenu powiatu znajdujących się poniżej średniej powiatowej uzyskanej ze sprawdzianu lub egzaminu kończącego dany etap edukacyjny, a także co najmniej 10% szkół z terenu powiatu znajdujących się powyżej,
- c. w każdej szkole/przedszkolu zostało przeprowadzone wspomaganie w oparciu o max. dwie oferty z katalogu ORE. Pełny cykl w okresie min. 7 miesięcy 10 miesięcy każda.
- d. w każdym z przedszkoli biorących udział w proj. zatrudnionych jest co najmniej 5 nauczycieli.

1.4. Zadania

Zadanie I: Monitorowanie realizacji Powiatowego Programu Wspomagania(PPW) i upowszechnienie rezultatów

Po przeprowadzeniu diagnozy we wszystkich szkołach/przedszkolach, wskazaniu tematów ofert i przygotowaniu Rocznych Planów Wspomagania opracowano Powiatowy Program Wspomagania na rok szkolny 2013/2014 i 2014/2015, który zawierał następujące elementy:

- diagnozę potrzeb placówek
- wskazanie tematów i harmonogramu wdrażania RPW,
- wskazanie tematów sieci współpracy i samokształcenia
- źródło pozyskiwania ekspertów uczestniczących w procesie wspomagania w szkołach/przedszkolach oraz w spotkaniach sieci współpracy i samokształcenia wraz ze wskazaniem zakresu tematycznego wsparcia;

Powiatowy Program Wspomagania był podstawą monitorowania procesu wspomagania na terenie powiatu.

Monitoring prowadzili: Specjalista ds. monitoringu powiatowego systemu wspomagania, Szkolni Organizatorzy Rozwoju Edukacji.

Powiatowy Program Wspomagania został opublikowany i przekazany do szkół /przedszkoli objętych projektem.

Zadanie II: Przeprowadzenie procesu wspomagania w szkołach i przedszkolach

W każdej szkole/przedszkolu biorących udział w projekcie przeprowadzony został cykl doskonalenia w oparciu o 2 oferty doskonalenia opracowane w ramach projektu "System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół". Oferta doskonalenia wybrana przez szkołę/przedszkole była podstawą zbudowania szczegółowego Roczego Planu Wspomagania (RPW). RPW realizowano w trakcie 1-go roku szkolnego. Doskonalenie prowadzili wybrani eksperci.

Realizacja wspomagania przebiegała we wszystkich placówkach biorących udział w projekcie 4-etapowo:

I etap: Pogłębiona diagnoza potrzeb każdej placówki przeprowadzona przez SORE we współpracy z dyrektorami szkół/przedszkoli i nauczycielami. Rezultatem diagnozy był wybór tematów ofert, po 2 dla każdej szkoły/przedszkola oraz przygotowanie RPW.

II etap: Doskonalenie pracy nauczycieli zgodnie z realizacją Roczego Planu Wspomagania. W ramach etapu odbyły się: wykłady, warsztaty, konsultacje indywidualne i grupowe prowadzone przez ekspertów zewnętrznych.

III etap: Przełożenie nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę. Aby efekt doskonalenia został osiągnięty w optymalnym stopniu, nauczyciele mieli możliwość regularnej wymiany doświadczeń i rozmowy na temat działań sprawdzających się w praktyce i napotkanych trudności poprzez: konsultacje indywidualne i grupowe. Eksperti zewnętrzeni wspierali w rozwiązywaniu wątpliwości, analizie problemów, przedstawianiu nowych rozwiązań wdrażanych do szkół/przedszkoli.

IV etap: Z realizacji RPW SORE sporządzili sprawozdanie oraz wspólnie z dyrektorem i nauczycielami przygotowali rekomendacje do pracy w kolejnym roku szkolnym. W roku 2014/15 proces wspomagania przebiegał analogicznie do roku 2013/14.

Zadanie III: Prowadzenie powiatowych sieci współpracy i samokształcenia

W celu zapewnienia wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń, w tym upowszechniania dobrych praktyk w szkołach/przedszkolach zorganizowanych zostało 20 tematycznie różnych sieci współpracy i samokształcenia tj. zespoły co najmniej 15-osobowe nauczycieli z różnych szkół/przedszkoli z terenu powiatu lubańskiego, którzy współpracowali ze sobą szczególnie w zakresie rozwiązywania problemów i dzielenia się doświadczeniem. Sieci miały charakter tematyczny i były adresowane do nauczycieli (7 sieci) i dyrektorów (2 sieć) oraz pedagogów i wychowawców (1 sieć). Pracami każdej sieci kieruje Koordynator Sieci. W ramach każdej sieci odbyły się 4 spotkania z ekspertem zewnętrznym. Między spotkaniami członkowie sieci pracowali na platformie internetowej udostępnionej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie. Przebieg każdego zadania był monitorowany pod kątem osiągnięcia założonych wskaźników.

1.5. Zarządzenie projektem

Projekt był realizowany przez Powiat Lubański poprzez Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu. Powołano Zespół Zarządzający projektem w składzie: Kierownik projektu, Koordynator merytoryczny, Specjalista ds. finansów i sprawozdawczości.

2. Rekrutacja szkół i przedszkoli

Rekrutacja szkół i przedszkoli do projektu *Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim* odbyła jeszcze przed złożeniem projektu do ORE. Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu jako podmiot inicjujący projekt nie wiedziało, jakie będzie zainteresowanie szkół i przedszkoli udziałem w projekcie, dlatego też dążyło do zebrania wstępnych deklaracji (w formie listów intencyjnych) możliwie wcześniej. Poza tym do sporządzenia wniosku należało sporządzić diagnozę sytuacji szkół i placówek w powiecie, co również wymagało nawiązania kontaktu z nimi.

Na tym etapie szczególne znaczenie miała komunikacja, czyli informowanie przedstawicieli organów prowadzących oraz dyrektorów szkół o założeniach nowego modelu wspierania pracy szkoły oraz zasadach realizacji projektu. Starano się z jednej strony pokazać korzyści projektu, a z drugiej rozwiewać obawy związane z realizacją tego typu projektów (przedstawiano SORE jako wsparcie dla dyrektora, przekonywano o ograniczonej biurokracji, podkreślano możliwość finansowania doskonalenia ze źródeł zewnętrznych, co pozwoli zaoszczędzić szkolny fundusz na doskonalenie). Działania promocyjne i informacyjne kierowane były do 40 szkół i przedszkoli na terenie powiatu – starano się dotrzeć do wszystkich z informacją o zasadach i zaletach nowego modelu. Od listopada 2011r. PCE w Lubaniu przygotowywało się do realizacji projektu, który zaproponowało Ministerstwo Edukacji Narodowej poprzez ORE w Warszawie. Projekt dotyczył wsparcia rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli. Nowe było to, że do aktywnej współpracy zaproszono PPP i biblioteki pedagogiczne, z którymi wspólnie zrealizowano zadania związane z kompleksowym wsparciem pracy szkół i przedszkoli, mającymi podobne problemy, potrzeby, a które można było rozwiązać poprzez:

1. Pomoc psychologiczno – pedagogiczną udzielaną uczniom, rodzicom i nauczycielom;
2. Organizowanie współpracy, wymiany doświadczeń nauczycieli, dyrektorów szkół;
3. Zapewnienie nauczycielom dostępu do informacji pedagogicznej;
4. Wspomaganie nauczycieli i dyrektorów szkół w obszarach pracy szkoły zgodnie z diagnozą potrzeb danej placówki i jej koncepcją rozwoju.

Każda szkoła mogła skorzystać ze wsparcia w dwóch wybranych przez siebie obszarach – po jednym w danym roku.

W marcu 2012 roku odbyło się w siedzibie PCE w Lubaniu spotkanie 13 Powiatowych Ośrodków Doskonalenia z województwa dolnośląskiego w sprawie projektu *Bezpośrednie wsparcie szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli*, a podczas Forum Dyrektorów placówek oświatowych powiatu lubańskiego dyrektor PCE w Lubaniu przedstawiła zasady uczestnictwa w projekcie.

Opracowano i rozesłano do placówek wzór Listu Intencyjnego, który był jednocześnie deklaracją współpracy i zgodą na objęcie wsparciem zadeklarowanych szkół i przedszkoli.

Już w czerwcu 2012r. odbyło się trzydniowe szkolenie pt. „Wykorzystanie nowego modelu doskonalenia nauczycieli w budowaniu szkoły uczącej się”. Celem warsztatów było przygotowanie kadry zarządzającej oświatą do korzystania z nowego modelu wspomagania szkół i doskonalenia nauczycieli przy wdrażaniu zmian w pracy szkoły. Do udziału w szkoleniach zaproszono dyrektorów i wicedyrektorów przedszkoli i szkół zaangażowanych w pilotaż nowego systemu doskonalenia nauczycieli w ramach Działania 3.5.

W trakcie szkoleń m.in. omówiono doświadczenia związane z realizacją nowego modelu doskonalenia, przedstawiono wymagania państwa w kontekście zmian zachodzących w szkołach, podkreślono rolę dyrektora jako lidera tego procesu. Główne cele szkolenia dla dyrektorów dotyczyły: przygotowanie kadry zarządzającej oświatą do efektywnego korzystania ze wsparcia dostępnego w ramach wdrażanego w projektach powiatowych systemu wspomagania; pogłębienie wiedzy w zakresie zarządzania procesami kompleksowego rozwoju szkoły; rozwinięcie umiejętności pozwalających na wnikliwe określanie potrzeb, formułowanie celów rozwojowych oraz planowanie spójnych procesów rozwojowych.

Przekonanie i przygotowanie dyrektorów miało kluczowe znaczenie dla powodzenia całego przedsięwzięcia. To oni bowiem, wraz z SORE, byli strategicznymi aktorami na poziomie szkoły. Dyrektorzy dobrze rozumieli założenia projektu i mieli mniej obaw związanych z jego realizacją. Ograniczało to równocześnie opór przed nowymi działaniami. Odpowiednio wcześniej podjęte działania informacyjne, przekazywanie w sposób otwarty założeń projektu przyczyniły się do tego, że dyrektorzy chętnie angażowali się w projekt.

Do projektu *Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim* przystąpiło 39 placówek.

Szkoły ponadgimnazjalne:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu - Technikum,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu - Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu - Liceum Ogólnokształcące,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu – Technikum,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu - Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. A. Mickiewicza w Lubaniu - Liceum Ogólnokształcące,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. A. Mickiewicza w Lubaniu - Technikum Ekonomiczne.

Gimnazja:

- Gimnazjum Nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego w Lubaniu,
- Gimnazjum Nr 3 im. Euroregionu Nysa w Lubaniu,
- Gimnazjum we Włosieniu,
- Zespół Szkół w Siekierczynie – Gimnazjum,
- Gimnazjum Publiczne im. Aleksandra Fredry w Pisarzowicach,
- Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Zarębie,
- Gminne Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Olszynie,
- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju - Gimnazjum Nr 1 im. Ratowników Górskich.

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Lubaniu,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radogoszczy - Szkoła Podstawowa,
- Zespół Szkół w Siekierczynie - Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza,
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kościelniku,
- Szkoła Podstawowa w Stankowicach,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Olszynie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radostowie Średnim - Szkoła Podstawowa,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pobiednej - Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pisarzowicach - Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Biedrzychowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Emilii Plater w Platerówce,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Świeradowie-Zdroju,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Europejskich Dróg Świętego Jakuba w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa w Zarębie,
- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Przedszkola:

- Przedszkole w Zarębie,
- Przedszkole Miejskie Nr 5 im. Juliana Tuwima w Lubaniu,
- Przedszkole Miejskie Nr 1 w Lubaniu,
- Przedszkole Miejskie Nr 3 w Lubaniu,
- Gminne Przedszkole Publiczne w Olszynie,
- Niepubliczne Przedszkole Językowe „Akademia Malucha” w Lubaniu,
- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju - Przedszkole Miejskie.

Struktura placówek oświatowych uczestniczących w projekcie

Wśród powodów, dla których placówka przystąpiła do projektu wymieniano przede wszystkim:

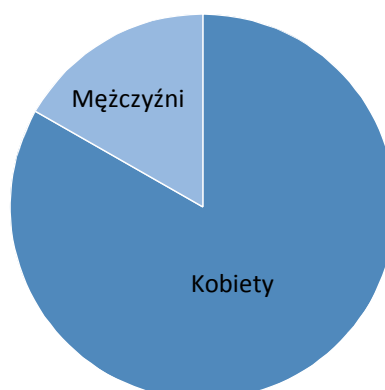
1. Projekt odpowiadał na problem ograniczonego dostępu do doskonalenia;
2. Powiatowe Centrum Edukacyjne prowadziło intensywną kampanię informacyjną o projekcie, założenia nowego systemu zostały wypromowane w powiecie;
3. Idea wspomagania całej szkoły została dobrze przyjęta przez dyrektorów i nauczycieli.

Proces rekrutacji uczestników projektu przebiegał z poszanowaniem zasady równych szans, w tym równości płci, zapewniony był równy dostęp do działań projektowych dla kobiet i mężczyzn. Część uczestników otrzymało wsparcie 2 razy - jako dyrektor/nauczyciel placówki objętej wsparciem lub jako członek sieci. Uczestnicy wsparcia zostali poinformowani o możliwości uczestnictwa w projekcie podczas spotkań informacyjnych, które były przeprowadzone w placówkach biorących udział w projekcie, a następnie po przeprowadzeniu diagnozy potrzeb danej placówki, w wyniku której wyłoniony został obszar rozwojowy placówki, zainteresowani udziałem w projekcie nauczyciele/lki, związane bezpośrednio z wybranym obszarem, podpisali deklaracje uczestnictwa.

Przekonanie do nowego modelu dyrektorów i nauczycieli miało bardzo duży wpływ na skuteczność jego wdrażania i osiągnięte efekty. Wraz z rozwojem projektu nauczyciele przekonywali się, jak nowy model może być użyteczny w ich pracy i funkcjonowaniu szkoły, przedszkola.

W latach 2013 – 2015 wsparciem objęto: 573 nauczycieli, w tym 477 kobiet i 96 mężczyzn oraz 39 dyrektorów szkół i przedszkoli.

Nauczyciele uczestniczący w projekcie

3. Szkolni organizatorzy rozwoju edukacji i koordynatorzy sieci współpracy i samokształcenia - rekrutacja i zadania

Szkolny organizator rozwoju edukacji pełnił rolę zewnętrznego doradcy, wspierającego pracę dyrekcji oraz nauczycieli przez cały cykl doskonalenia. Zatem wybór właściwej osoby do pełnienia funkcji SORE był jednym z czynników decydujących o powodzeniu zmiany w szkole lub przedszkolu. Wyboru koordynatorów sieci oraz SORE w projekcie *Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim* dokonywano w trybie zamówień publicznych. Wśród zaproponowanych przez ORE kryteriów wyboru SORE i koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu sformułowało cztery grupy wymagań: wykształcenie; doświadczenie w pracy z grupą osób dorosłych; doświadczenie w zarządzaniu projektami; doświadczenie w edukacji.

Funkcję SORE powierzono 6 osobom, w tym 4 nauczycielom i 2 dyrektorom szkół. Były to osoby doświadczone w pracy w oświacie, a 33,3% wśród SORE stanowiły osoby doświadczone jako dyrektorzy szkół.

SORE - przydział szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2014/2015.

Agnieszka Adamczyk:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu – Technikum,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu - Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu - Liceum Ogólnokształcące,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu – Technikum,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu - Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Gimnazjum Nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego w Lubaniu.

Ida Chwirot:

- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kościelniku,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa w Radogoszczy,
- Przedszkole w Zarębie,
- Gimnazjum Nr 3 im. Euroregionu Nysa w Lubaniu,
- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Beata Halczuk

- Gimnazjum we Włosieniu,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Siekierczynie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Olszynie,
- Gimnazjum w Siekierczynie,
- Przedszkole Miejskie Nr 5 im. Juliana Tuwima w Lubaniu,

- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju - Przedszkole Miejskie.

Beata Jaworska

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. A. Mickiewicza w Lubaniu - Liceum Ogólnokształcące,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. A. Mickiewicza w Lubaniu – Technikum Ekonomiczne,
- Gimnazjum im. Aleksandra Fredry w Pisarzowicach,
- Szkoła Podstawowa w Radostowie Średnim,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Pobiednej,
- Przedszkole Miejskie Nr 1 w Lubaniu.

Małgorzata Nir

- Szkoła Podstawowa w Stankowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Pisarzowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Biedrzychowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Emilii Plater w Platerówce,
- Przedszkole Miejskie Nr 3 w Lubaniu,
- Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Zarębie,
- Miejski Zespół Szkół w Świeradowie-Zdroju - Gimnazjum Nr 1 im. Ratowników Górskich.

Iwona Kalinowska-Tymińska

- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Świeradowie-Zdroju,
- Gminne Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Europejskich Dróg Świętego Jakuba w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa im. Juliusza Słowackiego w Zarębie,
- Gminne Przedszkole Publiczne w Olszynie,
- Niepubliczne Przedszkole Językowe „Akademia Malucha” w Lubaniu.

W ramach działań projektowych SORE miał pod opieką w ciągu jednego roku szkolnego 6 placówek (szkoła lub przedszkole), w których realizował zadania określone w projekcie. Działania Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji obejmowały:

1. Spotkanie z dyrektorem; wywiad z dyrektorem – zbadanie kompetencji w zakresie przeprowadzania diagnozy potrzeb szkoły w obszarze doskonalenia, zebranie informacji o placówce, analiza dokumentacji wewnętrznej, zbadanie potrzeb rozwojowych określonych przez dyrektora.
2. Spotkanie z Radą Pedagogiczną – przeprowadzenie ankiety, przedstawienie założeń projektowych, zbadanie potrzeb rozwojowych określonych przez nauczycieli, doprecyzowanie obszaru rozwojowego (zgodnego z ofertami doskonalenia opracowane przez ORE), wyłonienie beneficjentów ostatecznych - nauczycieli.
3. Przeprowadzenie warsztatu diagnostyczno-rozwojowego z zespołem nauczycieli, wsparcie w przygotowaniu rocznego planu wspomagania, ściśle odpowiadającego na potrzeby szkoły i zbudowanego na podstawie jednej z ofert doskonalenia.

4. Spotkanie z nauczycielami - opracowanie RPW na podstawie diagnozy, zaplanowanie procesu wspomagania - harmonogram działań, w tym szkoleń.
5. Doradztwo indywidualne dla dyrektora – pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, wskazywanie możliwości rozwiązania, wsparcie we wprowadzeniu zmiany.
6. Spotkania robocze z nauczycielami - wsparcia dla pracowników szkoły we wdrażaniu nowo nabytych umiejętności i wypracowanych procedur, organizowanie zaplanowanych form wspomagania - we współpracy ze szkołą.
7. Przedstawienie sprawozdania z przebiegu realizacji RPW dyrektorowi szkoły, wywiad z dyrektorem – zbadanie kompetencji w zakresie przeprowadzania diagnozy potrzeb szkoły – ankieta.
8. Spotkanie z Radą Pedagogiczną – przedstawienie sprawozdania z przebiegu RPW, współpraca z RP nad rekomendacjami do pracy szkoły w kolejnym roku szkolnym, przeprowadzenie ankiety.

Koordynatorzy sieci mieli podobne doświadczenia jak SORE. Wszyscy to obecni nauczyciele, a 30% procent pracowało lub pracuje jako dyrektorzy szkół i placówek oświatowych. Kryteria sformułowane przez ORE zostały wykorzystane także przez PCE w Lubaniu w procesie rekrutacji. Zgodnie z nimi koordynator sieci musiał dysponować trzema obszarami kompetencji:

- 1.kompetencje merytoryczne, zgodne z tematyką pracy sieci. Wskazane było, aby dysponował wiedzą merytoryczną w danym obszarze, najlepiej popartą wieloletnim doświadczeniem. Dzięki temu stał się naturalnym partnerem dla nauczycieli, jak również dla ekspertów. Wzrost jego wiarygodności ułatwiał koordynowanie prac sieci;
- 2.kompetencje społeczne – koordynator sieci musiał być przygotowany do pracy z grupą osób dorosłych, dlatego musiał posiadać kompetencje komunikacyjne, potrafić sprawnie poprowadzić spotkanie grupy, moderować dyskusję, formułować wnioski, rozwiązywać problemy.
- 3.kompetencje informatyczne – niezbędne do aktywnego zarządzania platformą informatyczną.

Do współpracy w sieciach przystąpili nauczyciele szkół i przedszkoli biorących udział w projekcie. Dokonano rekrutacji nauczycieli zgodnie z wcześniej opracowanym regulaminem. Sieć współpracy i samokształcenia tworzył zespół nauczycieli z różnych przedszkoli i szkół. Diagnoza obszaru zainteresowań i wybór tematyki sieci nastąpiły październiku 2013r. i czerwcu 2014r.

Spotkania z dyrektorami oraz radami pedagogicznymi poszczególnych przedszkoli i szkół pozwoliły na wyjaśnienie roli sieci współpracy i samokształcenia oraz działań koordynatora sieci projektu. Miało to istotny wpływ na właściwe dokonanie wyboru sieci.

W powiecie lubańskim funkcjonowało 20 sieci - 10 sieci w każdym roku szkolnym - z czego 2 sieci były dyrektorskie, 1 sieć wychowawczo – pedagogiczna i 7 sieci przedmiotowo – problemowych.

Celem spotkań sieci współpracy i samokształcenia dyrektorów i nauczycieli było podnoszenie kompetencji zawodowych i umiejętności dydaktycznych związanych z tematyką pracy sieci. W ramach sieci zorganizowano 4 warsztaty z udziałem zewnętrznych ekspertów. Istotnym aspektem pracy sieci była praca na platformie. Członkowie sieci uczestniczyli w moderowanym forum wymiany doświadczeń, forum dyskusyjnym oraz korzystali z materiałów samokształceniowych i innych zasobów edukacyjnych. Powstał zbiór materiałów

samokształceniowych i innych zasobów edukacyjnych (scenariusze zajęć, przykłady dobrych praktyk).

Koordynatorzy sieci zrealizowali następujące zadania:

- a) przygotowali roczne plany pracy sieci współpracy i samokształcenia;
- b) zaprosili uczestników i włączyli ich do sieci informatycznej (nadanie uprawnień, włączenie do grup dyskusyjnych);
- c) zorganizowali i prowadzili spotkania uczestników sieci – 4 spotkania z ekspertami zewnętrznymi i co najmniej 3 spotkania sieci w roku szkolnym;
- d) monitorowali forum dyskusyjne oraz forum wymiany doświadczeń dla uczestników (praca na platformie cyfrowej);
- e) zamieszczali na platformie cyfrowej materiały samokształceniowe i inne zasoby edukacyjne łączące się z tematyką sieci;
- f) promowali działania sieci;
- g) przygotowali roczne sprawozdania z pracy sieci.

Sieciowanie powstałe w ramach projektu funkcjonować będzie także po zakończeniu programu wsparcia, a ich koordynatorami zostaną pracownicy Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu i Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w miarę posiadanych kwalifikacji.

Działania prowadzone w ramach projektu pozwoliły na podniesie świadomości nauczycieli/-lek nt. konieczności uczestnictwa w procesie doskonalenia wynikającym z własnych potrzeb rozwojowych oraz potrzeb danej placówki, wytworzyły nawyk planowania procesu doskonalenia zgodnego z potrzebami placówki i własnymi, co w konsekwencji wpłynęło na poprawę jakości usług edukacyjnych danej placówki.

4. Wsparcie szkół i przedszkoli w rozwoju

4.1. Diagnoza potrzeb szkoły/ przedszkola

Pierwszym elementem kompleksowego doskonalenia była diagnoza sytuacji szkoły. Idea wykonania diagnozy z pomocą osoby z zewnątrz oceniana była bardzo pozytywnie zarówno przez dyrektorów, nauczycieli. Choć szkoły dysponują pewną wiedzą i refleksją na swój temat, to jednak wejście osoby z zewnątrz dodało całemu procesowi dynamiki, pozwoliło na uzyskanie świeżego spojrzenia, wyjście z utartych schematów postrzegania pojawiających się problemów.

Ten etap miał również duże znaczenie dla zbudowania wzajemnych relacji pomiędzy kluczowymi osobami. Dla zaangażowania zespołu nauczycieli w placówce istotne były same początki diagnozy. SORE uwzględniał dotychczasowy sposób pracy nauczycieli i ich przyzwyczajenia, a równocześnie w pracy z zespołem zadaniowym skupił się na refleksyjnym przyjrzeniu się brakom i doprowadził do sformułowania celu, służącego naprawie deficytów szkoły/ przedszkola i rady pedagogicznej lub zaspokojeniu jej potrzeb rozwojowych.

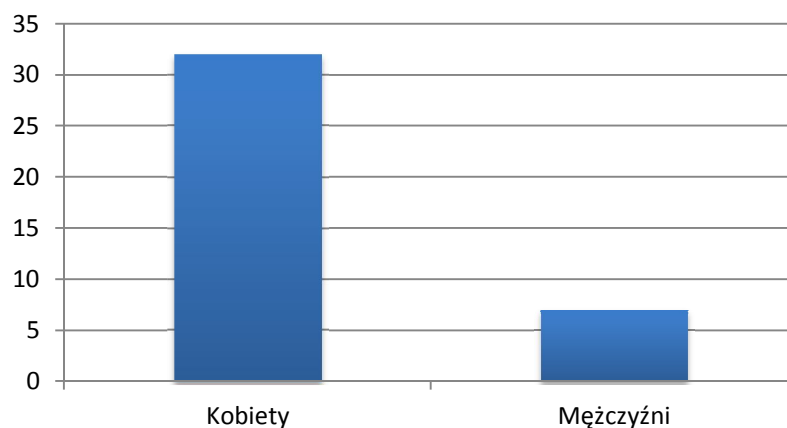
Diagnoza przebiegała według schematu opracowanego przez ORE. Rozpocząła się od spotkania z dyrektorem, które służyło omówieniu podstawowych celów całego procesu i identyfikacji kluczowych problemów. Następnym etapem było spotkanie z radą pedagogiczną oraz warsztat diagnostyczny z grupą nauczycieli. SORE zapoznawał się z dokumentami dotyczącymi pracy placówki. Najczęściej analizowane dokumenty to wyniki ewaluacji wewnętrznej oraz wnioski rady pedagogicznej do pracy w kolejnym roku. Ponadto SORE często jako źródła danych o szkole wskazywali informacje dostępne na stronach internetowych (np. wyniki egzaminów zewnętrznych, EWD, wyniki ewaluacji zewnętrznej). W 6 placówkach, czyli 16,6% potrzeby placówki wskazał dyrektor. We wszystkich placówkach powołano zespoły zadaniowe. Najczęściej w ich skład wchodziła część nauczycieli i przedstawiciel dyrekcji. Rzadziej w pracach zespołu brali udział sami nauczyciele (bez dyrekcji). W mniejszych szkołach do zespołu wchodziłi wszyscy nauczyciele lub nie powoływano go w ogóle, ponieważ jego funkcję pełniła rada pedagogiczna.

W opinii SORE proces diagnozy placówki przebiegał prawidłowo i doprowadził do sformułowania potrzeb lub problemu szkoły czy przedszkola. Warto podkreślić, że wraz z przekonywaniem się dyrektorów i nauczycieli do nowego modelu zmieniło się ich podejście do diagnozy i związanego z tym wyboru ofert na bardziej otwarte, zaangażowane i poważne.

SORE nie tworzył raportu z diagnozy, a kluczowe wnioski z diagnozy, zwykle ograniczone do dwóch, trzech akapitów, zapisywał w RPW. Ten etap kompleksowego doskonalenia, czyli umiejętne diagnozowanie przez dyrektora placówki i zespół nauczycieli potrzeb rozwojowych szkoły/przedszkola był celem głównym projektu. Z wyników przeprowadzonej ankiety dla dyrektorów wynika, że udział w projekcie przyczynił się do poprawy zdolności planowania i projektowania procesu doskonalenia.

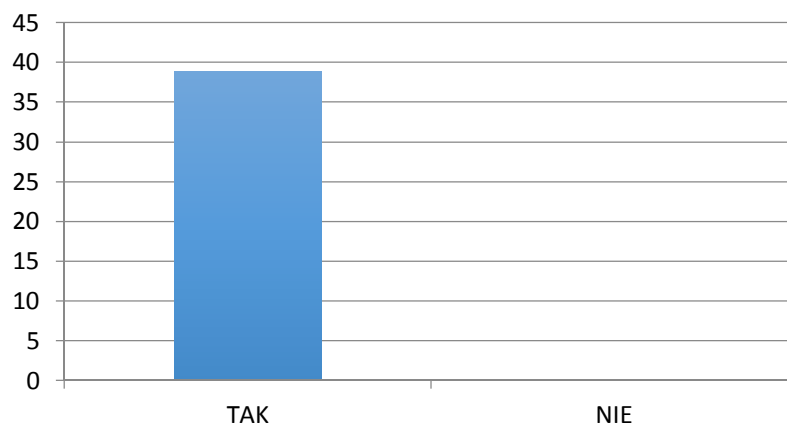

W badaniu udział wzięło 39 dyrektorów, w tym 7 mężczyzn i 32 kobiety.

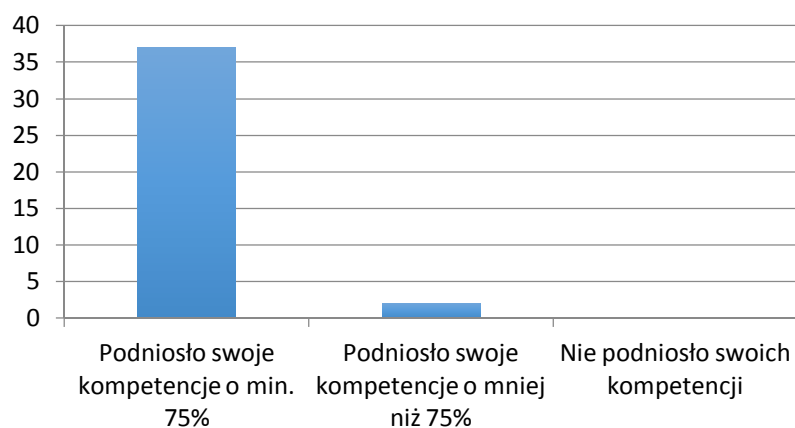
Pyt.1. Czy uważa Pan/Pani, że udział w projekcie przyczynił się do poprawy zdolności planowania i projektowania przez Pana/Panią procesu doskonalenia?

Wszyscy dyrektorzy zgodnie odpowiedzieli, że udział w projekcie przyczynił się do poprawy zdolności planowania i projektowania procesu doskonalenia.

Pyt. 2. Na ile ocenia Pan/Pani swoje kompetencje dotyczące diagnozy potrzeb placówki w obszarze doskonalenia nauczycieli i wniosków z ewaluacji?

37 dyrektorów podniosło swoje kompetencje dotyczące diagnozy potrzeb placówki w obszarze doskonalenia nauczycieli i wniosków z ewaluacji o min. 75%. 2 dyrektorów podniosło swoje kompetencje o mniej niż 75%.

4.2. Wybór obszarów wsparcia i przygotowanie Rocznych Planów Wspomagania

Na podstawie diagnozy szkoła lub przedszkole wybrały oferty doskonalenia (maksymalnie dwie – po jednej na rok) spośród 24 przygotowanych przez ORE. Oferta doskonalenia była schematem opisu rocznego procesu wspomagającego rozwój szkoły/przedszkola i podstawą do zbudowania w konkretnej placówce szczegółowego rocznego planu wspomagania.

Wśród wybieranych ofert widoczne było duże zróżnicowanie ze względu na ich popularność. Najczęściej wybierane były oferty związane z metodyką pracy nauczycieli, które przyczyniły się do poprawy jakości nauczania. Oferty te dotyczyły technik nauczania i metod motywowania do nauki. Stosunkowo często wybierany obszar dotyczył postaw uczniów i radzenia sobie z problemami wychowawczymi przez nauczycieli. Warto też podkreślić, że na trzecim miejscu znalazła się oferta dotycząca współpracy z rodzicami. Oferty te odpowiadały na najpoważniejsze i najbardziej powszechne problemy szkół i przedszkoli w powiecie lubańskim.

Popularność ofert doskonalenia w powiecie lubańskim

L.p.	Nazwa oferty doskonalenia	Rok szkolny 2013\14				Rok szkolny 2014\15				Razem
		Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne	Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne	
1	Ocenianie kształtujące			1		1	1		3	
2	Wykorzystanie EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły				1	1	1	1	4	
3	Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi		1		1	2	2	1	8	
4	Jak i po co prowadzić ewaluację wewnętrzną?	2			3	1	1		7	
5	Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki	2	8	3		1	1	1	19	
6	Praca z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	1							1	
7	Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny?	1	2				1		4	
8	Postawy uczniowskie. Jak je kształtować?			1					1	
9	Budowa koncepcji pracy szkoły		1				2	2	5	
10	Wspieranie pracy wychowawców klas - bezpieczna szkoła		3	1					4	
11	Praca z uczniem zdolnym			1	2				3	
12	Rodzice są partnerami szkoły	1							1	
13	Projekt edukacyjny w szkole						1		1	

14	Wykorzystanie TiK na zajęciach edukacyjnych - tablica multimedialna					1			1
15	Jak pomóc przedszkolakowi osiągnąć sukces edukacyjny?				1				1
16	Wykorzystanie TiK na zajęciach edukacyjnych - bezpieczny Internet					1			1
17	Nauczyciel 45+				1			2	3
18	Współpraca nauczycieli w prowadzeniu procesów edukacyjnych					1			1
19	Uczeń - aktywny uczestnik procesu uczenia się					1			1
20	Efektywna organizacja pracy zespołów nauczycielskich					1	1		2
21	Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym					1			1

Przedszkola

W przedszkolach zdecydowanie wybrana została oferta dotycząca ewaluacji wewnętrznej oraz technik uczenia się oraz metod motywujących do nauki. W sumie zostały one zrealizowane w 3 przedszkolach. Kolejnymi, co do popularności tematami były – wskazane przez przedszkola: jak pomóc przedszkolakowi osiągnąć sukces edukacyjny, budowa koncepcji pracy przedszkola. Kolejny popularny temat bezpośrednio związany był ze wspieraniem dzieci i dotyczył **pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi**. Podobną popularnością cieszą się oferty o tematyce dotyczące nauczycieli: „Nauczyciel 45+” i **współpracy ze środowiskiem oraz rodzicami**.

Szkoły podstawowe

W zdecydowanej większości szkół objętych projektem wybrano oferty dotyczące wspierania uczniów w nauce, czyli **skutecznych metod motywowania** uczniów oraz **osiągania przez nich sukcesów edukacyjnych**. Warto podkreślić, że pierwszy z tych tematów został w sumie zrealizowany w 9 szkołach podstawowych.

Mniej więcej w połowie szkół podstawowych realizowano oferty, których tematyka związana była z **kształtowaniem postaw i normami społecznymi**, wskazano tematy: „Wspieranie pracy wychowawców klas - bezpieczna szkoła”, „Postawy uczniowskie. Jak je kształtować?”.

Tak samo popularne w szkołach podstawowych były oferty doskonalenia dotyczące **współpracy z rodzicami, pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych**. W szkołach podstawowych istniała również potrzeba związana z wprowadzaniem, udoskonalaniem **oceniającego kształtującego**. W szkołach podstawowych niepopularne były oferty dotyczące **doradztwa zawodowego, wsparcia dla dyrektorów rozpoczynających pracę na tym stanowisku, efektywnego zarządzania infrastrukturą szkoły oraz wykorzystywania EWD w ewaluacji wewnętrznej**.

Mimo że szkoły podstawowe (i gimnazja) w większym stopniu niż placówki z wyższych etapów edukacji zakorzenione są w lokalnych społecznościach (szkoła jako miejsce nauki i pracy mieszkańców, etc.) i tym samym powinny być nastawione na szeroko rozumianą współpracę z nimi, to na doskonalenie w obszarze **współpracy szkoły**

ze środowiskiem czy promowanie wartości edukacji zdecydowało się po 1 szkole podstawowej.

Warto również zauważyć, że 1 szkoła podstawowa miała potrzebę rozwoju w zakresie **pracy metodą projektu** – co może wiązać się z niedostrzeganiem korzyści takiej pracy i traktowaniem jako domeny gimnazjum.

Gimnazja

Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych także gimnazja nastawione były na rozwój w zakresie warsztatu pracy z uczniem- **technik uczenia się i metod motywujących do nauki** – takie oferty doskonalenia w gimnazjach zostały wybrane w 4 szkołach. Na kolejnych miejscach znalazły się **kwestie wychowawcze** – wspieranie wychowawców w procesie wychowawczym oraz kształtowanie postaw uczniów.

Oferty **doskonalenia dotyczące wykorzystania EWD** wybierane są częściej w gimnazjach niż w szkołach podstawowych. Zmniejszyło się natomiast w porównaniu ze szkołami podstawowymi zainteresowanie tematyką współpracy z rodzicami, prowadzeniem ewaluacji wewnętrznej, bezpieczeństwem w sieci, pracą z uczniem zdolnym czy rozwojem zawodowym nauczycieli 45+.

Podobnie jak w przypadku innych etapów edukacji także w gimnazjach **niewielkie jest zainteresowanie doskonaleniem w obszarze zarządzania szkołą przez młodych stażem dyrektorów, wykorzystaniem zasobów szkoły czy doradztwem edukacyjno-zawodowym**. Warto zwrócić uwagę na fakt małej popularności tematów związanych z wymienionym powyżej doradztwem oraz pracą metodą projektu. Pierwszy obszar - istotny z punktu widzenia przygotowania gimnazjalistów do dalszych etapów kształcenia i rynku pracy – nie był przedmiotem rocznego planu wspomagania żadnego z gimnazjów. Brak wyboru może świadczyć o niedostrzeganiu przez nauczycieli potrzeb uczniów w tym zakresie (niestety także na innych etapach edukacyjnych szkoły rzadko sięgają po tę ofertę).

Licea ogólnokształcące

Oferta doskonalenia dla liceów związana była ze zwiększaniem skuteczności **motywowania uczniów do nauki i** była ona realizowana w sumie przez 2 szkoły. Na drugim miejscu pod względem częstości wybierania tematu znalazły się oferty dotyczące ewaluacji wewnętrznej i pracy z uczniem zdolnym .

W szkołach ponadgimnazjalnych – ze względu na wiek uczniów i mniejszą potrzebę kontaktu z rodzicami – nie realizowano ofert dotyczących kontaktów szkoła-rodzice/opiekunowie.

Technika

Inne preferencje odnośnie ofert doskonalenia jak licea ogólnokształcące miały technika. Największy odsetek zrealizowało oferty dotyczące: **technik uczenia się i metod motywujących do nauki, ewaluacji wewnętrznej, wykorzystania EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły**.

Zasadnicze szkoły zawodowe

Doskonalenie w zasadniczych szkołach zawodowych koncentrowało się na tematach dotyczących skutecznych technik uczenia się, pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Rzadziej wybierane były oferty kierowane do węższej grupy odbiorców w szkole, np. młodych dyrektorów (których z zasady w szkole mogło być niewiele) czy też nauczycieli pracujących z uczniem młodszym. Rzadziej wybierane były też oferty związane z zarządzaniem szkołą (np. jak wykorzystać warunki lokalowe czy też wykorzystanie EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły). O wyborze ofert najczęściej decydowali nauczyciele. W związku z tym wybierane były te z nich, które mogą być atrakcyjne dla jak największej ich liczby. Nauczyciele w sposób naturalny są mniej zainteresowani ofertami związanymi z zarządzaniem pracą szkoły czy innymi tematami dotyczącymi ich niewielkiej grupy, choć zagadnienia te mogą być ważne dla jakości pracy szkoły. Pokazuje to, że nowy model wspierania pracy szkoły nie odpowiada na potrzeby wszystkich interesariuszy. Koncentracja na szkole jako organizacji, co jest generalnie pozytywne, ma też negatywne efekty. Niektóre, bardziej specyficzne i specjalistyczne potrzeby pojedynczych nauczycieli mogą zostać pominięte. Dlatego też wskazane jest równoległe działanie nowego i dotychczasowego modelu doskonalenia i wspierania pracy szkoły.

Zidentyfikowano także tematy czy też typy ofert uznane za deficytowe, wśród których wymieniono:

1. oferty dostosowane do potrzeb przedszkoli;
2. oferty dostosowane do pracy z uczniami o specyficznych deficytach;
3. oferty nastawione na rozwój kompetencji matematyczno – przyrodniczych i rozwijających przedsiębiorczość przedszkolaka i ucznia wszystkich etapów kształcenia;
4. oferty wspierające szkoły w rozwiązywaniu problemów prawnych, dotyczących bezpieczeństwa;
5. oferty dostosowane do potrzeb szkół zawodowych.

Wyniki diagnozy i zakres ofert doskonalenia były podstawą dla przygotowania szczegółowych zapisów rocznego planu wspomagania (RPW). RPW był przygotowywany według wzoru opracowanego przez ORE i ułatwiał zarządzanie całym procesem: był przejrzysty, porządkował pracę, a równocześnie elastyczny – można go było dowolnie modyfikować, dopasowując do potrzeb danego SORE lub szkoły. Najwięcej obaw i trudności rodziło formułowanie celów i wskaźników RPW. Najważniejsze z nich to między innymi wpisywanie zbyt dużej liczby oczekiwanych efektów, a zwłaszcza formułowanie oczekiwanych efektów w postaci wskaźników produktu (liczba nauczycieli, którzy wezmą udział w szkoleniach, warsztatach itd.), bez odniesienia się do rzeczywistej zmiany w szkole (np. zmiany zachowań nauczycieli) oraz nieadekwatność celów i wskaźników ich monitorowania oraz błędy przy konstruowaniu wskaźników.

Wdrożenie RPW jako procesu podzielone zostało na kilka etapów i obejmowało zazwyczaj: podniesienie kompetencji nauczycieli w wybranym obszarze; wypracowanie rozwiązań przez nauczycieli; wdrożenie wypracowanych rozwiązań do praktyki szkoły.

Przykładowy Roczny Plan Wspomagania szkoły/przedszkola

Roczny plan wspomagania
Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Lubaniu
SORE: Agnieszka Adamczyk

ROZNY PLAN WSPOMAGANIA SZKOŁY W OBSZARZE Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki		
1. Czas realizacji	Data rozpoczęcia realizacji	Data zakończenia realizacji
	01.09.2014	31.05.2015
2. Diagnoza potrzeby	<p>Dyrektor podczas spotkania z SORE wyraził opinię, że najpilniejszą potrzebą rozwoju szkoły jest poszerzenie warsztatu pracy nauczycieli o nowoczesne metody pracy oraz zapoznanie uczniów z technikami uczenia się. Takie bowiem wnioski zostały ujęte w raportach z ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w roku szkolnym 2013/2014. Problemem w szkole jest słaba motywacja uczniów do nauki, która nie stanowi dla nich wartości. Metody dydaktyczne, jakie dobierają nauczyciele nie zawsze są adekwatne do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, a uczniowie nie potrafią się skutecznie uczyć.</p> <p>Na spotkaniu z radą pedagogiczną nauczyciele potwierdzili, że głównym problemem szkoły jest słaba motywacja uczniów do nauki. Zwrócili uwagę, że nie wszystkim uczniom zależy na dobrych ocenach i wysokich wynikach z egzaminów zewnętrznych, ponieważ mają atrakcyjniejsze formy spędzania czasu niż uczenie się.</p> <p>W wyniku przeprowadzonego warsztatu diagnostycznego – rozwojowego stwierdzono, że uczniowie nie potrafią się uczyć, szybko zapominają i nie utrwalają tego, co było na lekcjach, nauczyciele stosują zbyt mało efektywne i zbyt mało różnorodne metody motywujące uczniów do nauki, mają kłopoty z komunikacją interpersonalną z uczniem i z rodzicem, nie zawsze radzą sobie z właściwym zaplanowaniem pracy na lekcji oraz pracy ucznia w domu, mają kłopoty z uświadomieniem rodzicom i uczniom wartości edukacji.</p> <p>Dyrektor, rada pedagogiczna i zespół zadaniowy wspólnie ustalili, że najpilniejszą potrzebą jest podjęcia działań doskonalących kompetencje nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych technik i metod nauczania i uczenia się w celu zwiększenia motywacji uczniów do nauki.</p>	
3. Cel	<p><u>Cel ogólny:</u> Zwiększenie efektywności procesów edukacyjnych poprzez podniesienie kompetencji nauczycieli i uczniów w zakresie technik nauczania i uczenia się oraz metod motywowania do nauki.</p> <p><u>Miernik:</u> 100% nauczycieli stosuje metody i techniki nauczania motywujące uczniów do nauki – do 31 maja 2015 r.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Poszerzenie warsztatu pracy nauczycieli w zakresie technik nauczania oraz metod aktywizujących.	

	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie kompetencji nauczycieli i uczniów w zakresie technik uczenia się i zapamiętywania. • Sukcesywne wdrażanie do praktyki szkolnej nowych metod motywowania uczniów do pracy oraz technik uczenia się zwiększających odpowiedzialność za rozwój. • Wypracowanie w zespołach nauczycielskich katalogu sposobów motywowania uczniów, nabycie przez nauczycieli umiejętności właściwego doboru czynników motywujących w zależności od ucznia, sytuacji, kontekstu. • Podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie planowania lekcji i doboru metod aktywnych. 		
4. Zakładane wskaźniki realizacji RPW	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział 80% nauczycieli w trzech 3-godzinnych spotkaniach informacyjno-szkoleniowych. 2. Udział 80% nauczycieli w pięciu 5-godzinnych warsztatach. 3. Udział 80% nauczycieli w konsultacjach indywidualnych bądź grupowych - (20 godzin). 4. Udział 80% uczniów na zajęciach z wychowawcami nt. skutecznego uczenia się i zapamiętywania. 5. Wypracowane rezultaty: katalog technik nauczania i uczenia się, katalog metod motywujących zgromadzonych przez zespoły przedmiotowe. 		
5. Harmonogram realizacji RPW	Zadanie	Termin realizacji zadania	Miejsce realizacji zadania
	1. Spotkanie Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji z dyrektorem szkoły	Czerwiec 2014	Gabinet dyrektora
	2. Spotkanie SORE z Radą Pedagogiczną	Czerwiec 2014	Sala lekcyjna
	3. Warsztat diagnostyczno-rozwojowy	16.09.2014	Biblioteka
	4. Opracowanie rocznego planu wspomagania szkoły (RPW)	19.09.2014	Biuro Projektu Gabinet dyrektora
	5. Szkolenie rady pedagogicznej: „Techniki nauczania oraz metody motywowania ucznia do nauki”	08.10.2014	Sala lekcyjna
	6. Szkolenie rady pedagogicznej: „Techniki uczenia się i zapamiętywania”	21.10.2014	Sala lekcyjna
	7. Szkolenie rady pedagogicznej „Planowanie procesu dydaktycznego z wykorzystaniem metod aktywizujących ucznia”	03.12.2014	Sala lekcyjna
	8. Warsztaty „Techniki nauczania	18.11.2014	Sala lekcyjna

	oraz metody motywowania ucznia do nauki”.		
	9. Warsztaty „Techniki uczenia się i zapamiętywania”	25.11.2014	Sala lekcyjna
	10. Warsztaty „Komunikacja interpersonalna nauczyciel- uczeń”	10.02.2015	Sala lekcyjna
	11. Warsztaty „Komunikacja interpersonalna nauczyciel- rodzic”	18.02.2015	Sala lekcyjna
	12. Warsztaty „Dobór metod nauczania pod kątem specyfiki ucznia, sytuacji, kontekstu”	24.02.2015	Sala lekcyjna
	13. Konsultacje indywidualne i/lub grupowe (20 godz.)	<u>konsultacje indywidualne:</u> 9.03.2015 25.03.2015 18.03.2015 19.03.2015 20.03.2015 <u>konsultacje grupowe:</u> 10.03.2015	Sala lekcyjna
	14. Opracowanie raportu z realizacji RPW z wnioskami i rekomendacjami do pracy	Maj 2015	Biuro projektu
	15. Przedstawienie dyrektorowi szkoły sprawozdania z realizacji RPW.	Maj 2015	Gabinet dyrektora
	16. Rada pedagogiczna z udziałem SORE. Przedstawienie przez SORE sprawozdania z realizacji RPW – dyskusja, wnioski i rekomendacje.	Maj 2015	Sala lekcyjna
6. Role osób realizujących RPW i ich zaangażowanie czasowe	Rola	Liczba godzin pracy na rzecz RPW ogółem	Liczba godzin kontaktowych
	Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji	100 godz.	30 godz.
	Ekspert zewnętrzny	37 godz.	25,5 godz.
7. Zadania osób	Rola	Zadania	

realizujących RPW	Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji	<p>Diagnostuje, analizuje funkcjonowanie szkoły w obszarze wsparcia (spotkania z dyrektorem, z radą pedagogiczną, warsztat diagnostyczno – rozwojowy).</p> <p>Prowadzi doradztwo indywidualne dla dyrektora w zakresie realizacji projektu.</p> <p>Prowadzi konsultacje dla nauczycieli w zakresie realizacji RPW. Prowadzi konsultacje dla lidera ZZ w zakresie monitorowania procesu wprowadzania zmian.</p> <p>Pomaga nauczycielom w przełożeniu nowych umiejętności na praktykę szkolną, w tym są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultacje z liderem ZZ, - konsultacje grupowe w zespołach nauczycielskich, - kontakt z ekspertem zewnętrznym. <p>Konsultuje się z liderem ZZ w celu ewaluacji RPW.</p> <p>Opracowuje we współpracy z dyrektorem Roczny Plan Wspomagania. Współpracuje z ekspertami zewnętrznymi w zakresie organizacji szkoleń: terminy, tematyka spotkań.</p> <p>Współpracuje z ekspertem zewnętrznym w zakresie wdrażania zmian: przekazywanie problemów, ustalanie terminów konsultacji.</p> <p>Gromadzi informacje do sprawozdania na temat efektów wdrażania zmian, w tym: spotkanie z dyrektorem na temat realizacji zaplanowanych zadań.</p> <p>Sporządza roczne sprawozdanie i przedstawia je dyrektorowi i Radzie Pedagogicznej</p>	
	Ekspert/specjalista	<p>Przygotowuje merytorycznie i przeprowadza szkolenia, warsztaty i konsultacje dla nauczycieli. Współpracuje z SORE w zakresie opracowania terminów szkoleń i konsultacji dla nauczycieli danej placówki.</p>	
8. Role osób korzystających ze wspomagania i wymagane zaangażowanie czasowe z ich strony	Rola	Liczba godzin zaangażowania w RPW ogółem	Liczba godzin kontaktowych
	Dyrektor szkoły	33	25,5
	Nauczyciele - członkowie zespołu zadaniowego	45	37
	Pozostali nauczyciele	41	37

9. Zadania osób korzystających ze wspomagania	Rola	Zadania
	Dyrektor szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w szkoleniach i warsztatach. • Diagnostuje potrzebę/problem placówki. • Przygotowuje RPW we współpracy z SORE. • Nadzoruje działania związane z realizacją projektu. • Udostępnia dokumentację niezbędną do realizacji oferty, sprzęt, sale, do realizacji szkoleń i warsztatów i konsultacji dla nauczycieli, miejsce na tablicę informacyjną projektu. • Powołuje rady pedagogiczne, motywuje do aktywnego udziału w szkoleniach i warsztatach (nauczyciel zobowiązany jest do minimum 80% obecności), • Przydziela role i zadania nauczycielom wynikające z harmonogramu. • Aktywnie uczestniczy w podsumowaniu podjętych działań.
	Lider Zespołu Zadaniowego (ZZ)	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w szkoleniach i warsztatach. • Dokonuje wraz z ZZ pogłębionej analizy wyłonionego problemu/potrzeby szkoły. • Aktualizuje tablicę informacyjną projektu. Przypomina o terminach szkoleń. • Przeprowadza ankiety ewaluacji szkolenia. • Przekazuje SORE listy obecności na szkoleniach oraz ankiety ewaluacyjne. • Informuje SORE o zapotrzebowaniu na dodatkowe wsparcie w formie konsultacji. • Przedstawia wnioski i rekomendacje z ewaluacji RPW - zmiany po szkoleniach z dowodami, sposoby informowania społeczności szkolnej o zmianach. • Realizuje zadania zgodnie z przyjętym harmonogramem RPW.
	Nauczyciele - członkowie Zespołu Zadaniowego	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w szkoleniach i warsztatach. Pogłębia diagnozę potrzeb szkoły. • Opracowuje ramowy harmonogram działań. Podsumowuje działania realizowane w ramach RPW: wnioski i rekomendacje. • Realizuje zadania zgodnie z przyjętym harmonogramem RPW.
	Pozostali nauczyciele	<ul style="list-style-type: none"> • Biorą udział w formach szkoleniowych. • Realizują zadania wynikające z

		<p>harmonogramu RPW.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywnie uczestniczą w szkoleniach, warsztatach i konsultacjach (nie mniej niż 80% obecności). • Biorą aktywny udział w spotkaniach grupowych i dzielą się swoim doświadczeniem. • Wypełniają ankiety ewaluacyjne, opracowują katalogi technik uczenia się i nauczania oraz metod motywowania do nauki. • Opracowują scenariusze lekcji wychowawczych, przeprowadzają lekcje wychowawcze wg opracowanych scenariuszy oraz modyfikują plany wychowawcze na rok szkolny 2014/2015 o nowe zadania. • Wychowawcy klas i pedagog przedstawiają rodzicom informacje na temat sposobów motywowania uczniów • Wykorzystują zdobytą wiedzę i umiejętności podczas lekcji oraz dokumentują to w dziennikach zajęć.
10. Sprawozdanie z realizacji RPW	Opis zrealizowanych działań.	

Kluczowa część procesu wspomagania przebiegała w formie różnego rodzaju spotkań z ekspertami i obejmowały:

1. 3 wykłady dla rady pedagogicznej, łącznie 9 godzin dydaktycznych;
2. 5 warsztatów, łącznie 25 godzin dydaktycznych;
3. konsultacje grupowe i indywidualne, łącznie 20 godzin dydaktycznych.

Zdaniem zarówno dyrektorów, jak i nauczycieli wszystkie formy pracy, wykorzystywane w ramach doskonalenia, ocenione zostały jako użyteczne. Jako najbardziej użyteczne oceniane są warsztaty – w trakcie których wypracowywano nowe metody działania – oraz doradztwo indywidualne i szkolenia.

Przykładowa ankieta ewaluacyjna oceniająca zrealizowaną formę doskonalenia

Nazwa placówki:						
Data szkolenia:						
Temat:						
Prowadzący:						
Forma doskonalenia:	☐ rada pedagogiczna		☐ warsztat			
Ilość członków RP:						
Obecnych:						
Frekwencja:						
Ilość oddanych ankiet:						
	👍	😊	😐	😞	👎	☐
(5 – ocena najwyższa, 1 – ocena najniższa)	5	4	3	2	1	suma
I. Ocena merytoryczna szkolenia						
a) W jakim stopniu uzyskane informacje poszerzyły Pani/Pana wiedzę w danym obszarze?						
b) W jakim stopniu uzyskane umiejętności poszerzyły Pani/Pana kompetencje?						
c) Jak ocenia Pani/Pan dostosowanie metod szkoleniowych do treści kształcenia?						
d) W jakim stopniu prezentowane treści (przykłady) odnoszą się do typu Państwa placówki?						
II. Ocena pracy trenera						
a) znajomość tematyki/fachowość						
b) komunikatywność						
c) dynamika prowadzonych zajęć						
d) dostosowanie metod szkoleniowych do prezentowanych treści						
III. Ocena materiałów przygotowanych przez eksperta						
a) zgodność materiałów szkoleniowych z ramowym programem zajęć						
b) przydatność w Pani/Pana pracy						
c) rzetelność przygotowania pod względem merytorycznym						
d) zawierają nowatorskie rozwiązania						
e) opierają się na współczesnej wiedzy z zakresu prezentowanej tematyki						

Ważnym elementem objętego projektem procesu wspierania pracy szkoły/przedszkola okazały się indywidualne konsultacje dla nauczycieli. Ta forma celowego wsparcia dla konkretnego nauczyciela była szczególnie doceniana w ramach badań jakościowych. Jedną z form konsultacji była np. obecność eksperta w roli obserwatora podczas lekcji lub zajęć.

Później wspólnie z prowadzącym omówiono przebieg zajęć i zastanawiano, się jak postępować w przyszłości. W trakcie indywidualnych spotkań możliwe było uszczegółowienie pewnych kwestii dotyczących konkretnego nauczyciela i omówienie jego wątpliwości. Dlatego też stanowiły one doskonale uzupełnienie pracy w grupie.

Wśród najważniejszych czynników wpływających na jakość i skuteczność realizacji RPW szkół i przedszkoli należy wymienić: długość wdrażania i dostosowanie do organizacji pracy szkoły; jakość ekspertów; sposób wdrożenia wypracowanych zmian.

Jednym z czynników wpływającym na jakość realizacji RPW był czas, który poświęcono na wdrożenie zaplanowanych działań. Konieczność przeprowadzenia postępowania przetargowego przy wyborze ekspertów zewnętrznych doprowadziła do kumulacji wielu działań. Zbyt duża intensywność całego procesu i zbyt duże obciążenie pracą oraz liczne spotkania w ramach projektu, połączone z obowiązkami zawodowymi oraz z tradycyjnym modelem doskonalenia prowadziły do frustracji, a w rezultacie do decyzji o wystąpieniu z projektu w drugim roku jego trwania (przykład przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum wchodzących w skład zespołu szkół w Świeradowie Zdroju). Należy podkreślić, że w dłuższym czasie zbyt duże zaangażowanie prowadziło do spadku motywacji i zniechęcenia nauczycieli. Dlatego też wskazane było poszukiwanie sposobów na ograniczenie ryzyka tego zjawiska. Jednym z nich było lepsze planowanie i rozłożenie całego cyklu doskonalenia w dłuższym okresie, czemu służyło lepsze skorelowanie harmonogramu wdrażania nowego modelu z cyklem pracy szkoły. Dyrektorzy i nauczyciele sugerowali, aby zmniejszyć ilość warsztatów do 3, a skupić się na konsultacjach indywidualnych i wdrażaniu wypracowanych rozwiązań i ocenie ich skuteczności. Widać zatem, że roczny cykl wspomagania jest zbyt krótki, aby dokonać realnej zmiany w szkole. W ciągu roku można co najwyżej wypracować pewne rozwiązania i zacząć je testować, wdrażać, co nie jest jednoznaczne ze zmianą na poziomie całej instytucji. Ten etap jest konieczny, ale nie zawsze wystarcza do osiągnięcia trwałej zmiany lub rozwiązania problemu. Wprowadzaniu zmian musi towarzyszyć ich praktyczne uczenie się (testowanie), konsultacje z ekspertami oraz dyskusja z innymi uczestnikami procesu. Pozwala to na prowadzenie wsparcia w sposób bardziej przemyślany, reagowanie na pojawiające się problemy i korygowanie działań, jeśli jest taka potrzeba.

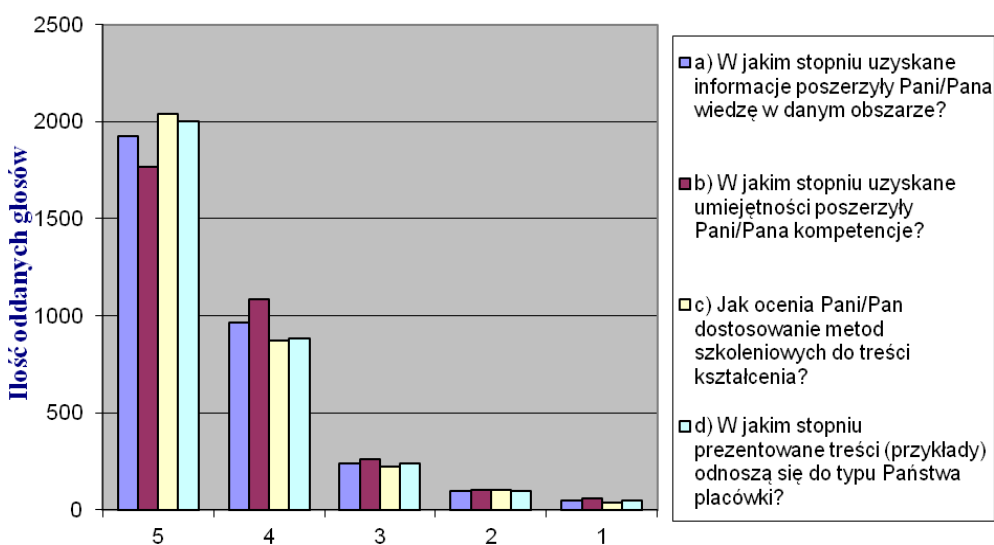
Dla jakości procesu wspierania pracy placówki kluczowe znaczenie miało przygotowanie ekspertów prowadzących szkolenia i warsztaty zaplanowane w RPW. Ich zadanie to dostarczenie konkretnej, eksperckiej wiedzy zgodnej z potrzebami szkoły, ale również moderowanie warsztatów, prowadzenie konsultacji i pomoc w wypracowaniu konkretnych rozwiązań. W projekcie wybór ekspertów świadczących wsparcie wysokiej jakości był trudny – głównie ze względu na stosowanie trybu zamówień publicznych. W trakcie wspomagania pojawiły się również inne trudności związane z pracą ekspertów. Zdarzało się, że w niedostatecznym stopniu uwzględniali oni indywidualną sytuację szkoły: nie zapoznali się z jej potrzebami i nie angażowali się w cały cykl wspomagania, doskonalenie było prowadzone szablonowo, często miało charakter teoretyczny i zbyt ogólny. Na wniosek dyrektorów placówek i SORE dokonywano zmian osób prowadzących szkolenia.

Po każdej formie doskonalenia nauczyciele otrzymywali do wypełnienia ankiety ewaluacyjne, które oceniały merytorykę szkolenia, trenera oraz przygotowane przez niego materiały. Poniżej przedstawiono podsumowanie wyników wszystkich ankiet ewaluacyjnych.

Średnia ocena merytoryczna szkoleń wyniosła **4,42**. Nauczyciele najwyżej ocenili dostosowanie metod szkoleniowych do treści kształcenia (4,46).

I. Ocena merytoryczna szkolenia			
Średnia ocena:	4,42		
	Średnia ocena	Najczęściej wybierana ocena	Najrzadziej wybierana ocena
a) W jakim stopniu uzyskane informacje poszerzyły Pani/Pana wiedzę w danym obszarze?	4,42	5	1
b) W jakim stopniu uzyskane umiejętności poszerzyły Pani/Pana kompetencje?	4,35	5	1
c) Jak ocenia Pani/Pan dostosowanie metod szkoleniowych do treści kształcenia?	4,46	5	2,1
d) W jakim stopniu prezentowane treści (przykłady) odnoszą się do typu Państwa placówki?	4,44	5	1

Ocena merytoryczna szkolenia

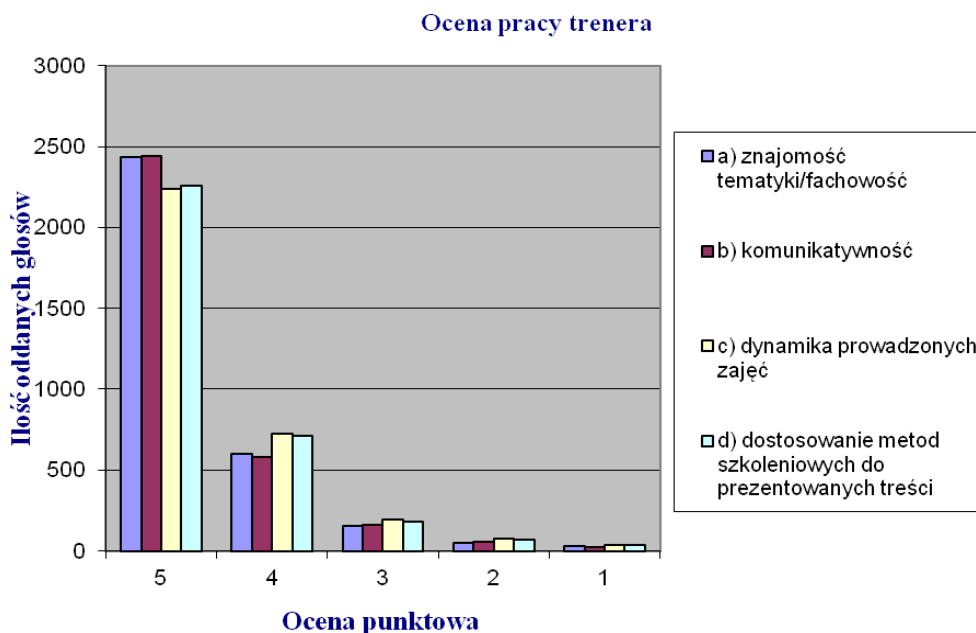

Ocena punktowa

Pracę trenerów nauczyciele ocenili na **4,60**. Bardzo dobrze ocenili komunikatywność (4,64) i fachowość (4,64) szkoleniowców.

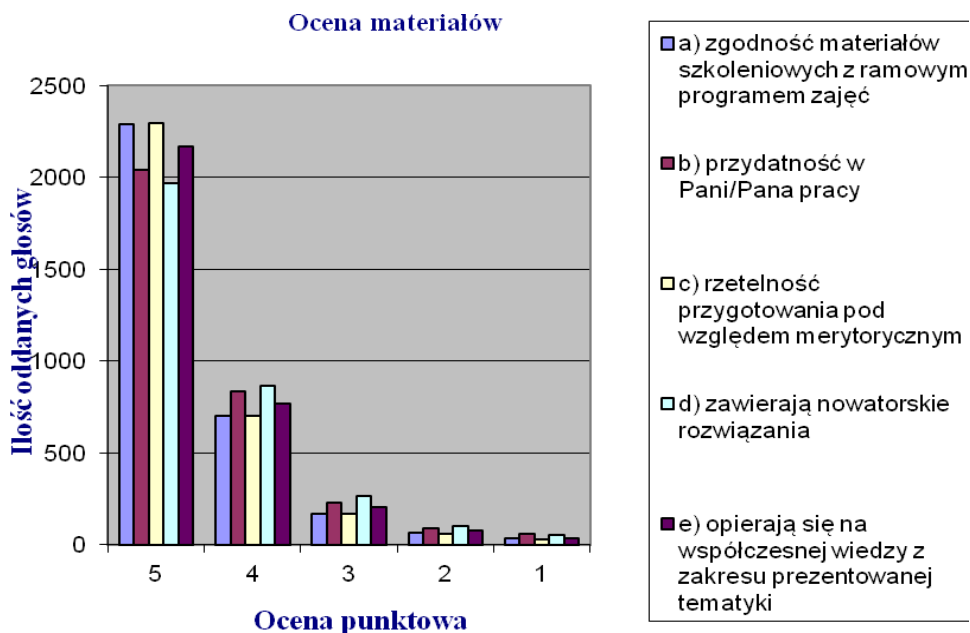
II. Ocena pracy trenera			
Średnia ocena:	4,60		
	Średnia ocena	Najczęściej wybierana	Najrzadziej wybierana
a) znajomość tematyki/fachowość	4,64	5	1
b) komunikatywność	4,64	5	3

c) dynamika prowadzonych zajęć	4,55	5	1
d) dostosowanie metod szkoleniowych do prezentowanych treści	4,56	5	1

Ocena materiałów szkoleniowych przygotowanych przez eksperta została oceniona przez nauczycieli na **4,51**. Najwyżej ocenili rzetelność przygotowania materiałów pod względem merytorycznym (4,59).

III. Ocena materiałów przygotowanych przez eksperta			
Średnia ocena:	4,51		
	Średnia ocena	Najczęściej wybierana	Najrzadziej wybierana
a) zgodność materiałów szkoleniowych z ramowym programem zajęć	4,58	5	2
b) przydatność w Pani/Pana pracy	4,45	5	2
c) rzetelność przygotowania pod względem merytorycznym	4,59	5	2
d) zawierają nowatorskie rozwiązania	4,41	5	2,1
e) opierają się na współczesnej wiedzy z zakresu prezentowanej tematyki	4,52	5	2,1

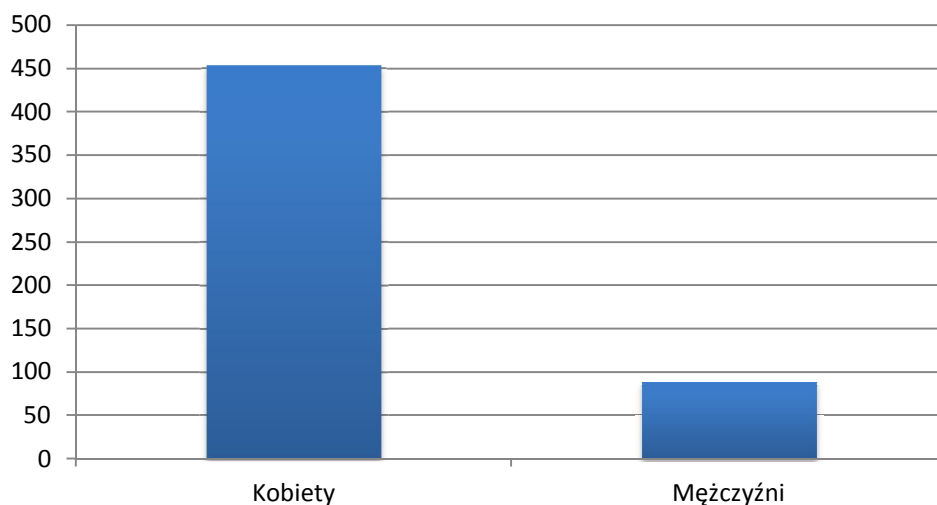

Problemem w ocenie kompetencji ekspertów zewnętrznych była także czasami postawa odbiorców szkoleń i ich brak motywacji do zmiany, rozwoju. Nauczyciele w wielu przypadkach oczekiwali bardzo konkretnych, dostosowanych do ich specyficznych potrzeb porad i wskazówek i mieli trudności ze zrozumieniem, w jaki sposób ogólniejsze kompetencje i narzędzia można stosować w ich codziennej pracy. Sytuacje te pokazały również bardzo wyraźnie, że nauczyciele potrzebują zróżnicowanej oferty wsparcia. **W przywołanych sytuacjach, w których nauczyciel ma problem z konkretnym uczniem, wsparcia powinna udzielać poradnia psychologiczno-pedagogiczna, która zatrudnia wykwalifikowany personel.** Oznacza to, że każda z instytucji powołanych do wspomagania placówek w ich rozwoju, a więc placówki doskonalenia nauczycieli, PPP i biblioteki pedagogiczne, ma inną rolę w procesie wspomagania.

W ocenie prowadzonego przez powiat lubański modelu doskonalenia ważne było zapewnienie trwałego włączenia efektów doskonalenia do praktyki szkoły/przedszkola i warsztatu poszczególnych nauczycieli. Podkreślić należy, że w ramach RPW odbywały się wykłady i zajęcia prowadzone przez ekspertów, w trakcie których wypracowywano propozycje konkretnych narzędzi, np. scenariusze lekcji, metody rozwiązywania problemów itd. Wśród efektów wymienić należy: zestaw konspektów zajęć z wykorzystaniem poznanych metod i technik nauczania; katalog metod i technik uczenia się; szkolna strategia wspierania uczniów zdolnych; konspekty zajęć dotyczące: technik uczenia się, metod aktywizujących, wykorzystania tablicy interaktywnej; diagnoza dziecka w różnych sferach jego rozwoju według istniejącego w przedszkolu arkusza, wzbogaconego o rysunek postaci oraz wywiad z rodzicami; koncepcja pracy szkoły; raporty ewaluacji wewnętrznej. Ta faza całego cyklu doskonalenia była zdecydowanie trudniejsza, wymagała bowiem od nauczycieli zmiany roli: z odbiorcy treści szkoleniowych na aktywnego uczestnika całego procesu, a także gotowości do dzielenia się wnioskami i obserwacjami z tej fazy z innymi nauczycielami.

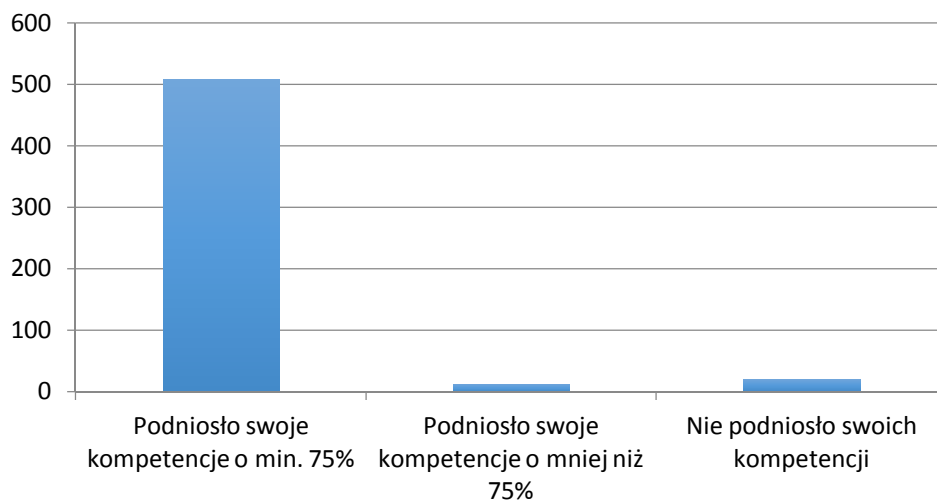
Ostatecznie 509 nauczycieli podniosło swoje kompetencje w wybranym obszarze wsparcia o min. 75%. Wskazują na to wyniki ankiet porównujących kompetencje uczestników wsparcia „na wejściu”, czyli przed rozpoczęciem procesu wsparcia, z wynikami „na wyjściu”,

czyli po zakończeniu procesu wspomagania. W badaniu udział wzięło 541 nauczycieli, w tym 88 mężczyzn i 453 kobiety.

Pyt. 1. Na ile ocenia Pan/Pani swoje kompetencje w wybranym przez placówkę obszarze wsparcia?

Nauczyciele zaznaczali w dziesięciostopniowej skali na ile oceniają swoje kompetencje przed rozpoczęciem udziału w doskonaleniu i po jego zakończeniu. 509 nauczycieli podniosło swoje kompetencje w wybranym obszarze doskonalenia o min. 75%. 12 nauczycieli podniosło swoje kompetencje o mniej niż 75%. Natomiast 20 ankietowanych nie podniosło swoich kompetencji.

Wyniki badania ilościowego wskazują na wysoki poziom zaangażowania uczestników projektu w proponowanych formach wspomagania. Potwierdzają to wysokie wskaźniki frekwencji nauczycieli we wszystkich formach wsparcia.

L.p.	Rodzaj placówki	Frekwencja w roku szkolnym 2013/14	Frekwencja w roku szkolnym 2014/15	Razem
1	Przedszkola	90,14%	90,42%	90,28%
2	Szkoły podstawowe	90,28%	85,77%	88,03%
3	Gimnazja	87,14%	86,37%	86,76%
4	Szkoły ponadgimnazjalne	85,65%	82,56%	84,11%

5. Sieci współpracy i samokształcenia

Projekt *Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli...* obejmował kompleksowe wsparcie pracy szkół i proponował dwie ścieżki wspomagania. Pierwsza, czyli przygotowanie RPW i jego wdrożenie, była zorientowana na szkołę. Druga ścieżka dotyczyła współpracy nauczycieli i dyrektorów i była realizowana w formie sieci współpracy i samokształcenia. Ten element nowego modelu doskonalenia odpowiadał na ważną potrzebę nauczycieli, dotyczącą współpracy, wymiany doświadczeń i uczenia się od siebie wzajemnie.

Do współpracy w sieciach przystąpili nauczyciele szkół i przedszkoli biorących udział w projekcie. Dokonano rekrutacji nauczycieli zgodnie z wcześniej opracowanym regulaminem. Sieć współpracy i samokształcenia tworzył zespół nauczycieli z różnych przedszkoli i szkół. Tematy sieci zaproponowanych przez ORE można podzielić na 3 główne typy:

Problematyka zarządzania szkołą

- Rola dyrektora w promocji i budowaniu wizerunku szkoły
- Budowa spójności edukacyjnej (poziom powiatu)
- Zadania dyrektora w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole
- Pozapedagogiczne obowiązki dyrektora szkoły
- Promocja i budowanie wizerunku szkoły

Metodyka konkretnych zajęć edukacyjnych

- Edukacja filmowa na lekcjach języka polskiego
- Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania
- Doświadczenia i eksperymenty na zajęciach przedmiotów przyrodniczych
- Wycieczka jako forma nauczania przedmiotów przyrodniczych
- Matematyka w edukacji wczesnoszkolnej
- Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki
- Praca ze źródłem historycznym

Tematyka, z jaką spotykają się nauczyciele wszystkich specjalności

- Praca z uczniem młodszym
- Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów
- Praca z uczniem zdolnym na zajęciach koła naukowego
- Jak budować własny program nauczania
- Nauczyciele pracują zespołowo
- Jak radzić sobie ze szkolną absencją? -bezpieczeństwo w szkole
- Praca z nowoczesnymi technologiami TIK

Niemal połowa wszystkich sieci o tematyce wybranej z katalogu ORE to sieci poruszające tematy skupiające nauczycieli wszystkich specjalności. Niemal co trzecia sieć dotyczy metodyki konkretnych zajęć edukacyjnych, natomiast zagadnienia związane z zarządzaniem szkołą, skupiające dyrektorów, porusza co piąta sieć.

W powiecie lubańskim funkcjonowało 20 sieci, po 10 w każdym roku, a wyboru ich tematyki dokonywano korzystając z katalogu ORE albo kierowano się kierunkami polityki oświatowej państwa w latach szkolnych objętych projektem.

Sieci współpracy i samokształcenia w roku szkolnym 2013/14

L.p.	Nazwa sieci	Koordynator sieci	Liczba uczestników
1	Rola dyrektora w promocji i budowaniu wizerunku szkoły	Cezariusz Rudyk	19
2	Zadania dyrektora w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole	Małgorzata Grzesiak	23
3	Doświadczenia i eksperymenty na zajęciach przedmiotów przyrodniczych	Janina Hładyk	28
4	Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki?	Bożena Charkiewicz	28
5	Jak radzić sobie ze szkolną absencją - bezpieczeństwo w szkole	Beata Bodziona	25
6	Praca z nowoczesnymi technologiami TiK (rok I) – bezpieczny Internet	Krzysztof Dudek	26
7	Multimedia na lekcjach przedmiotów humanistycznych	Alina Jarosz	24
8	Nowoczesna biblioteka	Beata Książkiewicz	18
9	Przygotowanie dziecka do szkoły - dla nauczycieli wychowania przedszkolnego	Urszula Galas	17
10	Skuteczne metody pracy z dzieckiem 6-letnim w szkole	Joanna Szkudlarek	36

Sieci współpracy i samokształcenia w roku szkolnym 2013/14

L.p.	Nazwa sieci	Koordynator sieci	Liczba uczestników
1	Pozapedagogiczne obowiązki dyrektora szkoły	Cezariusz Rudyk	15
2	Szkoła dla wszystkich - edukacja włączająca uczniów niepełnosprawnych	Małgorzata Grzesiak	18
3	Praca z nowoczesnymi technologiami TiK - WebQuest, e-learning	Krzysztof Dudek	14
4	Praca z nowoczesnymi technologiami TiK - tablica multimedialna	Jacek Żojdzik	17
5	Profilaktyka agresji i przemocy w szkole/przedszkolu	Beata Bodziona	19
6	Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów	Joanna Szkudlarek	15
7	Jak wykorzystać wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i maturalnego z przedmiotów humanistycznych do rozwoju pracy własnej i szkoły?	Beata Książkiewicz	16
8	Jak wykorzystać wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i maturalnego z matematyki do rozwoju pracy własnej i szkoły?	Iwona Sosnowska	17
9	Wychowanie fizyczne jako element edukacji zdrowotnej	Marta Szymańska	14
10	Rozwijanie inteligencji emocjonalnej u dzieci przedszkolnych	Urszula Galas	23

Wyboru tematów sieci dokonano w roku szkolnym 2013/2014 jeszcze na etapie przygotowania wniosku o dofinansowania. Do szkół wysłano ankiety, z podanymi tematami sieci zaproponowanymi przez ORE, a szkoły wskazywały te, które je najbardziej interesują. W roku szkolnym 2014/2015 wybór sieci został dokonany na podstawie diagnoz sporządzonych w formie ankiet przez SORE. Generalnie jednak starano się w ten proces zaangażować kluczowych interesariuszy. Koordynatorzy sieci byli wybierani już po określeniu tematów sieci, co umożliwiało dopasowanie wymagań do tematyki.

Uczestnictwo w sieciach było popularne w szkołach i przedszkolach biorących udział w realizacji projektu. Dodatkowo koordynatorzy projektów wystosowali zaproszenia do sieci bezpośrednio do szkół. Decyzja o tym, kto będzie uczestniczył w sieci, była podejmowana na poziomie szkoły. W przypadku dyrektorów – uczestników sieci – to najczęściej oni sami podejmowali decyzję o swoim udziale. W przypadku nauczycieli większość z nich była kierowana do udziału w sieci przez dyrekcję, a tylko jedna trzecia deklaruje, że zgłosiła się sama.

Działalność sieci współpracy i samokształcenia przebiegała zazwyczaj zgodnie ze scenariuszami zaproponowanymi przez ORE. Pierwsze spotkanie miało charakter integracyjny, służyło też wypracowaniu szczegółowego planu dalszych prac. W powiecie lubańskim koordynatorzy sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli opracowywali raport prezentujący potrzeby i oczekiwania uczestników sieci.

RAPORT

z badania potrzeb nauczycieli działających w sieci współpracy i samokształcenia:
„Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, Elearning”

Wstęp

Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu realizuje współfinansowany ze środków unijnych projekt „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”. Celem projektu jest poprawa jakości systemu doskonalenia nauczycieli, spójnego z programem rozwoju szkoły i przedszkola. W celu zapewnienia wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń, w tym upowszechnienia dobrych praktyk, zaplanowano utworzenie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli. Sieć ma charakter problemowy i adresowana jest do nauczycieli wszystkich etapów kształcenia szkół/przedszkoli powiatu lubańskiego. Pracę sieci organizuje koordynator sieci, który opracuje na podstawie raportu plan pracy, harmonogram warsztatów i działań na platformie internetowej.

Efektywną pracę w ramach sieci współpracy i samokształcenia można uzyskać pod warunkiem dostosowania działań rozwojowych, prowadzonych w jej ramach, do potrzeb uczestników. Diagnoza potrzeb prowadzi do określenia klarownych celów rozwojowych, mieszczących się w obrębie znanego z wyprzedzeniem tematu, ale dookreślonych odpowiednio do specyfiki wyzwań, z jakimi borykają się uczestnicy i delegujące ich szkoły.

Opis badania

**I. Kwestionariusz diagnozy potrzeb nauczycieli. Sieć współpracy i samokształcenia:
„Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning”**

W dniach 16.09.2014r – 23.09.2014r. koordynator sieci „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning” przeprowadził e-mailową ankietę diagnostyczną

potrzeby uczestników sieci współpracy i samokształcenia. Celem ankiety było poznanie potrzeb nauczycieli, związanych z ich udziałem w sieci współpracy i samokształcenia. Odpowiedzi pozwolą doprecyzować cele pracy sieci i pomogą dostosować je do ich oczekiwań. W dniu 16.09.2014r. zostały rozesłane drogą e-mailową do uczestników sieci współpracy i samokształcenia kwestionariusze diagnozy potrzeb. Uczestnikom, którzy nie podali aktualnych adresów e-mailowych, przesłano informację na skrzynki pocztowe placówek z prośbą o przekazanie informacji zainteresowanym osobom.

Ankietowanym w kwestionariuszu zadano następujące pytania:

1. *Jakie są Pana/i oczekiwania związane z udziałem w sieci współpracy i samokształcenia?*
2. *Jak ocenia Pan/Pani swoje kompetencje związane z obszarem tematycznym sieci?*
3. *Proszę wymienić zagadnienia związane z obszarem tematycznym sieci, które uznaje Pan/Pani za najbardziej interesujące:*
4. *Co chciałby/aby Pan/i zmienić w swojej pracy w związku z zakresem tematycznym sieci?*
5. *Proszę wymienić zagadnienia, w zakresie których chciałby/aby Pan/i zwiększyć swoją wiedzę.*
6. *Czego chciałby/aby się Pan/i nauczyć dzięki udziałowi w sieci współpracy i samokształcenia?*
7. *Czego oczekuje Pan/i od innych uczestników sieci?*
8. *Jakie są Pani/Pana obawy/wątpliwości związane z udziałem w sieci współpracy i samokształcenia.*

II. Dyskusja fokusowa na spotkaniu organizacyjnym nauczycieli sieci współpracy

i samokształcenia: „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning”

Na spotkaniu organizacyjnym w dniu 24.09.2014r. koordynator sieci „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning” przeprowadził dyskusję fokusową, której uczestnikami byli nauczyciele zaangażowani w realizację projektu.

Badania fokusowe są jednym z najlepszych sposobów pozyskiwania opinii, odczuć i trudnych do zwerbalizowania intuicji, dlatego często stosuje się je jako materiał uzupełniający do badań. Badanie miało przede wszystkim na celu wskazanie priorytetów, czyli tematów jakie będą realizowane podczas pracy sieci zarówno na warsztatach z ekspertem jak i na konsultacjach indywidualnych czy grupowych.

Na początku badania fokusowego, koordynator sieci uzmysłowił biorącym udział w fokusach, że czymś naturalnym jest posiadanie i artykułowanie odmiennych opinii, a badania fokusowe są ukierunkowane na ich wychwytywanie, nie zaś marginalizowanie. Następnie przedstawił uczestnikom badania wyniki ankiet, które były wstępem do dyskusji.

Cel realizacji zadania

Celem głównym przeprowadzonej ankiety jest zdiagnozowanie potrzeb związanych z udziałem w sieci współpracy i samokształcenia.

Celami, które mają być osiągnięte w wyniku prac badawczych są:

- Zapewnienie jakości działań na rzecz doskonalenia zawodowego nauczycieli zaangażowanych w sieci współpracy i samokształcenia.

- Wykorzystanie uzyskanych wyników diagnozy do ustalenia priorytetów w zakresie doskonalenia i doksztalcania oraz zaplanowania oferty w tym zakresie.
- Uaktualnienie i dostosowanie propozycji szkoleniowych do indywidualnych potrzeb szkół/placówek w powiecie.
- Opracowanie raportu z zakresu potrzeb edukacyjnych nauczycieli zaangażowanych w sieci współpracy i samokształcenia.
- Opracowanie rocznego planu pracy sieci, harmonogramu warsztatów i innych działań na platformie internetowej.

Uczestnicy badania

Badaniu ankietowemu poddani zostali, nauczyciele szkół i placówek oświatowych z terenu Powiatu Lubańskiego. Ankieta (kwestionariusz diagnozy potrzeb sieci współpracy i samokształcenia) została przeprowadzona wśród 16 deklarujących się uczestników sieci. Łącznie wypełniono 11 arkuszy ankietowych skierowanych do nauczycieli, co stanowi około 68,75 % wszystkich nauczycieli.

Opis metod i narzędzi zastosowanych w badaniu

Skala analiz prowadzonych na potrzeby sieci będzie stosunkowo niewielka - trudno oczekiwać zachowania rygorów metodologicznych właściwych dla profesjonalnie prowadzonych badań społecznych. Nie mniej jednak został zaplanowany względnie prosty proces diagnozy potrzeb rozwojowych poprzedzający pierwsze spotkanie sieci i angażujący wybrane grupy interesariuszy.

Planując kwestionariusz diagnozy potrzeb, dążono do konstrukcji narzędzia, które:

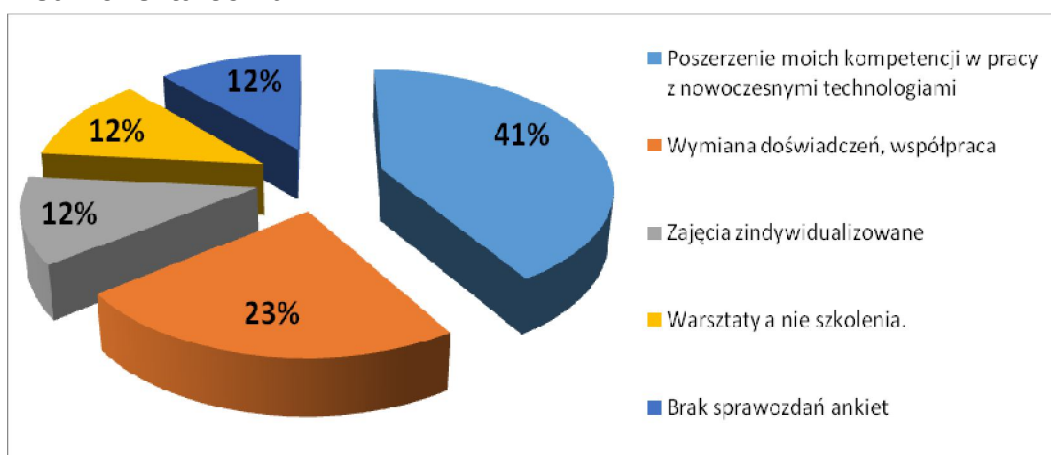
- koncentruje się na pożądanym rezultatach, których oczekiwaliby respondenci;
- odwołuje się do konkretnych zadań i wyzwań, jakie napotykają nauczyciele w codziennej pracy;
- pozwala zbadać opinię uczestników na temat aktualnego poziomu kompetencji i priorytetów związanych z ich rozwojem.

W diagnozie zastosowano niżej wymieniony kwestionariusz ankiety :

- Kwestionariusz diagnozy potrzeb sieci współpracy i samokształcenia „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning”

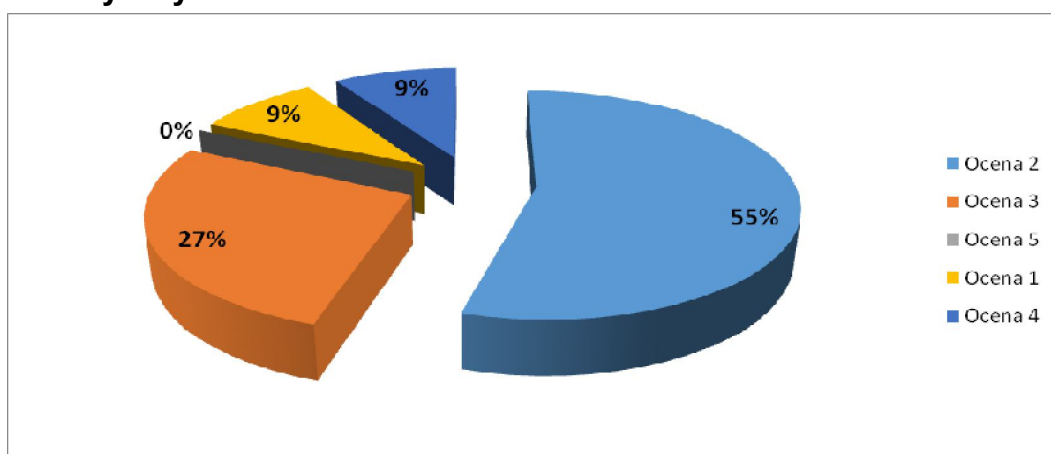
Wyniki badania potrzeb nauczycieli działających w sieci współpracy i samokształcenia: „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning”

1. Jakie są Pana/i oczekiwania związane z udziałem w sieci współpracy i samokształcenia?

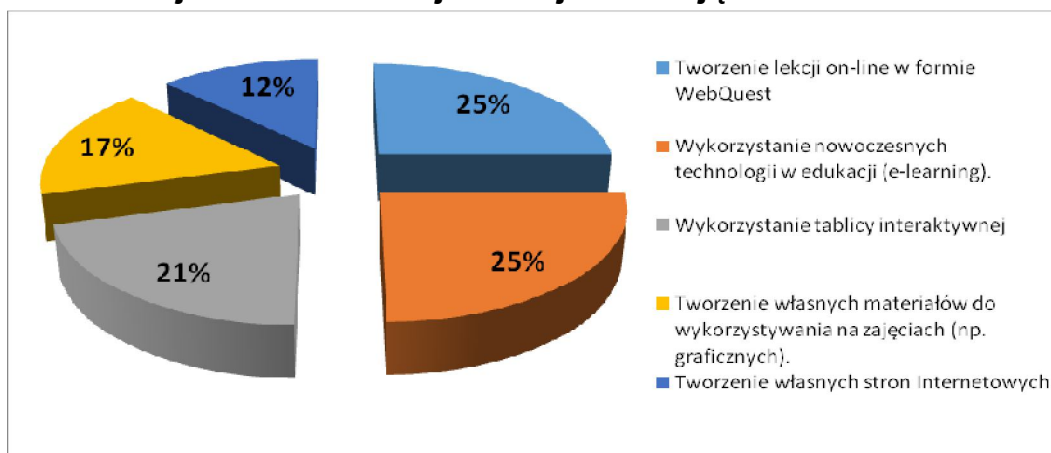
Wykres pokazuje, iż 41% ankietowanych ma oczekiwania związane z poszerzeniem swoich kompetencji w pracy z nowoczesnymi technologiami. 23% nauczycieli liczy na współpracę i wymianę doświadczeń. Tylko 12% nie chce sprawozdań czy ankiet związanych z udziałem w sieci.

2. Jak ocenia Pan/Pani swoje kompetencje związane z obszarem tematycznym sieci?

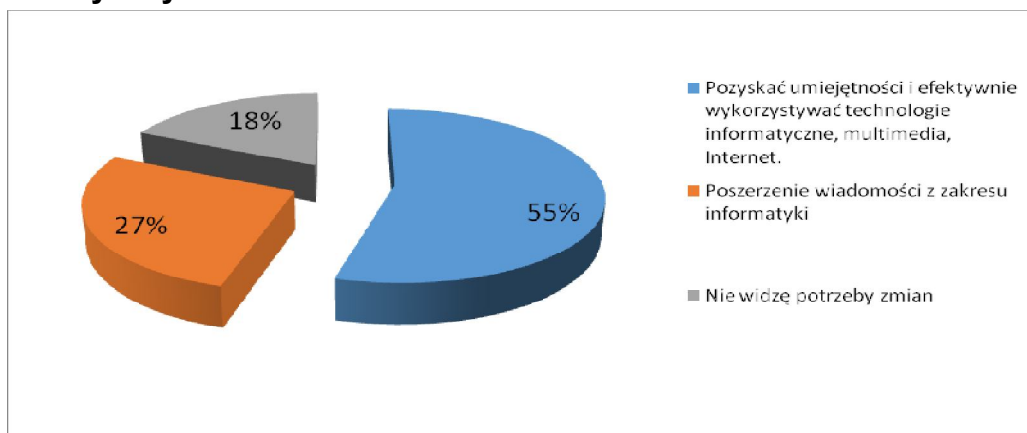
Nauczyciele swoje kompetencje związane z obszarem tematycznym sieci (w skali od 0 do 5), oceniają na poziomie 1 - 9%, 2 - 55%, 3 - 27%, 4 - 9%. Ocenę 5 nie oznaczył żaden z respondentów.

3. Proszę wymienić zagadnienia związane z obszarem tematycznym sieci, które uznaje Pan/Pani za najbardziej interesujące:

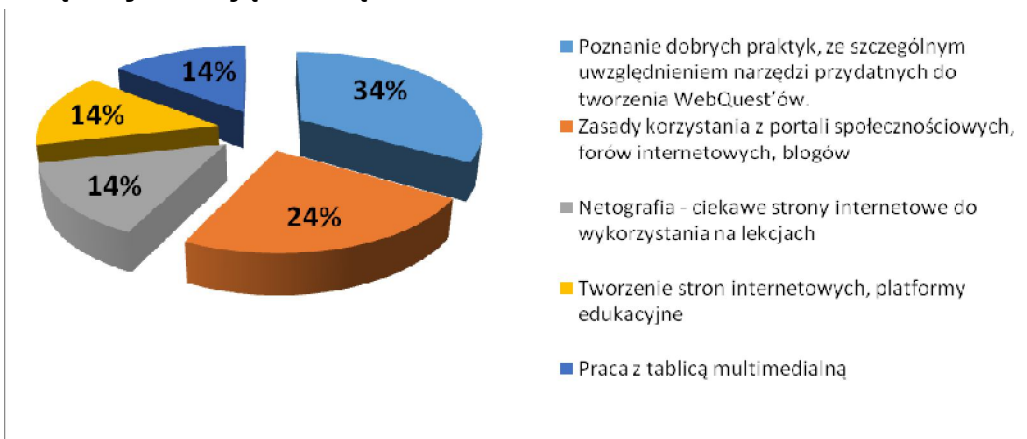
Za najbardziej interesujące zagadnienia związane z obszarem tematycznym sieci uznawane są: tworzenie lekcji on-line w formie WebQuest oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii w edukacji (e-learning) – po 25%. 21% ankietowanych interesują zagadnienia związane z wykorzystaniem tablicy interaktywnej.

4. Co chciałby/aby Pan/i zmienić w swojej pracy w związku z zakresem tematycznym sieci?

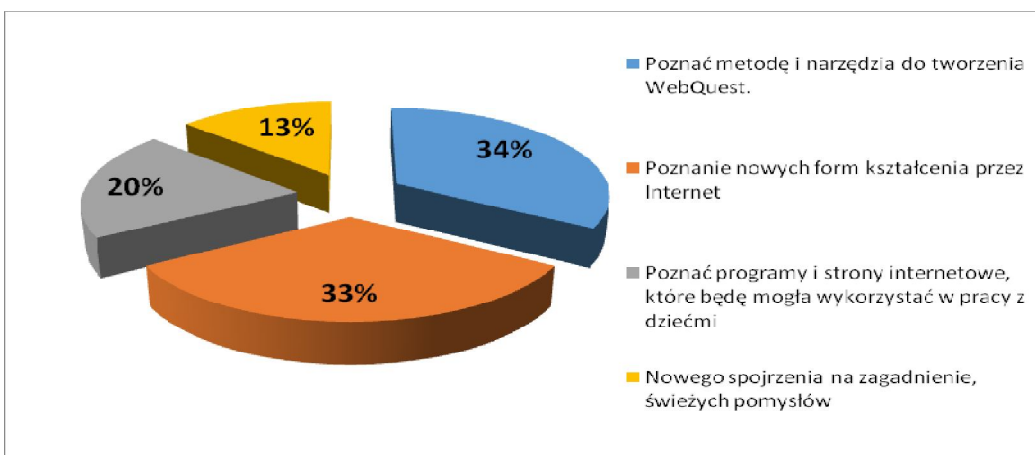
Zmianę w swojej pracy 55% nauczycieli widzi poprzez pozyskanie umiejętności i efektywne wykorzystanie TIK. 27% respondentów chce poszerzyć swoją wiedzę z zakresu informatyki. Tylko 18% ankietowanych nie widzi potrzeby żadnych zmian.

5. Proszę wymienić zagadnienia, w zakresie których chciałby/aby Pan/i zwiększyć swoją wiedzę:

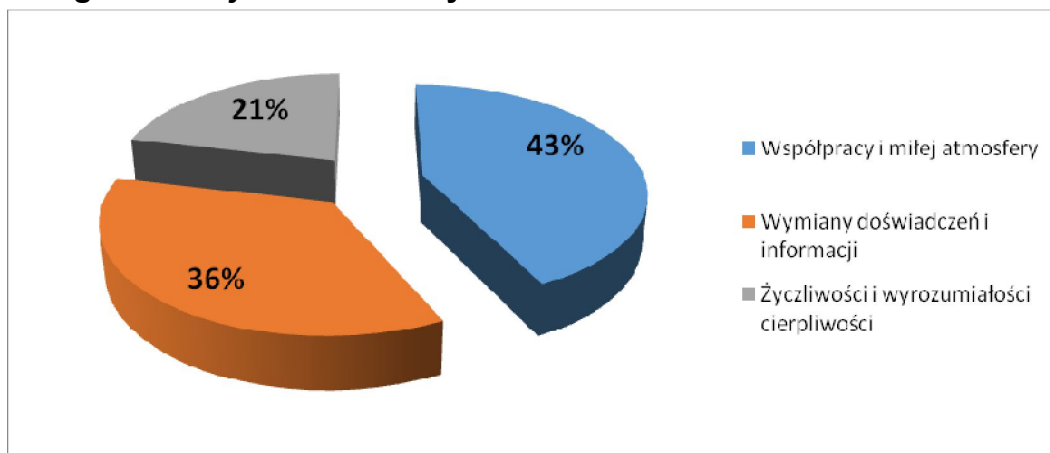
Z diagramu wynika, iż 34% nauczycieli poznać narzędzia do tworzenia WebQuest'ów. Ankietowani również chcą zwiększyć swoje kompetencje ze znajomości zasad korzystania z portali społecznościowych, blogów – 24%.

6. Czego chciałby/aby się Pan/i nauczyć dzięki udziałowi w sieci współpracy i samokształcenia?

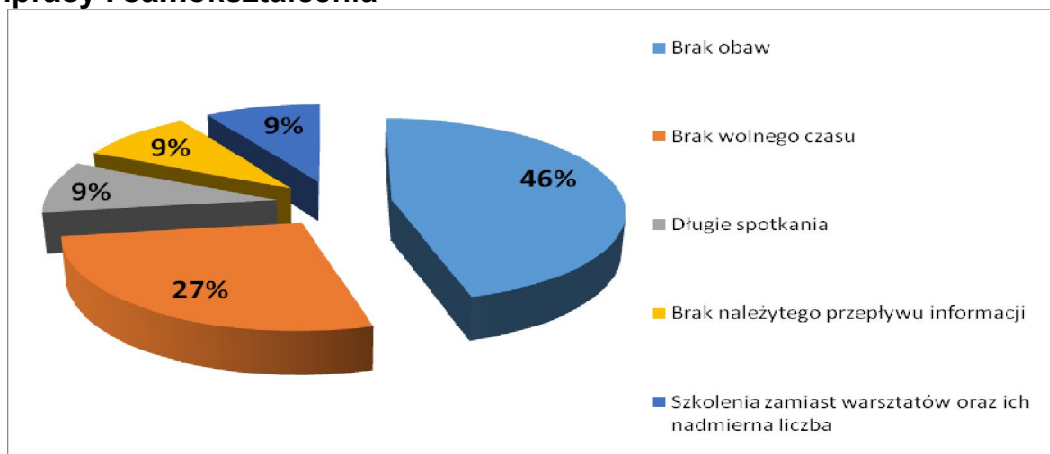
Ważnym zagadnieniem, którym są zainteresowani ankietowani jest poznanie metody i narzędzi do tworzenia WebQuest – 34% oraz poznanie nowych form kształcenia przez Internet (e-learning). Ważne są również programy i ciekawe strony internetowe, które można wykorzystać w pracy z dziećmi również 20%. Nowego spojrzenia, świeżych pomysłów i naprawy zawirusowanego komputera chce się nauczyć aż 13% nauczycieli.

7. Czego oczekuje Pan/i od innych uczestników sieci?

43% nauczycieli uczestniczących w sieci współpracy i samokształcenia oczekuje współpracy i milej atmosfery. Ważnym elementem jest również wymiana doświadczeń – 36% oraz życzliwość i wyrozumiałość – 21%.

8. Jakie są Pani/Pana obawy/wątpliwości związane z udziałem w sieci współpracy i samokształcenia

46% respondentów nie ma żadnych wątpliwości związanych z udziałem w sieci współpracy i samokształcenia. 27% nauczycieli swoje obawy wiąże z brakiem czasu. 9% chce warsztatów a nie szkoleń.

Wyniki badania potrzeb nauczycieli biorących udział w dyskusji fokusowej podczas spotkania organizacyjnego.

Dyskusja grupy fokusowej potwierdziła wcześniej zdiagnozowane potrzeby nauczycieli związane z obszarem tematycznym sieci współpracy i samokształcenia. Oczekiwania, obawy, które zaznaczyli nauczyciele w swoich ankietach również odzwierciedlają ich rzeczywiste nastawienie do pracy w sieci.

Nauczyciele szkół podstawowych i gimnazjów w swoich wypowiedziach podkreślali potrzebę warsztatów dla grup mniej zaawansowanych z ukierunkowaniem na nowe metody nauczania (webQuest, E-learning).

W dyskusji nauczycieli potwierdziła się potrzeba rozbudowy swojego warsztatu pracy o nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne oraz podniesienia swoich kompetencji

zarówno ze znajomości obsługi nowoczesnego sprzętu technicznego jak i oprogramowania umożliwiającego bezpieczniejszą pracę w sieci Internet.

Wnioski i rekomendacje

Ze zgromadzonych danych można pozyskać najważniejsze informacje związane z głównymi potrzebami uczestników sieci współpracy i samokształcenia. Nauczyciele uczestniczący w sieci po zapoznaniu się z analizą ankiet, dookreślili potrzeby i wspólnie zostały wyłonione trzy podstawowe cele jakie należy realizować w ramach działalności sieci:

- Podniesienie kompetencji metodycznych i merytorycznych nauczycieli w zakresie wykorzystywania w swojej pracy TIK oraz wskazanie możliwości i sposobów prowadzenia zajęć dydaktycznych z zastosowaniem cyfrowych narzędzi i metod: WebQuest..
- Poznanie nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej.
- Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania tablicy interaktywnej na lekcjach (montaż, podłączenie, instalacja oprogramowania, archiwizacja).
- Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania platformy e-learningowej w nauczaniu.

Zostały również sprecyzowane tematyka spotkań i działania służące realizacji celów:

- *Tworzenie lekcji on-line w formie WebQuest*
- *Moja lekcja z WebQuest.*
- *Tablice interaktywne: montaż, typowe zastosowania, wykorzystanie tablicy do uruchamiania dowolnych programów, telekonferencje.*
- *E-learning. Praca grupowa w sieci Internet. Portale społecznościowe, blogi i fora jako współczesne media komunikacyjne.*

Cele zostaną zrealizowane zarówno w trakcie osobistych spotkań z ekspertami zewnętrznymi, za pośrednictwem internetowej platformy traktowanej jako forum wymiany doświadczeń oraz konsultacji i spotkań warsztatowych w sieci.

Wnioski i rekomendacje wykorzystano do sporządzenia rocznego planu i harmonogramu pracy sieci współpracy i samokształcenia: „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning” oraz ustalenia innych działań na platformie internetowej.

Na podstawie uzyskanych informacji koordynator sieci opracowywał plan pracy sieci w każdym roku szkolnym.

Roczny plan pracy sieci współpracy i samokształcenia
Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning

Cel ogólny sieci współpracy i samokształcenia: Zwiększenie efektywnego wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno- komunikacyjnych w ramach zajęć dydaktycznych.			
	Cele	Działania związane z realizacją celu	Spotkanie/ platforma
SPOTKANIE I - WPROWADZAJĄCE	<p><u>Cel ogólny :</u> Uświadomienie zadań jakie będą realizowane w sieci współpracy i samokształcenia., integracja grupy oraz opracowanie planu i harmonogramu pracy sieci.</p> <p><u>Cele szczegółowe :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczestników z instytucjami finansującymi oraz bezpośrednio zaangażowanymi w projekt. • Zapewnienie dobrej współpracy, integracja grupy. • Uszczegółowienie potrzeb rozwojowych uczestników spotkania. Przygotowanie tematyki warsztatów. • Opracowanie szczegółowego rocznego planu pracy sieci ze wskazaniem celu ogólnego, celów szczegółowych oraz działań i potrzebnych materiałów samokształceniowych • Wyposażenie uczestników sieci w umiejętności poprawnego zakładania konta, logowania. Omówienie interfejsu platformy internetowej. <p>Uświadomienie uczestnikom zasad, które wpływają na realizację indywidualnych potrzeb uczestników sieci.</p>	<p><u>Spotkanie z koordynatorem sieci:</u> Prezentacja interesariuszy sieci współpracy i samokształcenia, integracja grupy, diagnoza potrzeb rozwojowych uczestników sieci, przygotowanie rocznego planu pracy sieci z uwzględnieniem: celów, działań, potrzebnych pomocy. Współpraca uczestników za pośrednictwem platformy internetowej, zasady – logowanie.</p>	Spotkanie, platforma

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">SPOTKANIE II – Z EKSPERTEM</p>	<p><u>Cel ogólny :</u> Podniesienie kompetencji metodycznych i merytorycznych nauczycieli w zakresie wykorzystywania w swojej pracy TIK oraz wskazanie możliwości i sposobów prowadzenia zajęć dydaktycznych z zastosowaniem cyfrowych narzędzi i metod: WebQuest.</p> <p><u>Cele szczegółowe :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z metodą WebQuest i uwarunkowaniami wdrażania jej w edukacji. • Kształtowanie świadomości nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych u uczniów przy wykorzystaniu TIK i metody WebQuest. <p>Przegląd narzędzi przydatnych do tworzenia WebQuest</p>	<p style="text-align: center;"><u>Temat wykładu:</u> <i>Tworzenie lekcji on-line w formie WebQuest</i></p>	<p>Wykład</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">SPOTKANIE III - Z EKSPERTEM</p>	<p><u>Cel ogólny :</u> Poznanie nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej.</p> <p><u>Cele szczegółowe :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktyczne poznanie konstrukcji metody WebQuest. • Analiza etapów metody WebQuest. • Przykłady dobrych praktyk, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi przydatnych do tworzenia WebQuest'ów. • Planowanie własnego WebQuestu dla uczniów. <p>Propozycja konkretnych zadań możliwych do wykonania z wykorzystaniem metody WebQuest.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Temat warsztatów:</u> <i>Moja lekcja z WebQuest.</i></p>	<p>Warsztaty</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">SPOTKANIE IV - Z EKSPERTEM</p>	<p><u>Cel ogólny :</u> Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania tablicy interaktywnej na lekcjach (montaż, podłączenie, instalacja oprogramowania, archiwizacja).</p> <p><u>Cele szczegółowe :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznanie możliwości tablic interaktywnych i przykłady zastosowań. • Poszerzenie kompetencji w zakresie posługiwania się oprogramowaniem wykorzystywanym w pracy z tablicą interaktywną. • Nabycie umiejętności prawidłowego montażu, podłączenia i instalacji oprogramowania tablicy interaktywnej, zwrócenie uwagi na problemy techniczne i sposoby ich pokonywania. <p>Zapoznanie się z możliwościami archiwizacji i późniejszego udostępniania efektów pracy podczas lekcji z wykorzystaniem tablicy interaktywnej.</p>	<p><u>Temat warsztatów:</u> <i>Tablice interaktywne: montaż, typowe zastosowania, wykorzystanie tablicy do uruchamiania dowolnych programów, telekonferencje.</i></p>	<p>Warsztaty</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">SPOTKANIE V - Z EKSPERTEM</p>	<p><u>Cel ogólny :</u> Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania platformy e-learningowej w nauczaniu.</p> <p><u>Cele szczegółowe :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznanie nowych form kształcenia przez Internet (udostępnianie informacji, komunikacja, szkolenia synchroniczne i asynchroniczne). • Przedstawienie dostępnych platform e-learningowych, w tym komercyjnych i ich możliwości. • Zapoznanie się z możliwościami i podstawowymi funkcjami administracyjnymi platformy Moodle. • Prezentacja możliwości umieszczania i wykorzystania multimediów w kursach e-learningowych. 	<p><u>Temat wykładu:</u> <i>E-learning. Praca grupowa w sieci Internet. Portale społecznościowe, blogi i fora jako współczesne media komunikacyjne.</i></p>	<p>Wykład</p>

SPOTKANIE VI - PODSUMOWANIE	<p>Cel ogólny : Podsumowanie i ewaluacja pracy sieci współpracy i samokształcenia.</p> <p>Cele szczegółowe :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z dorobkiem pracy sieci. • Ewaluacja pracy w ramach sieci współpracy i samokształcenia. <p>Dyskusja na temat przyszłości i dalszych działań związanych z pracą sieci.</p>	<p><u>Spotkanie z koordynatorem sieci:</u> <i>Prezentacja dorobku pracy sieci. Ewaluacja pracy w ramach sieci.</i></p>	Spotkanie, platforma
------------------------------------	--	--	----------------------

W trakcie pierwszych spotkań sieci stosunkowo dużo czasu poświęcono na rozwijanie kompetencji informatycznych, potrzebnych do obsługi platformy informatycznej. Okazało się bowiem, że większość nauczycieli nie posiada nawet najbardziej podstawowych umiejętności w tym zakresie (np. rozpoczęcia nowego wątku w dyskusji na forum, załączenia pliku do e-maila itd.). Między innymi dlatego dla wielu nauczycieli praca na platformie była trudna i niechętnie angażowali się w tego typu aktywność. W efekcie praca koordynatorów polegała w dużym stopniu na zachęcaniu i motywowaniu uczestników do aktywności na platformie internetowej. Stale monitorowali aktywność, umieszczali swoje materiały, kontaktowali się z tymi członkami, którzy byli mniej aktywni. Taka postawa koordynatorów niewątpliwie przyczyniała się do większej aktywności członków sieci, co może też mieć pozytywne przełożenie na efekty edukacyjne, chociażby w zakresie TIK.

Celem spotkań w ramach sieci było podnoszenie kompetencji zawodowych i umiejętności dydaktycznych związanych z tematyką pracy sieci. W ramach sieci zorganizowano po 4 warsztaty w roku szkolnym z udziałem zewnętrznych ekspertów.

Wyniki badań ankietowych „na wejściu” i na zakończenie pracy sieci uczestników tej formy wsparcia wskazują na przyrost ich wiedzy i umiejętności w obrębie wybranego tematu sieci.

Sieć nr 3: Praca z nowoczesnymi technologiami TiK - WebQuest, e-learning

Koordynator sieci: Krzysztof Dudek

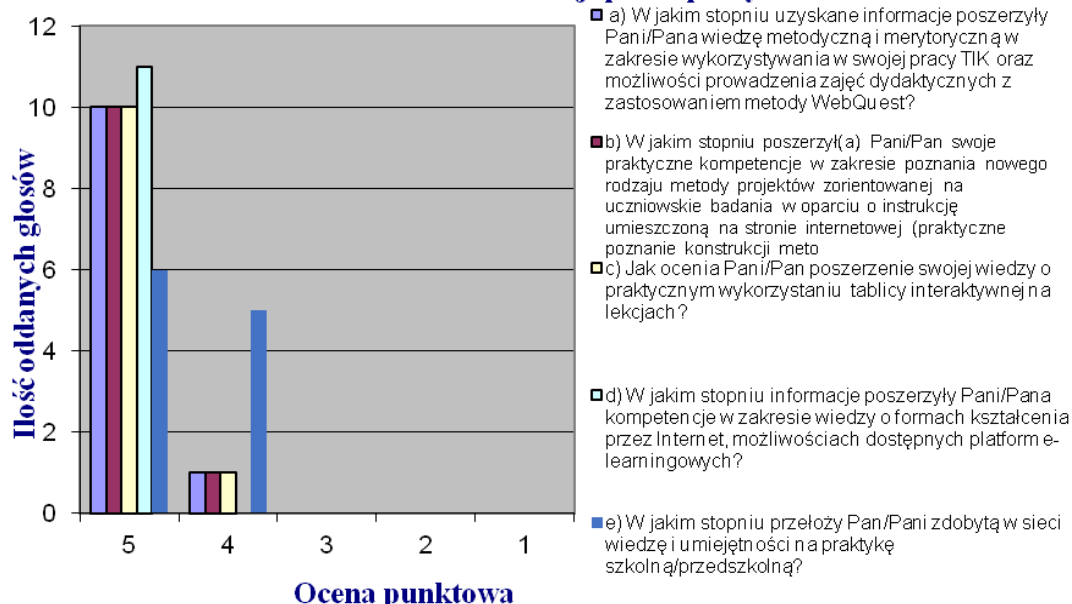
Ilość nauczycieli w sieci:	14					
Obecnych:	11					
Ilość oddanych ankiet:	11					
	👍	😊	😐	😞	👎	☐
(5 – ocena najwyższa, 1 – ocena najniższa)	5	4	3	2	1	suma
I. Ocena realizacji planu pracy sieci						
a) W jakim stopniu uzyskane informacje poszerzyły Pani/Pana wiedzę metodyczną i merytoryczną w zakresie wykorzystywania w swojej pracy TIK oraz możliwości prowadzenia zajęć dydaktycznych z zastosowaniem metody WebQuest?	10	1				11
b) W jakim stopniu poszerzył(a) Pani/Pan swoje praktyczne kompetencje w zakresie poznania nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej (praktyczne poznanie konstrukcji metody WebQuest)?	10	1				11
c) Jak ocenia Pani/Pan poszerzenie swojej wiedzy o praktycznym wykorzystaniu tablicy interaktywnej na lekcjach?	10	1				11
d) W jakim stopniu informacje poszerzyły Pani/Pana kompetencje w zakresie wiedzy o formach kształcenia przez Internet, możliwościach dostępnych platform e-learningowych?	11					11
e) W jakim stopniu przełoży Pan/Pani zdobytą w sieci wiedzę i umiejętności na praktykę szkolną/przedszkolną?	6	5				11

I. Ocena realizacji planu pracy sieci			
Średnia ocena:	4,85		
	Średnia ocena	Najczęściej wybierana ocena	Najrzadziej wybierana ocena
a) W jakim stopniu uzyskane informacje poszerzyły Pani/Pana wiedzę metodyczną i merytoryczną w zakresie wykorzystywania w swojej pracy TIK oraz możliwości prowadzenia zajęć dydaktycznych z zastosowaniem metody WebQuest?	4,91	5	4

b) W jakim stopniu poszerzył(a) Pani/Pan swoje praktyczne kompetencje w zakresie poznania nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej (praktyczne poznanie konstrukcji metody WebQuest)?	4,91	5	4
c) Jak ocenia Pani/Pan poszerzenie swojej wiedzy o praktycznym wykorzystaniu tablicy interaktywnej na lekcjach?	4,91	5	4
d) W jakim stopniu informacje poszerzyły Pani/Pana kompetencje w zakresie wiedzy o formach kształcenia przez Internet, możliwościach dostępnych platform e-learningowych?	5,00	5	5
e) W jakim stopniu przełoży Pan/Pani zdobytą w sieci wiedzę i umiejętności na praktykę szkolną/przedszkolną?	4,55	5	4

Ocena realizacji planu pracy sieci

Przed rozpoczęciem prac w sieci współpracy i samokształcenia nauczyciele swoje kompetencje w wybranym obszarze ocenili na 2,57. Po udziale w sieci ocena ta wzrosła do 4,85.

Istotnym elementem współpracy i samokształcenia dyrektorów i nauczycieli była praca na platformie. Członkowie sieci uczestniczyli w moderowanym forum wymiany doświadczeń, forum dyskusyjnym oraz korzystali z materiałów samokształceniowych i innych zasobów edukacyjnych. Powstał zbiór materiałów samokształceniowych i innych zasobów edukacyjnych (scenariusze zajęć, przykłady dobrych praktyk).

Sprawozdania koordynatorów sieci po każdym roku jej działalności wskazują na wymierne efekty pracy sieci. Zdaniem koordynatorów sieci dotyczą one najczęściej wymiany doświadczeń między uczestnikami, wykorzystania dobrych praktyk, poprawy

kompetencji zawodowych, widoczne rezultaty wspólnej pracy, takie jak wypracowanie materiałów, bibliografii czy nawet pracę na platformie, praca nad nowymi pomysłami czy rozwój wiedzy i umiejętności członków. Można więc stwierdzić, że sieci spełniły swoje zadania.

SPRAWOZDANIE KOŃCOWE **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA** **„PRACA Z NOWOCZESNYMI TECHNOLOGIAMI TIK – WEBQUEST, E-LEARNING”**

1. Sieć współpracy i samokształcenia

Nazwa sieci: Praca z nowoczesnymi technologiami TiK (rok I) – WebQuest, E-learning - to odpowiednia przestrzeń do podniesienia swoich kompetencji w zakresie zwiększenia efektywnego wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach zajęć dydaktycznych. Uczestnicy mogli skorzystać ze wsparcia merytorycznego i metodycznego oraz otrzymać dostosowaną do swoich potrzeb wiedzę.

1.1 Cele i zadania sieci współpracy i samokształcenia

Celem ogólnym sieci współpracy i samokształcenia było zwiększenie efektywnego wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno- komunikacyjnych w ramach zajęć dydaktycznych. Dodatkowo ważnymi elementami a jednocześnie celami było:

- ✓ Uświadomienie zadań jakie będą realizowane w sieci współpracy i samokształcenia., integracja grupy oraz opracowanie planu i harmonogramu pracy sieci.
- ✓ Podniesienie kompetencji metodycznych i merytorycznych nauczycieli w zakresie wykorzystywania w swojej pracy TIK oraz wskazanie możliwości i sposobów prowadzenia zajęć dydaktycznych z zastosowaniem cyfrowych narzędzi i metod: WebQuest.
- ✓ Poznanie nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej.
- ✓ Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania tablicy interaktywnej na lekcjach (montaż, podłączenie, instalacja oprogramowania, archiwizacja).
- ✓ Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania platformy e-learningowej nauczaniu.

1.2 Rola i zadania koordynatora sieci

Pracami sieci kierował koordynator sieci. Rola koordynatora obejmowała:

- wspieranie aktywności i dzielenia się wiedzą przez uczestników,
- proponowanie inicjatyw, tematów spotkań i sposobów pracy,
- motywowanie uczestników do pracy w sieci,
- organizowanie pracy sieci - przekazywanie potrzebnych uczestnikom informacji z odpowiednim wyprzedzeniem,
- monitorowanie postępów pracy sieci, przypominanie uczestnikom o wzajemnych zobowiązaniach i upływających terminach.

1.3 Informacje ogólne

Sieć współpracy i samokształcenia „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning” to zespół 14 nauczycieli pracujących w szkołach podstawowych i gimnazjach w powiecie lubańskim. Oferta uczestnictwa w sieci skierowana była szczególnie

do szkół, w których sformułowano oczekiwanie pełniejszego wykorzystania nowoczesnych technologii na zajęciach przedmiotów nie-informatycznych, ponieważ w szkole obserwuje się małe zainteresowanie nauczycieli pełniejszym włączeniem narzędzi informatycznych do warsztatu pracy, trudności w zachowaniu proporcji w wykorzystywaniu narzędzi informatycznych - pomiędzy pozyskiwaniem wiedzy i informacji, a kształtowaniem umiejętności wykorzystywania ich (w obszarach różnych dziedzin nauki) oraz potrzebę (zgłaszaną przez nauczycieli) wzmocnienia warsztatu pracy o umiejętności pełniejszego wykorzystania narzędzi informatycznych do przygotowania i prowadzenia zajęć lekcyjnych.

2. Plan pracy sieci

Na spotkaniu organizacyjnym w dniu 24.09.2014r. koordynator sieci „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning” przeprowadził dyskusję fokusową, której uczestnikami byli nauczyciele zaangażowani w realizację projektu. Dyskusja grupy fokusowej potwierdziła wcześniej zdiagnozowane potrzeby nauczycieli związane z obszarem tematycznym sieci współpracy i samokształcenia.

Nauczyciele szkół podstawowych w swoich wypowiedziach podkreślali potrzebę warsztatów dla grup mniej zaawansowanych z ukierunkowaniem na wykorzystanie tablicy interaktywnej i tworzenia prezentacji multimedialnych. Uczestnicy sieci pracujący z gimnazjalistami oczekiwali poszerzenia swoich kompetencji związanych głównie z poznaniem nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej. Nauczyciele uczestniczący w sieci po zapoznaniu się z analizą ankiet, dookreślili potrzeby i wspólnie zostały wyłonione podstawowe cele, jakie należy realizować w ramach działalności sieci:

- ✓ Podniesienie kompetencji metodycznych i merytorycznych nauczycieli w zakresie wykorzystywania w swojej pracy TIK oraz wskazanie możliwości i sposobów prowadzenia zajęć dydaktycznych z zastosowaniem cyfrowych narzędzi i metod: WebQuest.
- ✓ Poznanie nowego rodzaju metody projektów zorientowanej na uczniowskie badania w oparciu o instrukcję umieszczoną na stronie internetowej.
- ✓ Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania tablicy interaktywnej na lekcjach (montaż, podłączenie, instalacja oprogramowania, archiwizacja).
- ✓ Zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania platformy e-learningowej w nauczaniu.

Została również sprecyzowana tematyka spotkań i działania służące realizacji celów:

- *Tworzenie lekcji on-line w formie WebQuest* - spotkanie z ekspertem.
- *Moja lekcja z WebQuest* - spotkanie z ekspertem.
- *Tablice interaktywne: montaż, typowe zastosowania, wykorzystanie tablicy do uruchamiania dowolnych programów, telekonferencje* - spotkanie z ekspertem.
- *E-learning. Praca grupowa w sieci Internet. Portale społecznościowe, blogi i fora jako współczesne media komunikacyjne* - spotkanie z ekspertem.

Działania na platformie internetowej (forum) skupiały się przede wszystkim na:

- Wyszukiwaniu w Internecie ciekawych inspiracji do dyskusji na temat problemu nowoczesnych technologii i ich zastosowania w szkole.

- Wspólnym tworzeniu netografii, czyli zbioru linków do zasobów internetowych związanych z nowoczesnymi technologiami i ich zastosowaniem w szkole.
- Prezentacji darmowych i przydatnych aplikacji wykorzystanych jako narzędzia TIK w pracy nauczyciela.
- Zapoznaniu się z przykładami WebQuest'ów. Kryterialna ocena dostępnych WebQuest'ów z uwzględnieniem przydatności narzędzi do konstruowania WQ. Możliwości i ograniczenia.

3. Spotkania koordynatora sieci z nauczycielami

3.1. Pierwsze spotkanie wprowadzające

Data: **24.09.2014r.**

Działania:

- ✓ prezentacja interesariuszy sieci współpracy i samokształcenia;
- ✓ integracja grupy;
- ✓ omówienie wyników ankiet online;
- ✓ diagnoza potrzeb rozwojowych uczestników sieci, tematyka warsztatów: 4 w roku szkolnym 2014/2015;
- ✓ przygotowanie rocznego planu pracy sieci z uwzględnieniem: celów, działań, potrzebnych pomocy;
- ✓ współpraca uczestników za pośrednictwem platformy internetowej, zasady – logowanie w sieci pod kierunkiem koordynatora sieci;
- ✓ zasady współpracy i samokształcenia w celu realizacji indywidualnych potrzeb uczestników sieci.

3.2. Pierwsze warsztaty z koordynatorem sieci

Data: **11.12.2014r.**

Temat: Zasady tworzenia prezentacji multimedialnych w systemie Prezi.

Działania:

Osadzanie obiektów

- Tekstu, Zdjęć/grafiki
- Filmów (youtube)
- Wykresów
- Plików zewnętrznych (.xlsx, .pdf)
- Muzyki w tle

Dostosowywanie prezentacji

- Praca z ramkami
- Dodawanie widoków
- Grupowanie elementów
- Modyfikacja tła
- Hiperłącza

Dystrybucja prezentacji

- Proporcje ekranu
- Zapis na dysku
- Udostępnianie online

3.3. Drugie warsztaty z koordynatorem sieci

Data: **15.01.2015r.**

Temat: Integracja mediów elektronicznych – prezentacja różnych urządzeń multimedialnych

Działania:

- ✓ prezentacja wprowadzająca :
- ✓ ćwiczenia praktyczne

Celem warsztatów było zwiększenie kompetencji w zakresie posługiwania się różnymi urządzeniami multimedialnymi, które można wykorzystać w pracy nauczyciela.

3.4. Ostatnie spotkanie podsumowujące pracę sieci

Podsumowanie i ewaluacja pracy sieci współpracy i samokształcenia.

Data: **29.04.2015r.**

Działania:

- ✓ Przypomnienie celów pracy sieci.
- ✓ Zapoznanie z dorobkiem pracy sieci.
- ✓ Ewaluacja pracy w ramach sieci współpracy i samokształcenia.
- ✓ Dyskusja na temat przyszłości i dalszych działań związanych z pracą sieci.
- ✓ Oceny pracy sieci (ankieta ewaluacyjna).

Spotkania, w szczególności warsztaty prowadzone przez koordynatora przyniosły oczekiwane efekty. Nauczyciele choć w niewielkich grupach chętnie i aktywnie brali udział w zajęciach z pozytywnym nastawieniem i życzliwością do siebie. Spotkania przyczyniły się do zdobycia przydatnych umiejętności w pracy z uczniami poprzez wykorzystanie narzędzi TIK.

4. Szkolenia z udziałem eksperta

Zgodnie z Rocznym Planem Pracy Sieci Współpracy i Samokształcenia w Powiatowym Centrum Edukacyjnym w Lubaniu odbyły się cztery spotkania uczestników sieci z ekspertem. Wykaz szkoleń (wykłady, warsztaty) sieci współpracy i samokształcenia - „Praca z nowoczesnymi technologiami TIK – WebQuest, E-learning”:

4.1 Pierwsze spotkanie z ekspertem

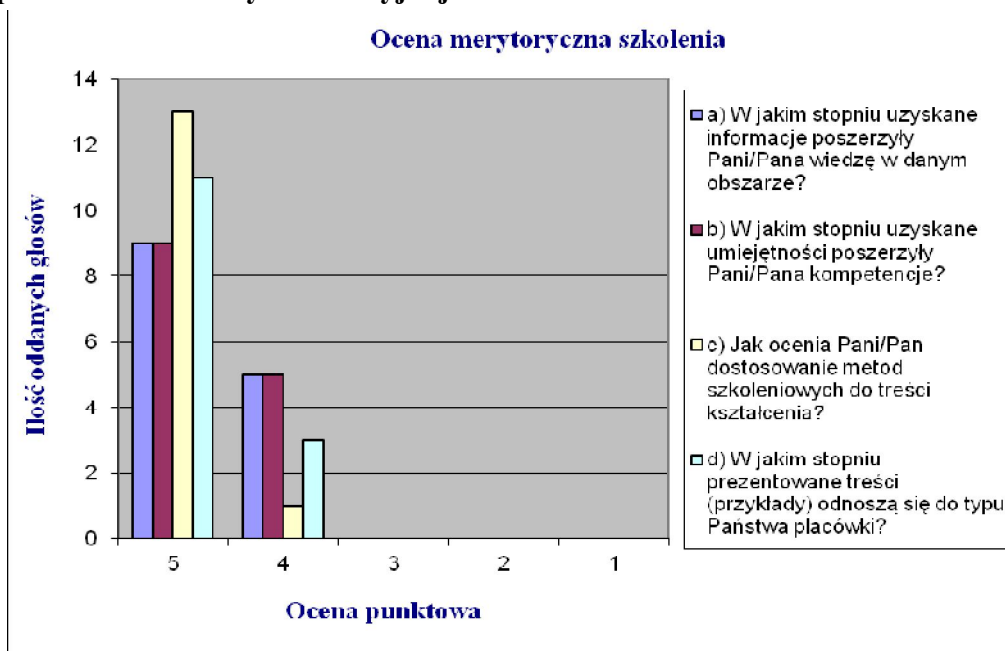
➤ **01.12.2014r. godz. 15.30**

Temat wykładu: *Tworzenie lekcji on-line w formie WebQuest.*

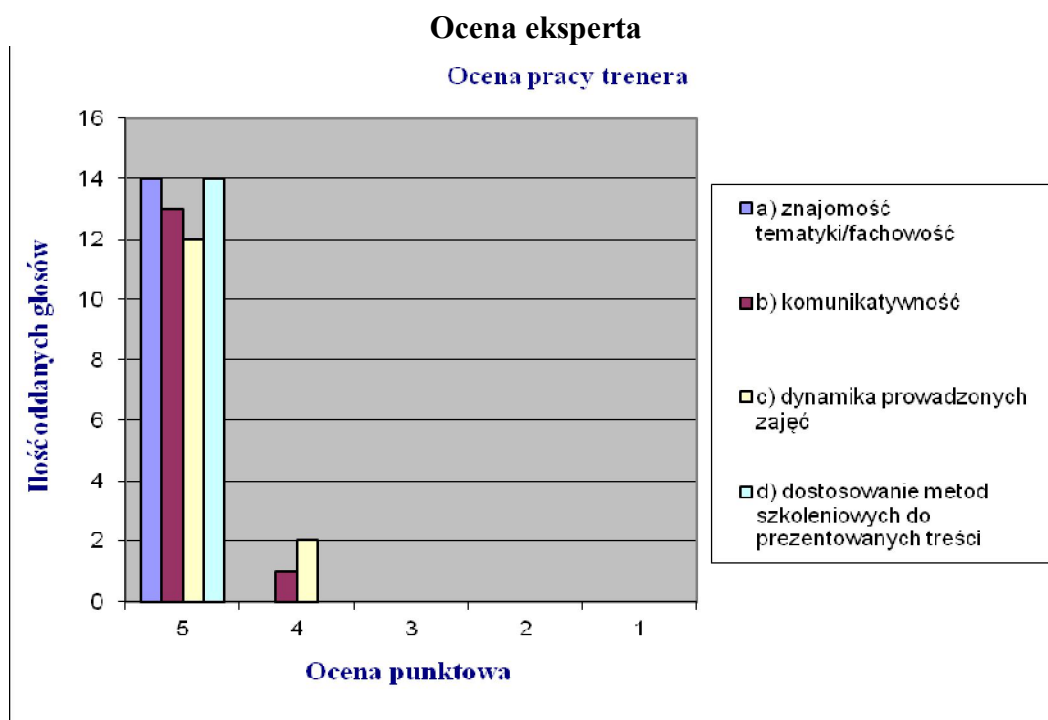
W spotkaniu uczestniczyło 14 nauczycieli. Frekwencja wyniosła: **100%**.

Celem wykładu było zapoznanie nauczycieli z metodą WebQuest i uwarunkowaniami wdrażania jej w edukacji, kształtowanie świadomości nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych u uczniów przy wykorzystaniu TIK i metody WebQuest oraz przegląd narzędzi przydatnych do tworzenia WebQuest.

4.1.1 Opracowanie ankiety ewaluacyjnej.

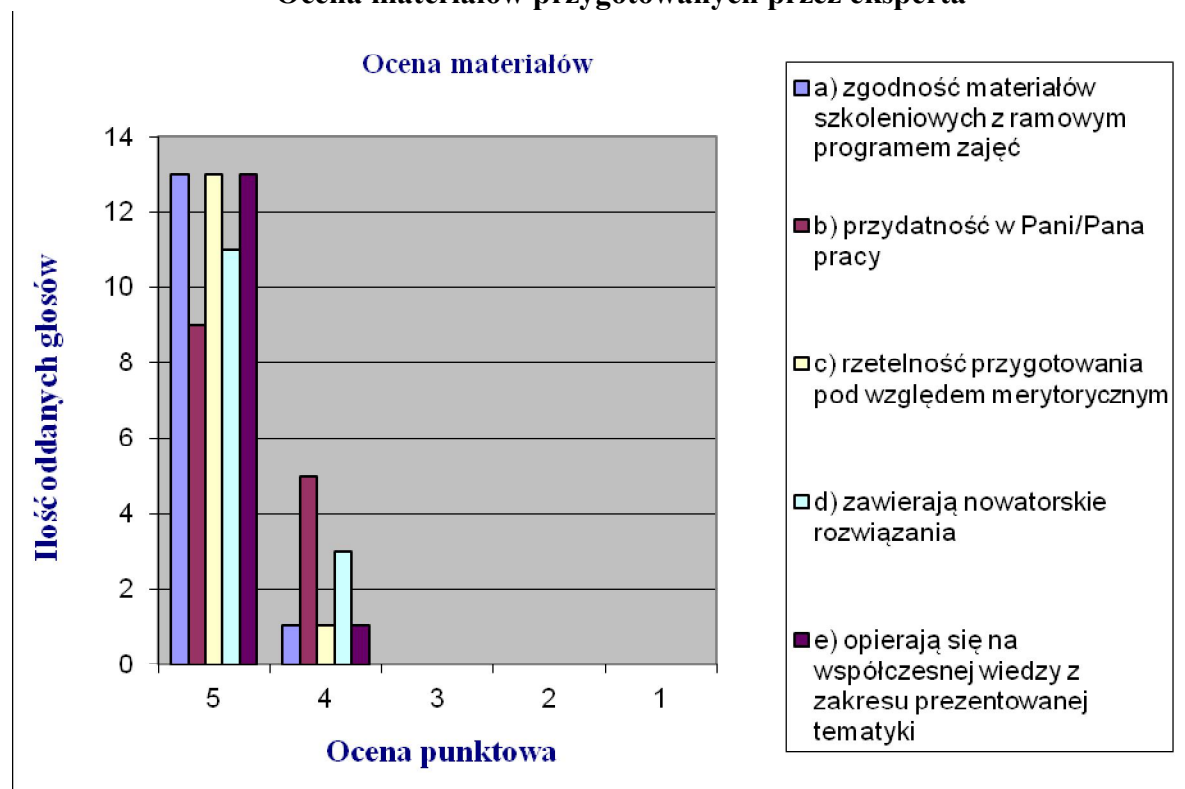

Ocena merytoryczna szkolenia z udziałem eksperta wyniosła **4,75**.

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,95**.

Ocena materiałów przygotowanych przez eksperta

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,84**

Mocne strony szkolenia:

ciekawe, indywidualizacje, pouczające i informujące, duża indywidualizacja, pouczające

Słabe strony szkolenia:

brak

4.1.2 Wnioski.

Trzygodzinne spotkanie z ekspertem okazało się zbyt krótkie. Tematyka spotkania była obszerna i omówienie tematyki WebQuest podczas jednego wykładu było niemożliwe i dlatego uczestnicy sieci współpracy i samokształcenia, postanowili kontynuować i rozszerzać temat o kolejne, niezbędne informacje umieszczając je na forum dyskusyjnym sieci, ze szczególnym uwzględnieniem nowych narzędzi do tworzenia WebQuest.

4.2 Drugie spotkanie z ekspertem

➤ **16.02.2015r. godz. 15.30**

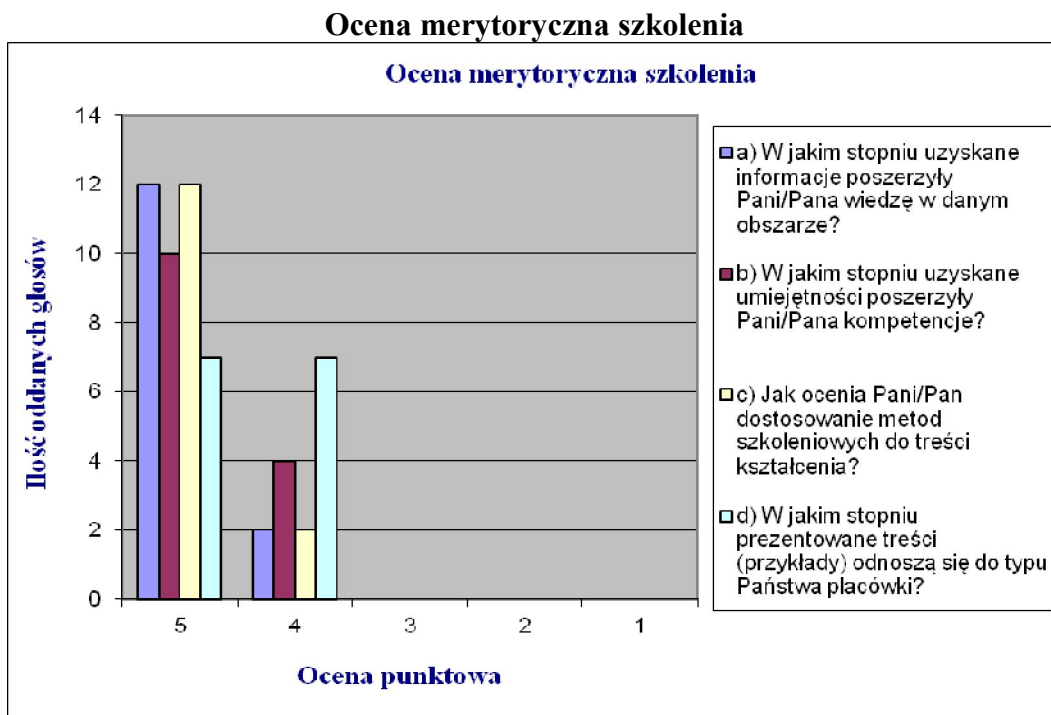
Temat warsztatu: *Moja lekcja z WebQuest*

W spotkaniu uczestniczyło 14 nauczycieli. Frekwencja wyniosła: **100%**.

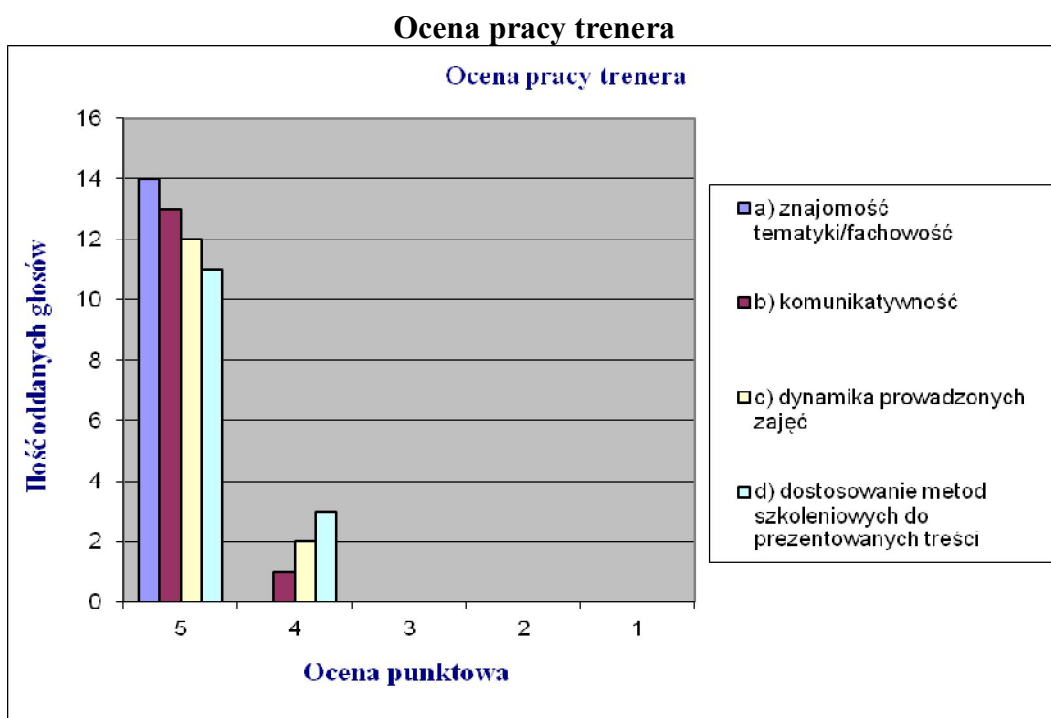
Celem warsztatu było :

- ✓ Praktyczne poznanie konstrukcji metody WebQuest.
- ✓ Analiza etapów metody WebQuest.
- ✓ Przykłady dobrych praktyk, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi przydatnych do tworzenia WebQuest'ów.
- ✓ Planowanie własnego WebQuestu dla uczniów.
- ✓ Propozycja konkretnych zadań możliwych do wykonania z wykorzystaniem metody WebQuest.

4.2.1 Opracowanie ankiety ewaluacyjnej

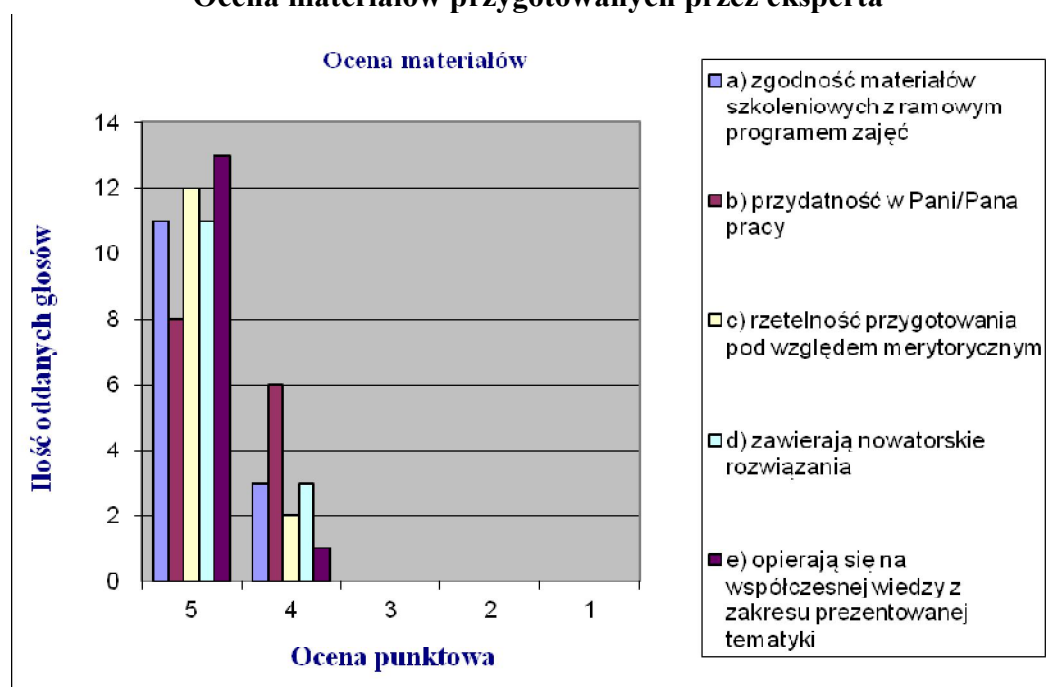

Ocena merytoryczna szkolenia z udziałem eksperta wyniosła **4,73**.

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,89**.

Ocena materiałów przygotowanych przez eksperta

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,79**.

Mocne strony szkolenia:

ciekawe, pouczające, pomoc prowadzących, wyrozumiałość prowadzących.

4.2.2 Wnioski

Uczestnicy sieci współpracy i samokształcenia, postanowili kontynuować i rozszerzać temat

o kolejne, niezbędne informacje umieszczając je na forum dyskusyjnym sieci, ze szczególnym uwzględnieniem nowych narzędzi do tworzenia WebQuest.

4.3 Trzecie spotkanie z ekspertem

➤ **23.03.2015r. o godz. 15.30**

Temat wykładu: *E-learning. Praca grupowa w sieci Internet. Portale społecznościowe, blogi i fora jako współczesne media komunikacyjne.*

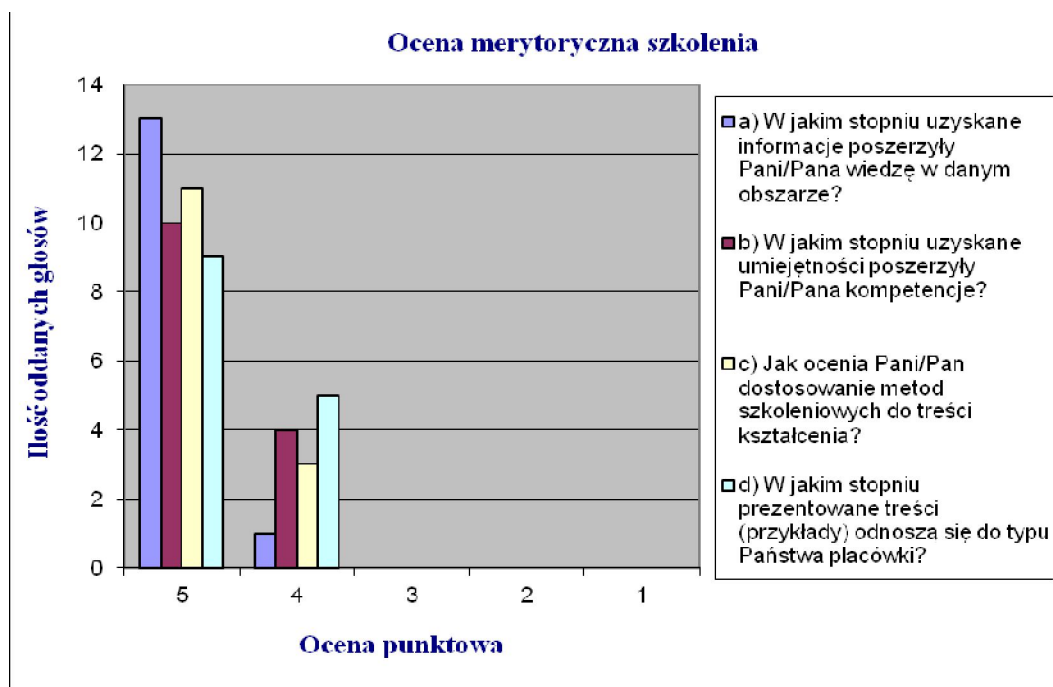
W spotkaniu uczestniczyło 14 nauczycieli. Frekwencja wyniosła: **100%**.

Celem wykładu było :

- ✓ Poznanie nowych form kształcenia przez Internet (udostępnianie informacji, komunikacja, szkolenia synchroniczne i asynchroniczne).
- ✓ Przedstawienie dostępnych platform e-learningowych, w tym komercyjnych i ich możliwości.
- ✓ Zapoznanie się z możliwościami i podstawowymi funkcjami administracyjnymi platformy Moodle.
- ✓ Prezentacja możliwości umieszczania i wykorzystania multimediiów w kursach e-learningowych.

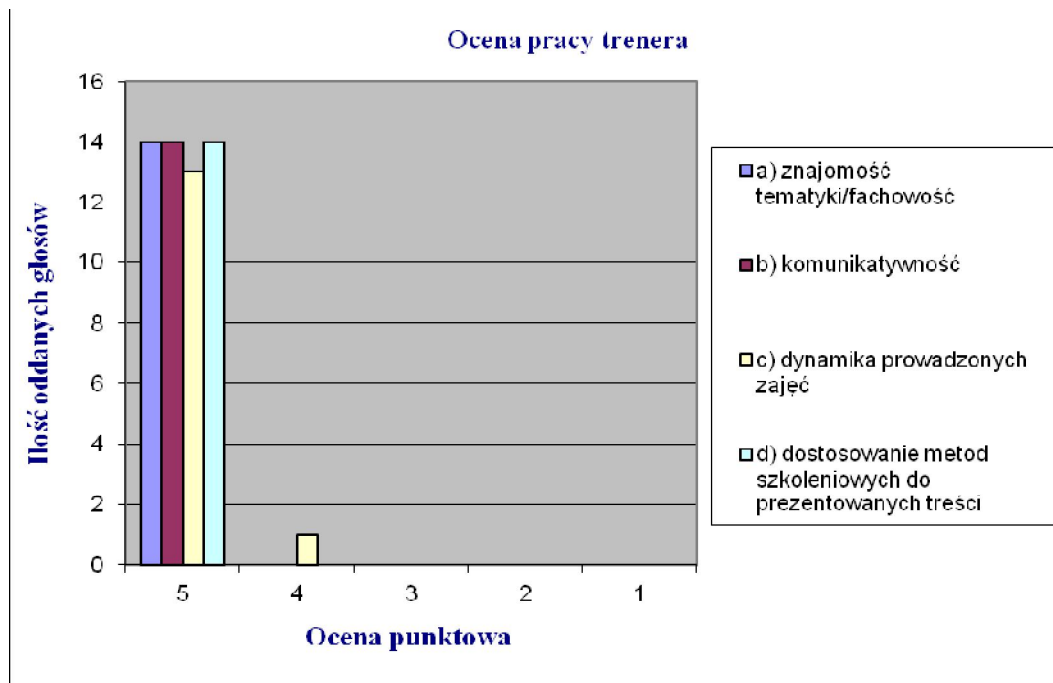
4.3.1 Opracowanie ankiety ewaluacyjnej

Ocena merytoryczna szkolenia

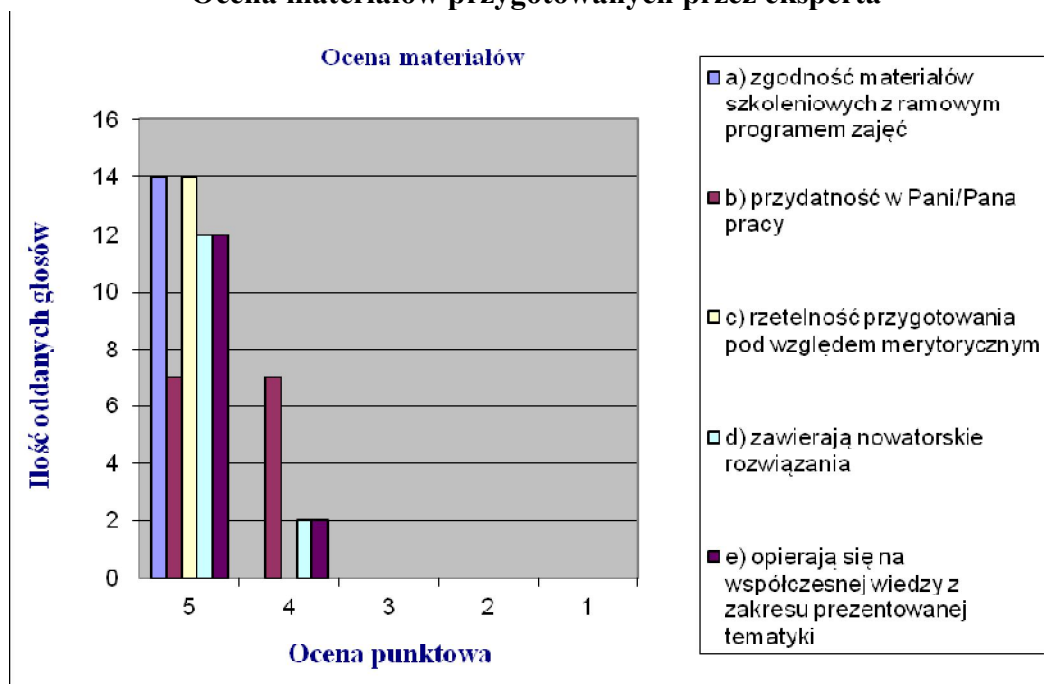
Ocena merytoryczna szkolenia z udziałem eksperta wyniosła **4,77**.

Ocena pracy trenera

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,98**.

Ocena materiałów przygotowanych przez eksperta

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,84**.

Mocne strony szkolenia:

Możliwość wykorzystania teorii w praktyce, pouczające, pomoc prowadzących, dużo praktycznych umiejętności i wiedzy z zakresu tematu.

4.3.2 Wnioski

Cel główny – czyli zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania platformy e-learningowej w nauczaniu został osiągnięty. Uczestnicy sieci współpracy i samokształcenia, postanowili kontynuować i rozszerzać temat o kolejne, niezbędne informacje umieszczając je na forum dyskusyjnym sieci.

4.4 Czwarte spotkanie z ekspertem

➤ **29.04.2015r. o godz. 15.30**

Temat warsztatu: *Tablica interaktywna: montaż, typowe zastosowania, wykorzystanie tablicy do uruchamiania dowolnych programów, telekonferencje.*

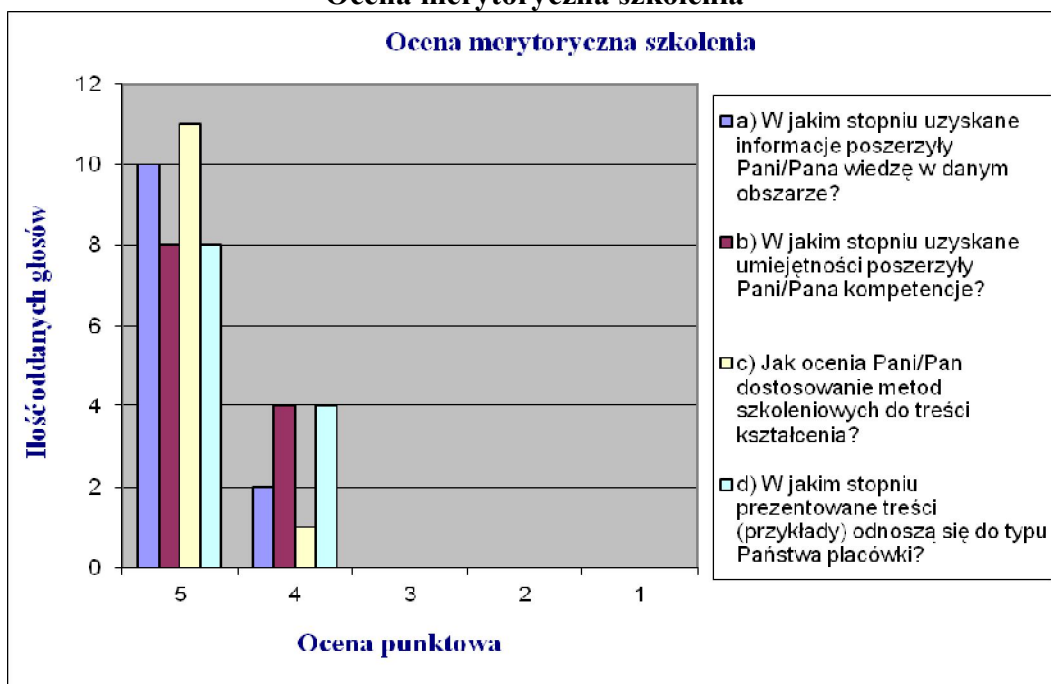
W spotkaniu uczestniczyło 12 nauczycieli. Frekwencja wyniosła: **85,70%**.

Celem warsztatów było :

- ✓ Poznanie możliwości tablic interaktywnych i przykłady zastosowań.
- ✓ Poszerzenie kompetencji w zakresie posługiwania się oprogramowaniem wykorzystywanym w pracy z tablicą interaktywną.
- ✓ Nabycie umiejętności prawidłowego montażu, podłączenia i instalacji oprogramowania tablicy interaktywnej, zwrócenie uwagi na problemy techniczne i sposoby ich pokonywania.
- ✓ Zapoznanie się z możliwościami archiwizacji i późniejszego udostępniania efektów pracy podczas lekcji z wykorzystaniem tablicy interaktywnej.

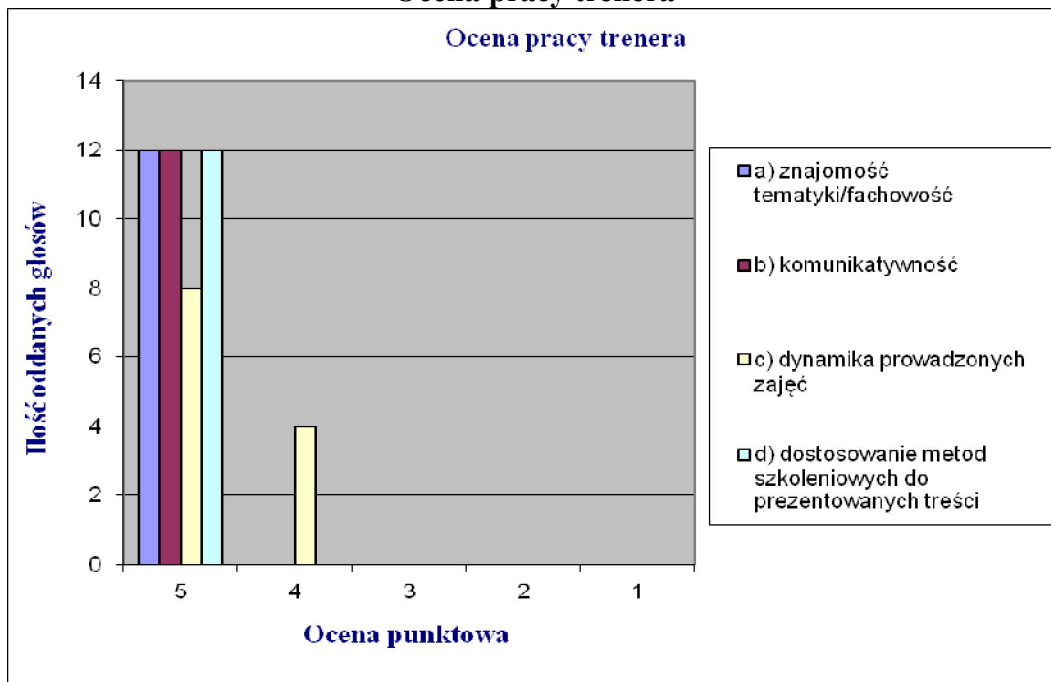
4.4.1 Opracowanie ankiety ewaluacyjnej.

Ocena merytoryczna szkolenia

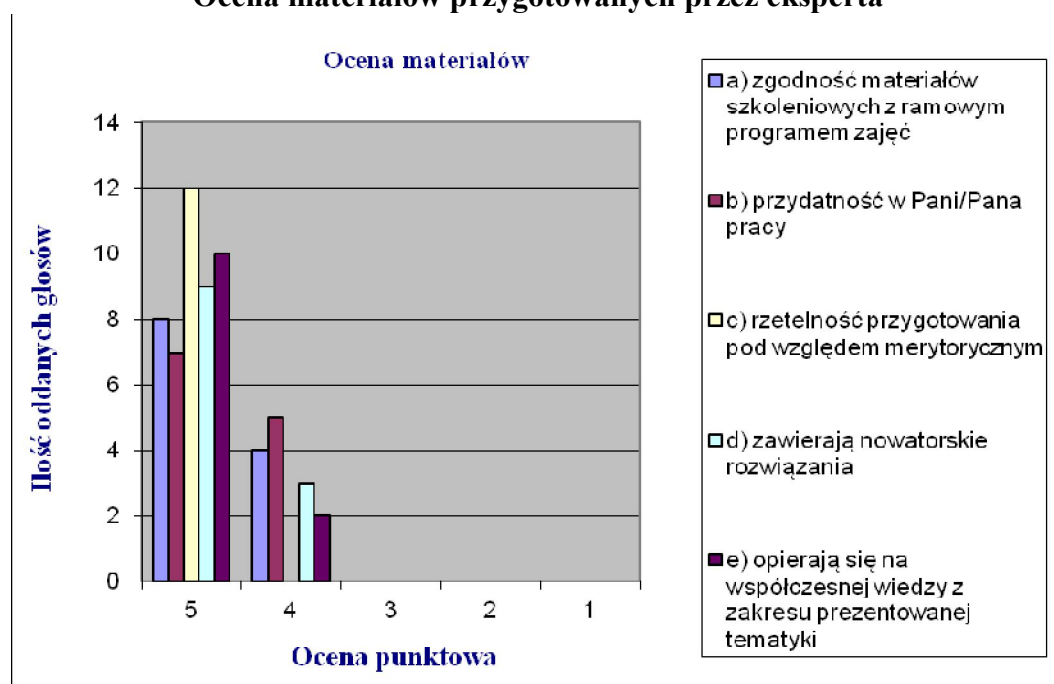
Ocena merytoryczna szkolenia z udziałem eksperta wyniosła **4,77**.

Ocena pracy trenera

Średnia ocena pracy trenera wyniosła **4,92**.

Ocena materiałów przygotowanych przez eksperta

Średnia ocena pracy trenera wyniosła 4,77.

Mocne strony szkolenia:

Treść przekazywana w sposób rzeczowy, cierpliwy. Bardzo ciekawe, interesujące. Indywidualizacja. Wiele praktycznych informacji i porad..

4.4.2 Wnioski

Cel główny – czyli zwiększenie kompetencji w zakresie wykorzystania tablicy interaktywnej na lekcjach (montaż, podłączenie, instalacja oprogramowania, archiwizacja) został osiągnięty. Uczestnicy sieci współpracy i samokształcenia, postanowili kontynuować i rozszerzać temat o kolejne, niezbędne informacje umieszczając je na forum dyskusyjnym sieci.

5. Praca na platformie

5.1 Aktywność uczestników na platformie www.doskonleniwsieci.pl

Aktywność uczestników sieci na platformie internetowej oceniam na minimalną. Najbardziej interesującym (analizując ilość wyświetleń) jest wątek „Netografia - zbiór linków do zasobów internetowych związanych z TiK”. Niewiele mniejszym zainteresowaniem cieszył się wątek „Darmowe programy wykorzystywane w pracy nauczyciela” oraz tematyka związana z tablicami interaktywnymi.

Głównym użytkownikiem zamieszczającym materiały na platformie był koordynator sieci.

5.2 Tematyka forum (wątki)

Wątek	Ilość postów	Ilość wyświetleń
E-Learning (materiały)	5	22
Bezpłatny Dostęp do Internetu (BDI)	1	11
Chmura - dlaczego nie?	2	7
Pracownia komputerowa w szkole	3	21
Potrzebujesz pomocy?. Opisz problem.	5	23
Tablice interaktywne	5	28
Darmowe programy wykorzystywane w pracy nauczyciela	11	43
Netografia - zbiór linków do zasobów internetowych związanych z TiK	11	51
Publikacje, literatura oraz inne opracowania związane z tematyką sieci	3	16

W sumie na forum zamieszczono **46 postów**, które zostały **232** razy wyświetlone przez uczestników sieci współpracy i samokształcenia.

5.3 Wypracowane rezultaty

Głównym i najbardziej cennym wypracowanym materiałem na forum jest z pewnością baza ciekawych i darmowych aplikacji związanych z technologią informacyjno-komunikacyjną wykorzystywanych w pracy nauczyciela. Uczestnik sieci współpracy i samokształcenia ma możliwość zapoznania się ze szczegółowym opisem programów znajdujących się na platformie, sposobem i miejscem pobrania aplikacji. Na pewno baza sprawdzonych i ogólnie dostępnych, niekoniecznie znanych programów, oraz wypracowana netografia czy zamieszczone informacje związane z tablicami interaktywnymi przyczynią się do wzbogacenia warsztatu pracy nauczyciela oraz podniesienia kompetencji w zakresie TIK.

5. 4. Ocena i wnioski

Podsumowując aktywność uczestników sieci na platformie internetowej można pokusić się o różne pomysły (potwierdzone również na forum koordynatorów) jak tą aktywność wesprzeć. Pierwszym jest spotkanie się z grupą w miejscu gdzie jest dostęp do komputerów i Internetu, i poświęcenie kilkunastu minut na wspólną aktywność na platformie. Daje nam to możliwość kształcenia umiejętności posługiwania się platformą przez uczestników, co jest rzeczą nie do przecenienia, a uczestnikom – czasem możliwość zalogowania się w ogóle. Drugim pomysłem może być dawanie zadań - inspiracji, do realizacji w konkretnym okresie czasowym oraz bardzo delikatne przypominanie o nich z pomocą np.: telefonu komórkowego. Trudności takie jak np.: brak motywacji do wymiany doświadczeń w sytuacji konkurencji między sobą szkół należy przezwyciężać udowadniając, że współpraca na poziomie międzyszkolnym oraz wymiana doświadczeń niesie za sobą więcej korzyści niż strat.

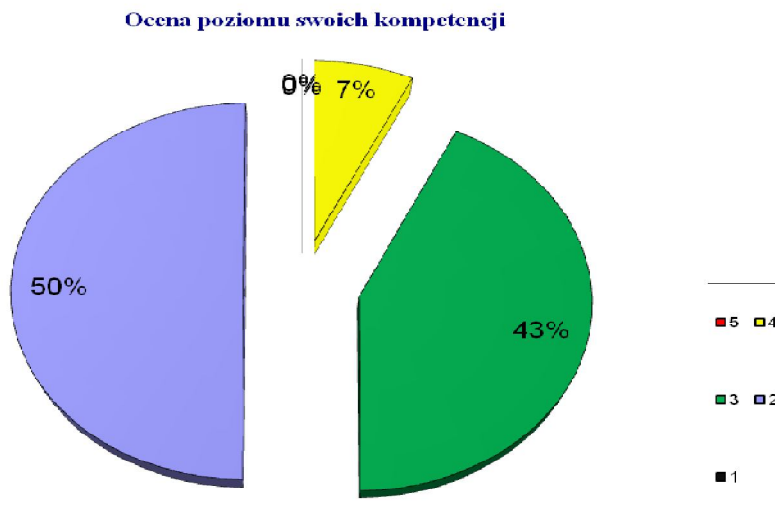
Ważnymi, niewykorzystanymi w trakcie działania sieci modułami platformy internetowej były: konferencje on-line oraz ankiety/testy.

Narzędzia wymienione powyżej mogły wzbogacić atrakcyjność forum oraz dały by możliwość większej interaktywności uczestników skupionych w sieci współpracy i samokształcenia.

6. Ankiety rozpoczynające cykl szkoleń oraz monitorujące realizację Planu Pracy Sieci Współpracy i Samokształcenia

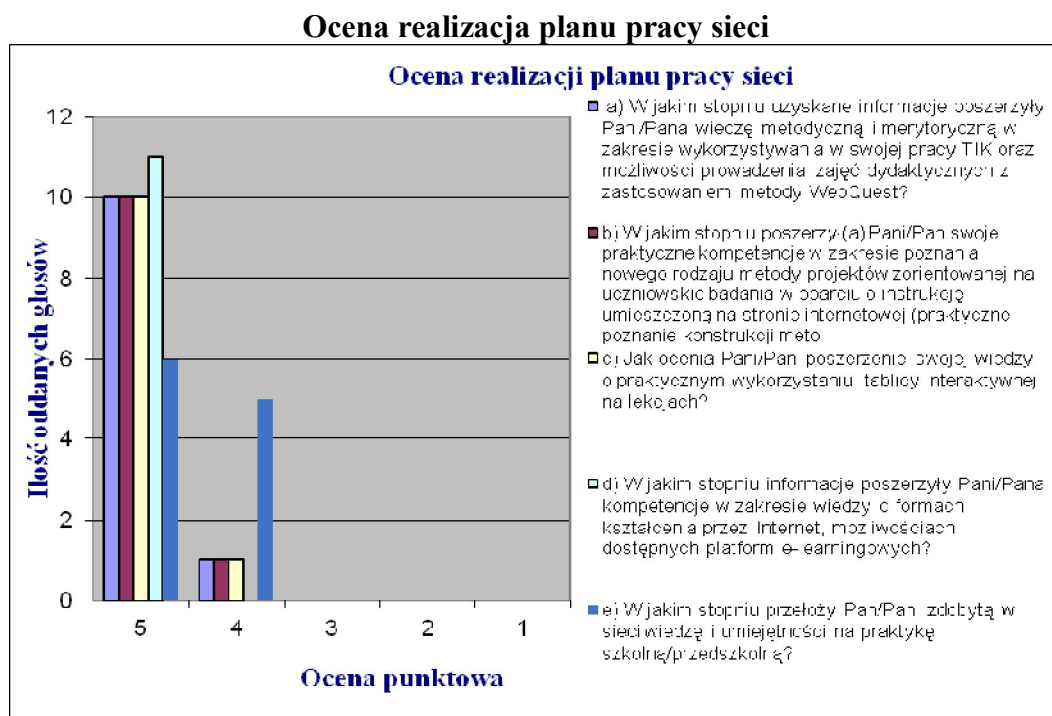
6.1 Opracowanie ankiety rozpoczynającej cykl szkoleń w ramach sieci współpracy i samokształcenia.

Ocena poziomu kompetencji nauczycieli w ramach wybranej współpracy i samokształcenia.

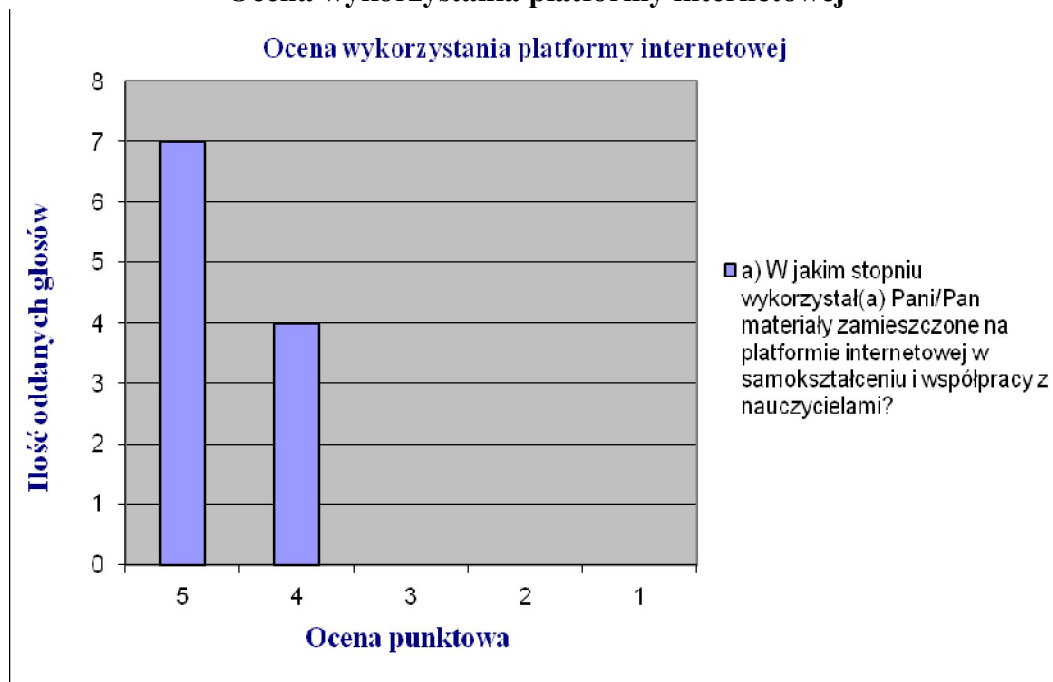
Średnia ocena swoich kompetencji wyniosła: **2,57**

6.2 Opracowanie ankiety monitorującej realizację Planu Pracy Sieci Współpracy i Samokształcenia

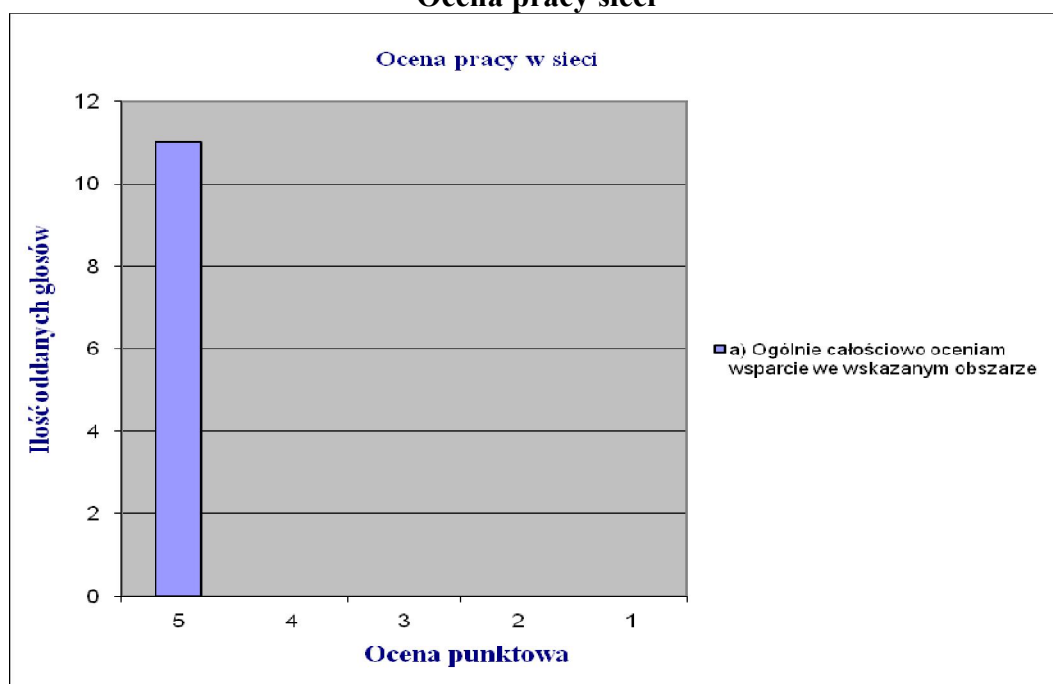
Średnia ocena realizacji planu pracy sieci wynosi: **4,85**

Ocena wykorzystania platformy internetowej

Średnia ocena wykorzystania platformy internetowej: **4,64**

Ocena pracy sieci

Średnia ocena pracy sieci wynosi: **5,00**

6.3 Wnioski

Wyniki ankiety podsumowującej cykl szkoleń przeprowadzonej wśród nauczycieli, świadczą o wysokiej ocenie pracy sieci **5,00** i realizacji planu pracy **4,85**.

Materiały zamieszczone na platformie są wykorzystywane w pracy nauczycieli ponieważ, średnia ocena wykorzystania platformy internetowej wyniosła **4,64**.

Podsumowując wyniki ankiety można z pewnością stwierdzić, iż nauczyciele biorący czynny udział w pracy sieci podwyższyli swoje kompetencje w zakresie zwiększenia

efektywnego wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach zajęć dydaktycznych.

7. Ocena pracy sieci – wnioski, rekomendacje

Praca w ramach sieci współpracy i samokształcenia jest efektywna wtedy, gdy działania są dostosowane do potrzeb uczestników. Przeprowadzone wykłady i warsztaty wskazują na duże zapotrzebowanie na indywidualne konsultacje związane z szeroko pojętymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi ponieważ uczestnicy sieci mają bardzo zróżnicowane kompetencje związane z umiejętnością posługiwania się komputerem, obsługą urządzeń peryferyjnych oraz oprogramowaniem związanym z TIK.

Ogólna ocena efektywności sieci w powiecie lubańskim jest pozytywna. Podkreślić jednak należy, że kluczowe znaczenie w bardzo dobrej ocenie tej formy wspomaganie miały: wcześniejsze doświadczenia współpracy nauczycieli i dyrekcji w pracy w sieciach i grupach wsparcia prowadzonych od lat w Powiatowym Centrum Edukacyjnym w Lubaniu, co też może być powiązane z poziomem kapitału społecznego (zaufania, gotowości do współpracy); osoba koordynatora, który potrafi poprowadzić sieć, zaangażować nauczycieli.

6. Rola i zadania instytucji wspierających pracę szkoły

W projekcie *Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim* wzięły udział 3 instytucje wsparcia:

1. Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu
2. Biblioteka Pedagogiczna w Lubaniu
3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lubaniu

6.1. Powiatowe centrum edukacyjne w Lubaniu

Placówka doskonalenia nauczycieli wykonywała szeroko rozumiane zadania związane z zarządzaniem, wspierała w przygotowaniu i realizacji rocznych planów wspomaganie oraz udział w tworzeniu i monitorowaniu powiatowego programu wsparcia, zajmowała się koordynacją pracy 20 sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, realizowała oferty doskonalenia, objętych projektem zarówno przez szkolenia i warsztaty jak i konsultacje. Koordynatorzy byli zaangażowani w działalność merytoryczną na rzecz sieci współpracy i samokształcenia, na przykład prowadząc dodatkowe warsztaty i moderując prace na platformie internetowej. Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu zapewniło również wsparcie merytoryczne dla zespołów realizujących projekty — najczęściej adresowane do dyrektorów szkół i przedszkoli, osób pełniących funkcje SORE (szkolenia, konsultacje), ale też liderów szkolnych zespołów zadaniowych.

6.2. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

Poradnia zajmowała się przede wszystkim prowadzeniem sieci współpracy oraz wsparciem eksperckim dla beneficjentów projektu.

6.3. Biblioteka pedagogiczna

Biblioteka pedagogiczna w ramach powiatowego projektu wspomaganie skupiła się przede wszystkim na udostępnianiu swoich zasobów, w tym umożliwianiu korzystania z posiadanej infrastruktury.

Centrum Multimedialne

W czytelni biblioteki utworzono Centrum Multimedialne, w tym:

1. Biblioteczkę materiałów samokształceniowych – książek, poradników niezbędnych w pracy samokształceniowej nauczycieli i dyrektorów i przygotowywania się do spotkań w ramach sieci współpracy i samokształcenia. Łącznie zakupiono 1314 książek.
2. Utworzono 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.
3. Do celów dydaktycznych zakupiono sprzęt: 2 zestawy multimedialne(tablica interaktywna + rzutnik + wizualizer) i 2 projektory.

Zaangażowanie w/w placówek w realizację zadań wynikających ze wspomagania przybierało różne formy: były odpowiedzialne za realizację projektu, koordynację merytoryczną, włączały się w poszczególne działania. Pracownicy tych instytucji najczęściej angażują się w projekty jako koordynatorzy sieci, SORE, koordynatorzy projektów.

Należy podkreślić, że dla poradni nowy model wspierania szkół i placówek oznaczał zupełnie inny sposób pracy i wymagał odmiennych kompetencji. Nadal szkoły i przedszkola oczekują, aby poradnia koncentrowała się na pracy z dzieckiem i rodzicami, angażowała się we wspieraniu konkretnych nauczycieli, choćby w rozwiązywaniu konkretnych problemów, gdyż wśród nauczycieli występuje zapotrzebowanie na wsparcie w radzeniu sobie z indywidualnymi, trudniejszymi przypadkami zaburzeń i deficytów u dzieci i w takich sytuacjach rola PPP była znacząca.

Natomiast biblioteka wspierała cały proces, pomagając w doborze literatury do poszczególnych obszarów wspomagania, co ułatwiało pracę SORE i koordynatorom sieci. Niestety zasoby kadrowe biblioteki są na tyle ograniczone, że placówka ta nie ma możliwości zaangażowania się w realizację nowych zadań.

Podkreślić należy, że do sprawnego wdrożenia nowych zadań potrzebna jest inwestycja w kompetencje kadr tych placówek. Aby można było skutecznie wspierać proces doskonalenia nauczycieli i wspomagania szkół według nowego modelu doskonalenia, należy podnieść kompetencje pracowników w obszarach takich jak metodyki pracy z dorosłymi, nowoczesne metody nauczania czy zarządzanie projektami, TIK.

7. „Placówka w rozwoju” , czyli przykłady dobrych praktyk

7.1. Przedszkole

Nazwa placówki: Przedszkole w Zarębie

Obszar wsparcia: Rodzice są partnerami szkoły

Cele:

Cel ogólny: Zwiększenie zaangażowania nauczycieli w diagnozowanie potrzeb szkoły i planowanie jej rozwoju.

Cele szczegółowe:

- Poznanie przez nauczycieli i rodziców różnorodnych form integracji i komunikacji przedszkola z rodzicami – **Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,95 na 5,00**
- Podniesienie niezbędnych u nauczycieli kompetencji w zakresie komunikacji interpersonalnej - **Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 5,00 na 5,00**
- Opracowanie i sukcesywne wdrażanie zasad efektywnej pracy Rady Rodziców i form jej współpracy z nauczycielami i dyrekcją przedszkola - **Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 5,00 na 5,00**
- Wypracowanie systemu współpracy z rodzicami oraz procedur wychowawczych - **Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 5,00 na 5,00**

Formy realizacji założeń/celów:

1. Szkolenie rady pedagogicznej i Rady Rodziców nt. „ Różnorodne form integracji i komunikacji przedszkola z rodzicami. Pozyskanie informacji prawnych na temat funkcjonowania Rady Rodziców.”
2. Szkolenie rady pedagogicznej nt. „ Komunikacja interpersonalna nauczyciel - rodzic”
3. Szkolenie rady pedagogicznej nt. „ System współpracy przedszkola z rodzicami”
4. Warsztaty nt. „ Diagnoza potrzeb rodziców i narzędzia do jej przeprowadzenia”
5. Warsztaty RP i RR nt. „ Różnorodnych form integracji i komunikacji przedszkola z rodzicami”
6. Warsztaty nt. „Komunikacja interpersonalna nauczyciel – rodzic”
7. Warsztaty nt. „ Wypracowania zbioru zasad efektywnej pracy Rady Rodziców i form jej współpracy z nauczycielami i dyrekcją przedszkola”
8. Warsztaty nt. „ Opracowanie Planu współpracy Rady Rodziców przedszkola z nauczycielami i dyrekcją, z uwzględnieniem różnorodnych form”

Opis wymiernych rezultatów i wskaźniki świadczące o ich osiągnięciu:

1. Organizacja spotkania informacyjno-szkoleniowego nt. „Różnorodne formy integracji i komunikacji przedszkola z rodzicami” z udziałem Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców”
2. Opracowanie na warsztatach narzędzi do diagnozy potrzeb rodziców – zał. nr 1
3. Wykonanie prezentacji multimedialnej nt. „Różnorodne formy integracji i komunikacji przedszkola z rodzicami” - Zadanie zostanie wykonane w przyszłym roku, ze względu na opóźnienia w realizacji projektu.

4. Przeprowadzenie ogólnego zebrania z rodzicami nt. „Różnorodne formy integracji i komunikacji przedszkola z rodzicami” - Zadanie zostanie wykonane w przyszłym roku, ze względu na opóźnienia w realizacji projektu.
5. Zdiagnozowanie potrzeb rodziców na zebraniu ogólnym i opracowanie wyników - Zadanie zostanie wykonane w przyszłym roku, ze względu na opóźnienia w realizacji projektu.
6. Opracowanie na warsztatach zbioru zasad efektywnej pracy Rady Rodziców i form jej współpracy z nauczycielami i dyrekcją przedszkola – zał. nr 2
7. Opracowanie na warsztatach planu współpracy Rady Rodziców przedszkola z nauczycielami i dyrekcją, z uwzględnieniem różnorodnych form – zał. nr 3

Podsumowanie:

Projekt pn. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Lubańskim”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, został zakończony sukcesem.

Zrealizowane zostały wszystkie najważniejsze zaplanowane działania.

Działania zrealizowane w ramach RPW ocenione zostały przez dyrektora oraz nauczycieli jako adekwatne do potrzeb placówki oraz efektywne i bardzo pomocne w realizacji działań wychowawczo – dydaktycznych.

Ważnym elementem projektu było bieżące koordynowanie zaplanowanych działań, a także monitorowanie pracy przez SORE. Dało to możliwość nie tylko wymiany doświadczeń, ale przede wszystkim korekty działań, co jest naturalną konsekwencją programu pilotażowego.

Wyniki monitorowania pozwalają na stwierdzenie wysokiej przydatności zrealizowanych modułów szkoleniowych. Nie byłoby to jednak możliwe bez bardzo skutecznego spłotu kilku czynników:

- aktywnego udziału dyrektora przedszkola w realizacji zaplanowanych działań,
- dobrej, szczegółowej diagnoza potrzeb rozwojowych w placówce,
- pracy zespołowej zaangażowanych pracowników nowego systemu doskonalenia – nauczycieli, trenerów i SORE - mobilnych i często przebywających na terenie szkoły.

PLAN WSPÓLPRACY Z RODZICAMI PRZEDSZKOLE W ZARĘBIE

Brzechwy 6, 59-800 Zaręba
75 722 18 67

SŁOWO WSTĘPNE

Plan Współpracy Z Rodzicami został przygotowany metodą uspołecznioną tj. z udziałem i zaangażowaniem pracowników placówki. Jest wynikiem prac i udziału kadry pedagogicznej w warsztatach realizowanych w projekcie pn. „„Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.5 Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół. Podczas ośmiu spotkań pracownicy przedszkola dokonali analizy znaczenia, funkcji i niezbędnych form współpracy z rodzicami. Pomocy udzielił zewnętrzny konsultant i moderator.

Plan ten jest dokumentem planistycznym, zawierającym formy działań wypracowane podczas konsultacji i warsztatów z pracownikami przedszkola. Jest to plan zamierzeń dyrekcji i kadry przedszkola proponujących kierunki współpracy i traktować go należy, jako dokument pomocniczy przy podejmowaniu decyzji przez osoby zarządzające placówką.

Konsultacji, moderowania prac warsztatowych, zebrania informacji oraz redakcji dokumentu dokonała Edyta Rząsa (Autorska Pracownia Rozwoju Społecznego Edyta Rząsa z siedzibą w Chocianowie, 59-140 Chocianów, ul. Żeromskiego 1d/1, NIP 895-170-42-7, biuro@edytarzasa.pl, www.edytarzasa.pl).

ZNACZENIE WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

- Niezbędna i kluczowa do realizacji zadań
- Motywuje do podejmowania nowych działań
- Ujednolica działania wychowawcze wpływa na wychowanie
- Wspomaga dążenie do celu – rozwoju dzieci
- Wspomaga system postępowania wychowawczego z dzieckiem

FUNKCJE WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

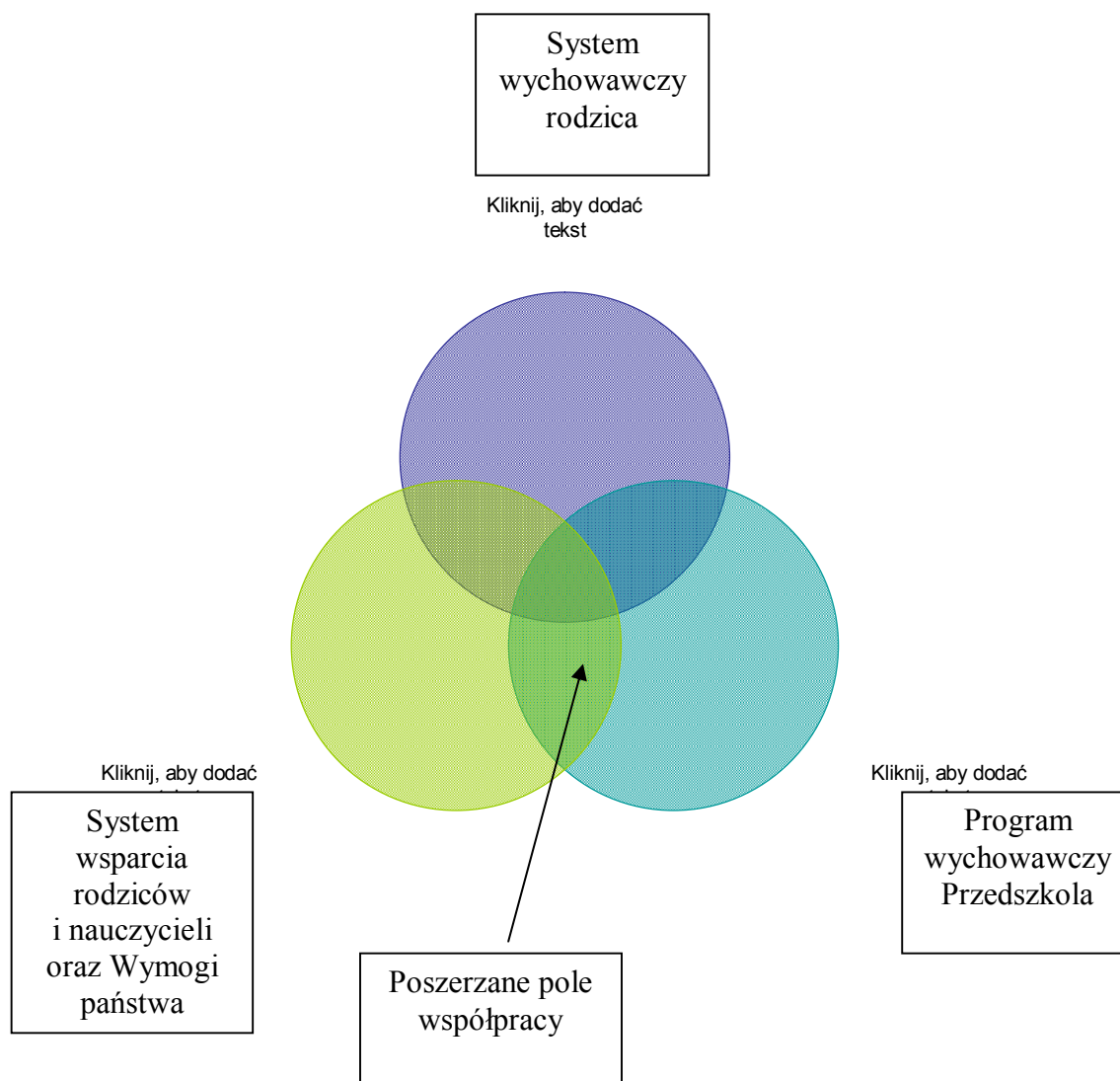
1. Wspieranie rodziców i ich pedagogizacja
2. Opiekuńczo – wychowawcza
3. Wspomaganie rozwoju dziecka
4. Wspieranie w zmianie sposobu relacji z dzieckiem
5. Integracja działań wychowawczych

ZASADY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

1. Wzajemny szacunek do siebie i pracy/wykonywanej roli oraz ochrona tego szacunku
2. Otwartość na propozycje i czas na konsultacje
3. Kolektywizm w podejmowaniu ważnych dla dziecka decyzji
4. Wzajemne informowanie się
5. Zasada partnerstwa
6. Zasada dobrowolności współdziałania
7. Zasada angażowania się
8. Jedność współpracy

POLA WSPÓŁPRACY

CELE WSPÓŁPRACY

1. Poszerzanie pola współpracy nauczycieli i wychowawców z rodzicami i opiekunami.
2. Ujednolicanie oddziaływań wychowawczych
3. Zwiększenie zakresu oddziaływań opiekuńczo - wychowawczych i rozwojowych dzieci z przedszkola w Zarębie poprzez współpracę z rodzicami i organizowanie dostępu do zindywidualizowanych i specjalistycznych aktywności
4. Integrowanie środowiska domowego i przedszkolnego dzieci

FORMY WSPÓŁRACY Z RODZICAMI

Powyższe cele będą realizowane poprzez:

ROZMOWY INDYWIDUALNE

- spotkania, zebrania z rodzicami – według ustalonego harmonogramu;
- wymiana telefonów i kontakty mail/tel
- wizyty wychowawcze- według potrzeb
- prelekcje ze specjalistami, - początek roku szkolnego

- badania diagnostyczne dzieci, -określenie potrzeb, problemów-
- zajęcia otwarte

INFORMACJA ZWROTNA

- dawanie rodzicom informacji zwrotnej i poszerzanie świadomości o samodzielności dziecka poprzez bieżące informacje,, informacje o zachowaniu i rozwoju dziecka

DZIAŁANIA TERAPEUTYCZNE

- praca indywidualna
- nauczanie indywidualne, indywidualizacja działań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych;
- organizacja zajęć dodatkowych- językowe, rytmika , kontakt z logopedą , terapeutą
- wizyty w poradni pedagogiczno – psychologicznej- wg potrzeb;
- kierowanie dzieci na zajęcia terapeutyczne-0 wg potrzeb (IX-20140
- organizowanie grup terapeutycznych-(IX-2014-VI 2015)

WYCIECZKI

- Jednodniowe autokarowe, X-2014, IV 2015
- piesze lokalne
- odpłatne i nieodpłatne;

IMPREZY

- związane z kalendarzem okolicznościowym
- wg planu pracy- wewnętrzne w grupach, zewnętrzne poza grupą i wspólne;

PROJEKTY

- udział w projektach unijnych 2014-2015
- praca metodą projektową

WSPÓLNE PLANOWANIE

- spotkania,
- zebrania ,
- rady,
- szkolenia ,
- warsztaty- 2014-2015

7.2. Szkoła podstawowa

Nazwa placówki: Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Biedrzychowicach.

Obszar wsparcia: Budowa koncepcji pracy szkoły.

Cele:

Cel ogólny: Wypracowanie spójnej koncepcji pracy szkoły, uwzględniającej aktualne potrzeby, opartej na dyskusji angażującej społeczność szkolną.

Cele szczegółowe:

- Poszerzenie kompetencji nauczycieli w obszarach: samodzielnego diagnozowania i określanie głównych zagadnień wymagających uwzględnienia w koncepcji pracy szkoły.
- Podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie budowania planów pracy, określanie celów i działań dotyczących potrzeb szkoły i wynikających z obowiązujących przepisów, podziału zadań.
- Pogłębienie wiedzy dotyczącej monitorowania zadań projektowych.
- Wypracowanie wspólnego katalogu potrzeb dla nauczycieli, uczniów, pracowników niepedagogicznych, rodziców i innych członków społeczności szkolnej.
- Opracowanie kierunków koncepcji pracy szkoły z którą identyfikują się wszyscy członkowie społeczności szkolnej.

Formy realizacji założeń/ celów:

W roku szkolnym 2014/2015 , w ramach realizacji założonych we wskazanym obszarze celów przeprowadzono cykl trzech szkoleń rady pedagogicznej w formie trzygodzinnych wykładów oraz pięć form warsztatowych po pięć godzin dydaktycznych każda.

Poniższa tabela przedstawia tematykę poszczególnych zajęć.

1.	rada pedagogiczna	Przygotowanie do samodzielnego diagnozowania potrzeb szkoły oraz tworzenia odpowiadającej na nie koncepcji pracy szkoły.
2.	rada pedagogiczna	Umiejętności praktyczne: samodzielne diagnozowanie potrzeb szkoły. Opracowanie narzędzi badawczych do diagnozowania potrzeb szkoły.
3.	rada pedagogiczna	Główne zagadnienia wymagające uwzględnienia w koncepcji pracy szkoły.
4.	warsztaty	Przygotowanie materiałów wzbogacających realizację oferty oraz nawiązanie przez pracowników szkoły kontaktów służących wymianie doświadczeń.
5.	warsztaty	Tworzenie koncepcji pracy szkoły w oparciu o analizę przeprowadzonych diagnoz.
6.	warsztaty	Wspólne tworzenie katalogu potrzeb do uwzględnienia przy tworzeniu koncepcji pracy szkoły.
7.	warsztaty	Przygotowanie koncepcji pracy szkoły akceptowanej przez wszystkich członków społeczności szkolnej.
8.	warsztaty	Przygotowanie planu działań, podział zadań, wyłonienie zespołu zadaniowego i planowanie dalszych kroków.

Opis wymiernych rezultatów

W trakcie trzech 3-godzinnych spotkaniach informacyjno-szkoleniowych i pięciu 5-godzinnych warsztatach wzięło udział 91,96% nauczycieli szkoły. Wspólnie z ekspertem nauczyciele opracowali narzędzia badawcze potrzebne do diagnozowania szkoły. Diagnozę potrzeb i oczekiwań przeprowadzono w środowisku uczniów, nauczycieli, rodziców i pracowników niepedagogicznych szkoły. Przy tworzeniu koncepcji uwzględniono również szereg materiałów źródłowych, między innymi :

- wnioski z posiedzeń i szkoleń Rady Pedagogicznej;
- wnioski zespołów nauczycielskich;
- informacje o efektach pracy nauczycieli i ich oceny;
- mocne i słabe strony pracy szkoły wyłonione w ewaluacji pracy szkoły;
- analizę wyników sprawdzianów kompetencji;
- potrzebę doposażenia placówki.

Dzięki szkoleniom eksperta stworzony został katalog potrzeb szkoły i opracowane cele strategiczne. Efektem pracy warsztatowej rady pedagogicznej jest wypracowana Koncepcja pracy Szkoły Podstawowej w Biedrzychowicach im. Janusza Korczaka na lata 2015-2020 akceptowana przez wszystkie podmioty szkoły.

Podsumowanie

Realizacja projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim” w obszarze „Budowa koncepcji pracy szkoły” przyczyniła się do podniesienia kompetencji nauczycieli w realizowanym obszarze. Nauczyciele nabyli wiedzę na temat diagnozowania potrzeb środowiska szkolnego, podnieśli swoje kompetencje w zakresie budowania planów pracy, określania celów i działań dotyczących potrzeb szkoły. Dowiedzieli się jak sprawnie monitorować realizację zadań. Zdaniem pani Dyrektora zwiększyło się zaangażowanie nauczycieli w diagnozowanie potrzeb szkoły i planowanie jej rozwoju. Realizacja projektu przyczyniła się do podniesienia kompetencji nauczycieli w realizowanym obszarze, a także do poprawy jakości pracy szkoły.

KONCEPCJA PRACY

Szkoły Podstawowej w Biedrzychowicach
im. Janusza Korczaka
na lata 2015-2020

Motto szkoły:

Mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi...

Janusz Korczak

Koncepcja Pracy Szkoły powstała na podstawie:

- diagnozy potrzeb i oczekiwań uczniów, rodziców i nauczycieli;
- wniosków z posiedzeń i szkoleń Rady Pedagogicznej;
- wniosków zespołów nauczycielskich;
- informacji o efektach pracy nauczycieli i ich oceny;
- mocnych i słabych stron pracy szkoły wyłonionych w ewaluacji pracy szkoły;
- analizy wyników sprawdzianów kompetencji;
- potrzeb doposażenia placówki.

Szkoła Podstawowa w Biedrzychowicach jest jednostką budżetową, prowadzoną przez gminę Olszyna. Jest sześciolletnią szkołą podstawową z oddziałem przedszkolnym, realizującą zadania w zakresie dydaktyki, wychowania i opieki nad uczniami zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty i statutem szkoły.

Szkole posiada certyfikat MEN „Szkoła przyjazna dla sześciolatka”

Misja szkoły

Opierając się na uniwersalnych wartościach, prawach i obowiązkach ucznia oraz godności dziecka uczestniczymy w procesie kształcenia i wychowania przyszłych pokoleń. Wspieramy naszych uczniów w zdobywaniu wiedzy, nabywaniu umiejętności szkolnych, odkrywaniu swoich uzdolnień, kształtowaniu charakteru, przezwyciężaniu słabości i ograniczeń oraz w odkrywaniu radości życia.

Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało.

Janusz Korczak

Wizja szkoły

1. Jesteśmy szkołą środowiskową, bezpieczną, szukającą wraz z uczniem najlepszej ścieżki dla jego rozwoju:
 - a) z każdym dzieckiem i jego rodzicami / prawnymi opiekunami podejmujemy pracę oraz staramy się wspólnie planować proces nauki, dostosowując wymagania do potrzeb i możliwości ucznia;
 - b) uczniowie w naszej szkole nie są anonimowi, wszyscy odnosimy się do siebie z szacunkiem, pamiętamy o życzliwym uśmiechu, nie okłamujemy siebie, uczymy się postawy odpowiedzialności za siebie nawzajem;
 - c) patronem naszej szkoły jest Janusz Korczak, dlatego wprowadzamy elementy systemu korczakowskiego.
2. Szkoła jest otwarta na uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, posiada przygotowaną kadrę oraz tworzy odpowiednią bazę umożliwiającą pracę zarówno z uczniami uzdolnionymi jak i posiadającymi deficyty.
3. Szczególne obszary aktywności szkoły to: Klub Młodych Odkrywców, Świetlica Środowiskowa oraz prowadzenie działalności artystyczno - środowiskowej.

4. Obowiązują nas wysokie standardy nauczania i uczenia się w tym Kodeks Honorowy Ucznia. Nauczyciele systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje.
5. Baza i wyposażenie szkoły są systematycznie powiększane, unowocześniane, szczególnie w zakresie realizacji zajęć sportowych i rewalidacyjnych.
6. Rodzice są partnerami szkoły, oczekujemy od nich współpracy z wychowawcą klasy i nauczycielami, Rada Rodziców oprócz standardowych zadań pełni funkcję doradcą dla Dyrektora Szkoły.
7. Przyjmując tezę wychowawczą Janusza Korczaka: „Pozwól dzieciom błędzić i radośnie dążyć do poprawy” szkoła stara się, żeby tych błędów było jak najmniej, żeby uczniowie mieli otoczenie sprzyjające nauce.

Cele strategiczne szkoły:

1. Tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju uczniów we wszystkich sferach ich osobowości (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, moralnym, duchowym).
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz działania związane z profilaktyką zdrowia;
3. Przygotowanie uczniów do aktywnego funkcjonowania w grupie i społeczeństwie oraz zapewnienie możliwości zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do ukończenia szkoły podstawowej i kontynuowania nauki w gimnazjum.

Potwierdzeniem aktywności i zgodności podejmowanych do tej pory działań z koncepcją pracy szkoły są liczne certyfikaty za udział w projektach, m.in.:

- "Bezpieczne wakacje",
- "Zachowaj trzeźwy umysł",
- "Stawiam na rodzinę"
- "Einstein- każdy ma w sobie ukryty potencjał"
- "Multimedialne Przedszkole"
- "Indywidualizacja nauczania w klasach I-III"
- "Owoce i warzywa w szkole"
- "Zrównoważony las"

TABELARYCZNE ZESTWIENIE OBSZARÓW AKTYWNOŚCI / PRACY SZKOŁY
OBSZARY AKTYWNOŚCI / PRACY SZKOŁY

Lp.	Obszar	Zadania	Osoby odpowiedzialne	Termin wykonania	Uwagi
1	SZKOŁA JEST BEZPIECZNA	<p>Dbłość o bezpieczeństwo uczniów podczas zajęć szkolnych i pozaszkolnych</p>	<p>Nauczyciele prowadzący lekcje i zajęcia pozalekcyjne. Wszyscy pracownicy szkoły, szczególnie nauczyciele dyżurujący na przerwach, pracownicy szkoły</p>	<p>Wszystkie zajęcia szkolne, pozaszkolne, przerwy śródlekcyjne oraz organizowane imprezy</p>	<p>Szkoła posiada certyfikat MEN: „Szkoła przyjazna dla sześciolatka”.</p> <p>Spełnia wysokie standardy w zakresie bezpieczeństwa dzieci w szkole</p>
		<p>Udział w programach, projektach profilaktycznych oraz związanych z poprawą bezpieczeństwa; nowe projekty oraz kontynuacja podjętych do tej pory działań.</p>	<p>Dyrektor, Pedagog szkoły jako koordynator podejmowanych działań, eksperci zewnętrzni oraz nauczyciele realizujący poszczególne projekty</p>	<p>Na bieżąco, wg harmonogramu realizowanych projektów w trakcie roku szkolnego</p>	<p>Szkoła do tej pory brała udział m.in. w projektach: „Bezpieczne wakacje”, "Bezpieczniki Taurona włącz dla dobra dziecka"; "Klub bezpiecznego Puchatka", projekt profilaktyczny „Zachowaj trzeźwy umysł”. Co roku organizowane są zajęcia „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym”</p>
2	SZKOŁA MA CHARAKTER ŚRODOWISKOWY	<p>Integracja społeczności lokalnej, udostępnienie bazy i sprzętu szkolnego, włączenie się pracowników szkoły w inicjatywy lokalne, kreowanie i animowanie inicjatyw</p>	<p>Dyrektor (decyduje o udziale we wszystkich wydarzeniach). Nauczyciele i pracownicy szkoły, jako animatorzy i realizatorzy poszczególnych działań</p>	<p>Wg harmonogramu ustalonego na początku każdego roku szkolnego, kalendarz imprez lokalnych</p>	<p>Szczególne znaczenie ma organizacja: jesiennego festynu „Dzień piezonego ziemniaka”, Jasełek, organizacja wspólnie z Rada Sołecka „Dnia dziecka” oraz Gminnych Mistrzostw w Piłce Ręcznej</p>

3	SZKOŁA JEST OTWARTA NA UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH	<p>Wspieranie uczniów z uzdolnieniami. Udział uczniów w konkursach, turniejach, olimpiadach i zajęciach służących rozwojowi uzdolnień. Zaplanowanie działań w obszarze rozwijanie pasji i zainteresowań uczniów</p>	<p>Lider wspierania uzdolnień, wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów</p>	<p>Cały rok szkolny, zajęcia dodatkowe, konkursy, turnieje, wg odrębnego harmonogramu</p>	<p>Prowadzone są regularne zajęcia przez nauczycieli przedmiotów w ramach godzin dyrektorskich i KN. Szczególne znaczenie ma: Gminny Festiwal Talentów, konkursy recytatorski i plastyczny oraz konkursy organizowane przez PCE</p>
		<p>Wspieranie uczniów z trudnościami w nauce. Dodatkowe zajęcia rewalidacyjne, terapia pedagogiczna. Utworzenie pracowni terapeutyczno-pedagogicznej.</p>	<p>Pedagog szkoły jako koordynator, wychowawcy klas, logopeda, terapeuci, nauczyciele wspomagający, nauczyciele przedmiotów</p>	<p>Cały rok szkolny, zajęcia rewalidacyjno – terapeutyczne wg. odrębnego harmonogramu, w korelacji do planu lekcji</p>	<p>Prowadzone są regularne zajęcia wyrównawcze oraz rewalidacyjne. Szkoła w miarę możliwości organizacyjnych, wg odrębnych kryteriów rekrutacji będzie przyjmowała uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego spoza swojego obwodu. Planowane jest uruchomienie pracowni terapeutyczni pedagogicznej.</p>
4	SZCZEGÓLNE OBSZARY AKTYWNOŚĆ SZKOŁY	<p>Rozwijanie działalności Klubu Młodych Odkrywców</p>	<p>Nauczyciel delegowany przez Dyrektora jako opiekun Klubu, Nauczyciele i pracownicy szkoły</p>	<p>wg. odrębnego harmonogramu, organizacja wyjazdów z uczniami średnio 1 x 2 mc</p>	<p>Szczególne znaczenie ma udział uczniów i pracowników szkoły w wydarzeniach tzw. rekonstrukcyjnych, duże znaczenie ma bezpośrednia współpraca ze Stowarzyszeniem „Zamek Czocha”</p>
		<p>Prowadzenie Świetlica Środowiskowej</p>	<p>Nauczyciel delegowany przez Dyrektora do prowadzenia Świetlicy</p>	<p>Cały rok szkolny, zajęcia w korelacji do planu lekcji i kalendarza imprez szkolno - środowiskowych</p>	<p>W ramach działalności świetlicy organizowana jest m.in. pomoc w nauce oraz realizowane są projekty profilaktyczne</p>

		Działalność artystyczno – środowiskowa. Organizacja Jasełek i Dnia Patrona jako dwóch głównych wydarzeń.	Nauczyciele wybrani na posiedzeniu Rady Pedagogicznej – jako koordynatorzy wydarzeń.	wg harmonogramu, Jasełka - okres świąt Bożego Narodzenia, Dzień Patrona – 15 VI	Jasełka są znaczącym wydarzeniem dla społeczności lokalnej, łączą funkcje edukacyjną, artystyczną z kultywowaniem tradycji. Dzień Patrona od 2015 r. będzie pełnił również rolę wydarzenia promującego szkołę poza obszarem Gminy.
5	PODNOSZENIE STANDARDÓW NAUCZANIA I UCZENIA SIĘ	Realizacja wniosków wynikających z analizy sprawdzianu wewnętrznego w klasie III oraz sprawdzianu w klasie VI	Szkolny zespół analiz i jakości kształcenia i badań edukacyjnych	Kl. I –VI wg harmonogramów badań edukacyjnych	
		Zwiększanie atrakcyjności zajęć, prowadzenie zajęć w oparciu o metody aktywizujące, wykorzystywanie pracowni komputerowej do prowadzenia zajęć, wykorzystanie wszystkich dostępnych pomocy dydaktycznych	Nauczyciele przedmiotowi	Na bieżąco, w trakcie całego roku szkolnego	
		Prowadzenie pomiarów wewnętrznych w klasach, udział w badaniu trzecioklasistów i szóstoklasistów, analiza wyników i ustalanie dalszych wspólnych działań	Zespół nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i klas starszych	Zgodnie z planem badań edukacyjnych	
		Organizowanie konkursów szkolnych, umieszczenie na gazetce ściennej i na stronie szkoły informacji o zwycięzcach konkursów	Nauczyciele odpowiedzialni za organizowanie konkursów	Zgodnie z harmonogramem konkursów wg ofert	

		<p>Doskonalenie się rady pedagogicznej</p> <p>Szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne wynikające z potrzeb, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Wykorzystanie Arteterapii w pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych; 2) Metody pracy z uczniami sprawiającymi problemy wychowawcze, z trudnościami w nauce, z uzdolnieniami; 3) Komplementarność nauczania w tym tworzenie „ścieżek międzyprzedmiotowych” 4) Ocenianie kształtujące <p>Pedagogizacja rodziców na tematy wynikające z diagnozy potrzeb w trakcie procesu edukacyjnego</p>	<p>Nauczyciele, pedagog, lider wspierania uzdolnień.</p> <p>Wszystkie wypracowane wspólnie z radą pedagogiczną decyzje i zobowiązania podlegają zatwierdzeniu przez Dyrektora i są przez Niego koordynowane.</p>	<p>Wg harmonogramu doskonalenia</p> <p>Cały rok szkolny, wg harmonogramu realizowanych programów</p>	<p>Z uwagi na decyzję o wdrażaniu modelu „edukacji włączającej” (inkluzji w edukacji) oraz przyjmowaniu uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych również z poza obwodu szkoły konieczne będzie podjęcie doskonalenia zawodowego przez część nauczycieli w tym zakresie.</p> <p>Ponadto konieczne jest wypracowanie spójnego, międzyprzedmiotowego programu pracy ze szczególnym zwróceniem uwagi na potrzeby dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.</p>
--	--	--	--	--	--

6	WZBOGACANIE BAZY SZKOLNEJ	<p>Modernizacja sali gimnastycznej</p> <p>Stworzenie pracowni terapeutyczno – edukacyjnej</p> <p>Doposażenie w komputery pracowni komputerowej .</p> <p>Monitorowanie postępów prac związanych z budową placu zabaw dla dzieci, zorganizowanie szatni klas I – III i Oddziału Przedszkolnego na korytarzu, modernizacja szatni dla klas IV-VI</p> <p>Udział w projektach, konkursach umożliwiających pozyskanie nowoczesnych pomocy dydaktycznych i doposażenia placówki oraz sprzętu sportowego (np. projekty: „Mały Mistrz”, „Multimedialne Przedszkole”)</p>	<p>Dyrektor, nauczyciele klas, opiekun oddziału przedszkolnego</p>	<p>Sala gimnastyczna w pierwszej kolejności (I etap VII- VIII 2015)</p> <p>Wg harmonogramu uzgodnionego z Gminą jako organem prowadzącym szkołę</p>	<p>Budynek szkoły jest zadbane, wysoka estetyka wnętrz, głównym mankamentem jest sala gimnastyczna, która nie jest połączona ze szkołą i która wymaga modernizacji.</p> <p>Decyzja o przyjęciu przez szkołę modelu „edukacji włączającej” umożliwił będzie stopniowe przeznaczenie zwiększonej subwencji oświatowej na dostosowanie bazy szkoły do potrzeb dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, co będzie miało wpływ na jej stopniową poprawę</p>
		<p>Sukcesywne zaopatrywanie biblioteki szkolnej w interesujące pozycje książkowe dostępne dla uczniów i rodziców oraz lektury zgodne z „nową podstawą programową”</p> <p>Dbłość o przyjemny wystrój pomieszczeń szkolnych</p>	<p>Dyrektor, nauczyciel bibliotekarz</p> <p>Wychowawcy klas, nauczyciele konserwator, sprzątaczk</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	

7	DBAŁOŚĆ O POZYTYWNY WIZERUNEK SZKOŁY W ŚRODOWISKU	Przestrzeganie prawa wewnątrzszkolnego, wprowadzenie „Kodeksu honorowego ucznia”	Wszyscy nauczyciele, uczniowie i pracownicy szkoły	Cały rok szkolny. „Kodeksu honorowego ucznia” od r.sz. 2015/16	Wprowadzenie „Kodeksu honorowego ucznia” jest elementem programu wychowawczego szkoły oraz nawiązaniem do systemu wychowawczego Janusza Korczaka, który jest patronem szkoły. Szkoła ściśle współpracuje z Radą Sołecką, Kołem Gospodyń, OSP i Parafią, baza i infrastruktura szkoły jest często wykorzystywana dla potrzeb środowiska lokalnego. Szkoła może być siedzibą dla nowych lokalnych organizacji pozarządowych.
		Promowanie i upowszechnianie informacji o ofercie edukacyjnej oraz podejmowanych działaniach i osiągnięciach	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok szkolny, szczególnie okres rekrutacji uczniów	
		Dążenie do aktywnego udziału rodziców i opiekunów życia szkoły	Wszyscy nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem imprez	
		Współpraca z instytucjami w środowisku	Rada Pedagogiczna i pracownicy szkoły	Cały rok szkolny	
		Eksponowanie osiągnięć uczniów (apele, gazetki, uroczyste wręczanie nagród i stypendiów naukowych)	Nauczyciele przygotowujący uczniów do konkursów	listopad , styczeń , maj - czerwiec	
8	DBAŁOŚĆ O KULTURĘ I KLIMAT SZKOŁY	Budowanie dobrych relacji pomiędzy nauczycielami, rodzicami, uczniami. Podejmowanie działań służących integracji całej społeczności szkoły.	Wszyscy nauczyciele, pedagog, cała społeczność szkolna	Cały rok szkolny	Szkoła posiada wypracowane od lat tradycje, podejmowanych jest wiele działań z udziałem i na rzecz środowiska lokalnego. Postać Janusza Korczaka jako patrona szkoły może / powinna być bardziej wykorzystana w budowaniu jej wizerunku i promocji na zewnątrz. Możliwe jest zwiększenie aktywności i realizowanie własnych inicjatyw przez Samorząd Uczniowski i Radę Rodziców (np. malowanie na kolorowo ogrodzenia szkoły, zagospodarowanie terenu na ogród edukacyjny z wydzielonymi strefami po opieką poszczególnych klas
		Ustalenie rodzaju i prowadzenie konkursów klasowych i indywidualnych na wzorowe zachowanie w czasie lekcji i przerw	Zespół wychowawczy	Cały rok szkolny	
		Stosowanie jednolitego stroju szkolnego mundurek oraz tzw. „strój galowy”	Rada Pedagogiczna i Rada Rodziców	Cały rok szkolny	
		Kultywowanie i organizowanie tradycji szkolnych. Dzień Patrona, zwiększenie zakresu oddziaływania i opracowanie regulaminu konkursu związanego z postacią J.Korczaka	Pedagog szkolny, dyrektor, wszyscy nauczyciele	Zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych	
		Aktywizacja działalności Samorządu Uczniowskiego i Rady Rodziców	Dyrektor, opiekun samorządu uczniowskiego, pedagog, nauczyciele, uczniowie i rodzice	Zgodnie z harmonogramem	

UWAGA

Możliwa jest realizacja innych zadań nie ujętych w koncepcji, a wynikających z bieżących potrzeb.

Wizja absolwenta Szkoły Podstawowej w Biedrzychowicach:

- 1) dba o sprawność fizyczną i zdrowie,
- 2) rozwija się intelektualnie,
- 3) sprawnie się komunikuje,
- 4) dba o środowisko naturalne,
- 5) zna swoje prawa i obowiązki,
- 6) potrafi posługiwać się komputerem,
- 7) umie się uczyć,
- 8) posługuje się językami obcymi,
- 9) potrafi współpracować w grupie,
- 10) umie korzystać z dóbr kultury,
- 11) zna i przestrzega prawa człowieka,
- 12) zna historię, kulturę oraz tradycje swojego regionu i narodu,
- 13) jest tolerancyjny,
- 14) dba o bezpieczeństwo własne i innych,
- 15) jest aktywny, ciekawy świata, uczciwy i prawy, przestrzegający prawa, kulturalny, obowiązkowy, samodzielny, promujący zdrowy styl życia, posiada cechy altruisty.

7.3. Gimnazjum

Nazwa placówki: Gimnazjum nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego w Lubaniu

Obszar wsparcia: Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki

Cele:

Cel ogólny: zwiększyła się efektywności procesów edukacyjnych poprzez podniesienie kompetencji nauczycieli i uczniów w zakresie technik nauczania i uczenia się oraz metod motywowania do nauki.

Cele szczegółowe:

- Nauczyciele poszerzyli warsztat pracy w zakresie technik nauczania oraz metod aktywizujących.

Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,00

- Nauczyciele podnieśli kompetencje w zakresie technik uczenia się i zapamiętywania.

Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,00

- Nauczyciele podniesienie kompetencje w zakresie planowania lekcji i doboru metod aktywnych.

Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,25

- Nauczycieli podnieśli kompetencje w zakresie komunikacji interpersonalnej.

Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 3,76

- Nauczyciele sukcesywnie wdrażali do praktyki szkolnej nowe metody motywowania uczniów do pracy oraz techniki uczenia się zwiększające odpowiedzialność za rozwój.
- Nauczyciele wypracowali w zespołach nauczycielskich katalogi sposobów motywowania uczniów.
- Nauczyciele nabyli umiejętności właściwego doboru czynników motywujących w zależności od ucznia, sytuacji, kontekstu.

Formy realizacji założeń/ celów:

1. Szkolenie rady pedagogicznej nt. „Techniki nauczania oraz metody motywowania ucznia do nauki”: 07.10.2014
2. Szkolenie rady pedagogicznej nt. „Techniki uczenia się i zapamiętywania”: 17.02.2015
3. Szkolenie rady pedagogicznej nt.: „Planowanie procesu dydaktycznego z wykorzystaniem metod aktywizujących ucznia”: 17.02.2015
4. Warsztaty nt. „Techniki nauczania oraz metody motywowania ucznia do nauki”: 15.10.2014
5. Warsztaty nt. „Techniki uczenia się i zapamiętywania”: 12.05.2015
6. Warsztaty nt. „Komunikacja interpersonalna nauczyciel- uczeń”: 11.03.2015
7. Warsztaty nt. „Komunikacja interpersonalna nauczyciel- rodzic”: 24.03.2015
8. Warsztaty nt. „Dobór metod nauczania pod kątem specyfiki ucznia, sytuacji, kontekstu”: 14.03.2015

Opis wymiernych rezultatów i wskaźniki świadczące o ich osiągnięciu:

1. Katalog metod wraz ze wskazówkami do realizacji zebranych i opracowanych wraz z ekspertem przez zespół nauczycieli przedmiotów humanistycznych – załącznik 1.

2. Konferencja dla rodziców i nauczycieli zakresu komunikacji interpersonalnej (16.04.2015).

Podsumowanie:

Realizacja projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim” przyczyniła się do podniesienia kompetencji nauczycieli w realizowanym obszarze – taką opinię wyraził Dyrektor Szkoły podczas spotkania podsumowującego z SORE. Wprawdzie nauczyciele posiadali już sporą wiedzę z tego zakresu, o czym dyrektor wspominał już na etapie planowania i tworzenia RPW, jednak nauczyciele mieli możliwość poszerzenia warsztatu pracy o nowoczesne metody, zapoznali się z zasadami neurodydaktyki oraz podnieśli kompetencje z zakresu komunikacji interpersonalnej na płaszczyźnie nauczyciel – rodzic - uczeń. Ważnym aspektem, również podkreślanym przez nauczycieli, było zapoznanie się ze sposobem doboru metod pod kątem przedmiotu, ale i pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Wprawdzie na początku roku szkolnego zajęcia prowadzone były na niezadowalającym poziomie, jednak po interwencji Realizatora projektu zmieniona została firma szkoleniowa i efekt został osiągnięty.

KATALOG METOD WRAZ ZE WSKAZÓWKAMI DO REALIZACJI

Motywujące lekcje

Lekcje mobilizujące do dużego zaangażowania powodują, że uczniowie aktywnie w nich uczestniczą.

Podstawowe cztery zasady to:

1. Układ lekcji mobilizujący do pracy
 - zajęcia przebiegają płynnie,
 - uczniowie są zainteresowani i zaangażowani
 - celem jest wciągnięcie uczniów w proces uczenia się w naturalny sposób, bez stosowania nagród i kar;
2. Szybkie tempo
 - tempo pracy jest tak szybkie, by wszyscy uczniowie byli aktywnie zaangażowani w lekcje,
 - celem jest niedopuszczenie do rozproszenia uwagi uczniów;
3. Nauczanie warstwami, a nie porcjami
 - spiralny układ materiału – nauczyciel wyjaśnia zagadnienia stopniowo, powracając do nich przy okazji kolejnych tematów,
 - celem jest zmniejszenie presji, związanej z koniecznością natychmiastowego opanowania całego zagadnienia i umożliwienie uczniom uczenia się w tempie najbardziej odpowiednim dla każdego;
4. Różnorodność kontrolowana
 - lekcja urozmaicona na tyle, by uczniowie byli nieustannie zaangażowani, ale jednocześnie nie narusza ich poczucia bezpieczeństwa i zaspokaja potrzebę przewidywania zdarzeń,
 - celem jest urozmaicenie lekcji nie prowadzące do zamieszania i niepokoju.

Plan bieżącej lekcji

Cele metody:

- Uczynienie uczniów współodpowiedzialnych za przebieg lekcji.
- Kształtowanie poczucia kontroli i wpływu.
- Zwiększenie dynamiki pracy na lekcji.
- Kształtowanie poczucia sensu poszczególnych zadań.

Realizacja:

Na samym początku lekcji uczniowie są informowani, o co dokładnie będzie się działo w jej trakcie, jakie zadania będą realizowane i jaki mniej więcej czas jest na nie przeznaczony. Jednocześnie uczniowie są informowani o konsekwencjach niezrealizowania planu oraz o zyskach łączących się ze sprawniejszą niż przewidział nauczyciel pracą. Uczniowie powinni zauważyć, że realizacja planu leży w ich interesie, a tzw. „gra na czas” wiąże się z wymierną stratą. Bardzo ważne jest, aby uczniowie nie ponosili konsekwencji, jeśli odpowiedzialność za niezrealizowanie planu nie leży po ich stronie.

Przykładowe konsekwencje:

- Zadania niezrealizowane na lekcji powiększają pulę zadania domowego. Zrealizowanie większej ilości zadań zmniejsza lub całkowicie niweluje zadania domowe.
- Brak aktywności w części lekcji poświęconej na pytania do nauczyciela będzie oznaczał, że uczniowie wszystko rozumieją i można przejść do kolejnego tematu. Jednocześnie oznacza to, że nauczyciel może egzekwować wiedzę z omówionego obszaru.
- Sprawna realizacja zadań obligatoryjnych umożliwi poświęcenie ostatnich minut lekcji na sprawy ważne lub atrakcyjne dla uczniów (związane z realizowanym przedmiotem) – ciekawostki, gry tematyczne przykładowe zadania do sprawdzianu lub egzaminu.

Ważnym elementem metody jest wskazywanie uczniom na cele, które mają zostać zrealizowane w trakcie jednostki lekcyjnej lub fragmentu tejże lekcji. Cele powinny być sformułowane w sposób możliwy do osiągnięcia dla przeciętnego ucznia danej klasy. Uczeń powinien być w stanie sam zauważyć czy udało mu się zrealizować wyznaczony cel.

Przy formułowaniu celów można posłużyć się następującymi zwrotami:

Na dzisiejszej lekcji dowiedzie się....

Dzisiaj nauczymy się posługiwać....

Będziecie mogli przekonać się dlaczego....

Zrozumiecie jak to się stało, że....

Po dzisiejszej lekcji powinniście rozumieć, dlaczego....

Zadania na wejście

Cele metody:

- Efektywne wykorzystanie lekcji od pierwszych minut.
- Wprowadzenie atmosfery pracy.
- Wyeliminowanie tzw. gry na czas.
- Łączenie zagadnień z różnych lekcji działów.
- Aktywizacja uczniów.

Realizacja:

Uczniowie od razu po wejściu do sali otrzymują zadanie do realizacji, najlepiej jeśli zadanie zostanie zapisane na tablicy lub rozdane na kartkach. Zadanie powinno zająć nie więcej niż 3-5 minut, a uczniowie powinni być poinformowani, że czas jest mierzony od wejścia do sali. Tradycyjne elementy lekcji (sprawdzenie obecności, podanie tematu) następują dopiero po zakończeniu zadania.

Maksymalną skuteczność metody można osiągnąć dopiero po kilkukrotnym zastosowaniu, kiedy młodzież przyswoi sobie jej zasady.

Zadanie na wejście może mieć charakter:

- Zadania powtórkowego z poprzedniej lekcji - zadanie nie jest oceniane, ale wspólnie rozwiązywane; uczniowie sami mają szansę sprawdzić swój poziom wiedzy oraz skonsultować wątpliwości z nauczycielem.
- Zadania wprowadzającego do tematu lekcji - zadanie nie jest oceniane, jego celem jest wprowadzenie w tematykę. Może przypominać wcześniej przerabiane zagadnienia lub wskazywać na przydatność tematu bieżącej lekcji np. uczniowie mają za zadanie obliczyć coś „na piechotę” lub oszacować, a na lekcji poznają wzory lub formuły znacząco ułatwiające te obliczenia.
- Pytania lub cytaty do przemyślenia - w następnej części lekcji uczniowie dyskutują na wskazany temat.
- Formy przygotowania do odpowiedzi przy tablicy - po upływie czasu wybrana osoba jest pytana na ocenę.
- Krótkiej kartkówki - nauczyciel sprawdza je na ocenę; ta forma jest jednak najmniej efektywna z punktu widzenia wzrostu motywacji do pracy.

Pytania do lekcji

Realizacja:

Nauczyciel na początku lekcji podaje zestaw ok. 3 pytań dotyczących zagadnień, które będą poruszane na lekcji. Pytania sformułowane są w taki sposób, że uczeń zaangażowany w pracę bez problemu odkryje odpowiedź. Na koniec lekcji nauczyciel sprawdza czy uczniowie znają odpowiedź na zadane pytania. Nauczyciel może to zrobić w formie odpytania pojedynczych osób, ustalenia odpowiedzi w parach lub dyskusji w przypadku pytań problemowych. Najlepsze efekty przynosi stosowanie tej metody jako sposobu zdobycia przez ucznia pochwały, dobrej oceny lub oceny częściowej z aktywności.

Cele metody:

- Uważne śledzenie przebiegu lekcji.
- Aktywizacja procesów uczenia.
- Wprowadzenie nagród częściowych motywujących do systematycznej pracy.
- Umacnianie motywacji pozytywnej.

Ślepa ewaluacja wiedzy

Realizacja:

Metoda zastępująca tradycyjne pytanie uczniów na początku lekcji. Nauczyciel zadaje kilka pytań z przerobionego na poprzedniej lekcji materiału lub lektury, która miała zostać przeczytana. Pytania występują w formie „tak-nie” lub „prawda-falsz”, możliwe jest też

wprowadzenie „nie wiem”. Pytania są kierowane do wszystkich uczniów jednocześnie, a uczniowie odpowiadają poprzez umówiony symbol/gest np. podniesiona prawa ręka na TAK, lewa na NIE. Uczeń siedzi - fałsz, uczeń wstał - prawda. W oryginalnej wersji uczniowie odpowiadają z zamkniętymi oczami. Nauczyciel może zapisywać bądź zapamiętywać odpowiedzi wybranych uczniów na poszczególne pytania i po zakończonym zadaniu poprosić ich o odpowiedź z omówieniem/uzasadnieniem. Na koniec uczniowie wspólnie ustalają prawidłowe odpowiedzi. To zadanie nie powinno być połączone z ocenianiem, warto jednak wyróżnić pochwałą uczniów, którzy najlepiej wypadli w zadaniu.

Cele metody:

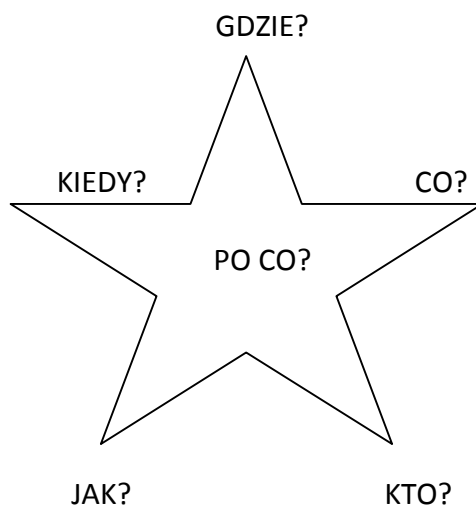
- Wzrost poziomu pobudzenia.
- Aktywizacja wszystkich uczniów.
- Ewaluacja poziomu wiedzy uczniów bez wprowadzania czynników lękotwórczych.

Inne metody aktywizujące naukę

Gwiazdne pytania

Metoda najczęściej wykorzystywana do omawiania lektur i wydarzeń historycznych, a także porządkowania pracy nad zagadnieniami problemowymi i do planowania projektów. Przy wykorzystaniu wyobraźni można ją zastosować do omawiania zjawisk fizycznych, chemicznych czy przyrodniczych, a także funkcjonowania organizmów żywych.

Zadaniem ucznia lub grupy uczniów jest wpisanie w schemat odpowiedzi na pytania: Kto? Co? Kiedy? Gdzie? Jak? Po co? Nauczyciel może modyfikować w zależności od specyfiki zadania.

Udzielenie odpowiedzi na pytania wymaga od uczniów wykonania rozmaitych czynności intelektualnych. W zależności od typu zadania jest to: wyszukiwanie informacji, analiza tekstu, przywoływanie informacji z pamięci, łączenie informacji z różnych źródeł, interpretacja wydarzeń, wnioskowanie m.in. moralne, planowanie działania, indukcja i dedukcja.

Metaplan

To plastyczny zapis dyskusji. Aby przeprowadzić lekcję tą metodą należy:

- Przedstawić klasie problem, który będzie przedmiotem dyskusji.

- Podzielić klasę na grupy (5-6 osób) i rozdać materiały: szary papier i karteczki w trzech różnych kolorach do zapisywania odpowiedzi, klej.
- Ustalić czas na wykonanie zadania (ok 25 min.)

Sposób wykonania plakatu:

- na środku plakatu zapisujemy **problem**.
- dzielimy plakat na obszary
- na karteczkach jednego koloru zapisujemy odpowiedzi na pytanie: „**jak jest?**” lub „**jak było?**” i przyklejamy.
- na karteczkach innego koloru odpowiadamy na pytanie: „**dlaczego nie jest tak jak być powinno?**”
- na koniec zapisujemy **wnioski** i umieszczamy w dolnej części plakatu.
- Prezentacja prac grup w trakcie, której można dokonywać zmian na plakacie.
- Zebranie wniosków ze wszystkich plakatów i omówienie.

Metoda tekstu przewodniego

Metoda tekstu przewodniego jest metodą nauczania problemowego. Problem jest przedstawiony jako struktura o niewystarczającej ilości danych, którą uczniowie uzupełniają drogą poszukiwań.

Tekst przewodni to scenariusz („przewodnik”) w formie pytań prowadzących oraz przygotowanych do wypełnienia formularzy, który prowadzi ich, wskazując im kolejne kroki w zdobywaniu wiedzy i umiejętności.

Nauczyciel określa obszar tematyczny i problem do rozwiązania, formułuje cele dydaktyczne, które chce osiągnąć oraz ustala pytania prowadzące ucznia po danym obszarze wiedzy. Uczniowie zaś w oparciu o tekst przewodni samodzielnie wykonują zadanie (przy zróżnicowanym poziomie wiedzy i umiejętności podopiecznych najlepiej, aby zdolniejsi uczniowie samodzielnie wykonali całe zadanie, zaś słabsi jakąś jego część przy dyskretnym wsparciu nauczyciela). Rola nauczyciela polega na określeniu obszaru tematycznego i problemu do rozwiązania, a następnie – po sformułowaniu celów dydaktycznych, które chce osiągnąć – stworzeniu listy pytań prowadzących ucznia po danym obszarze wiedzy. W trakcie pracy czuwa on nad jej przebiegiem, wyjaśnia wątpliwości, ale tak, by umożliwić dostosowanie rytmu pracy do indywidualnych potrzeb uczniów.

Metoda tekstu przewodniego aktywizuje uczniów do samodzielnego zdobywania wiedzy i kształtowania umiejętności. Szczególnie nadaje się do przeprowadzania lekcji z przedmiotów zawodowych, ale można ją z powodzeniem stosować do realizacji przedmiotów ogólnokształcących na wszystkich poziomach nauczania.

Ale kino!

Metoda służy twórczemu rozwiązywaniu problemów, prezentacji własnego punktu widzenia, poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu informacji z różnych źródeł.

Cel

Film lub jego fragment zastosowany na lekcji może się przydać w:

- poznawaniu przez uczniów nowego zakresu materiału,
- przekazaniu ważnych informacji w formie wizualnej,
- uaktywnieniu doświadczeń uczniów,
- określeniu ich poglądów, marzeń,
- uwrażliwieniu na dany problem.

Przebieg

1. Najpierw uczniowie oglądają film. W trakcie prezentacji otrzymują od nauczyciela zadanie do wykonania. Można ich także poprosić o skoncentrowanie się na treści filmu bez wykonywania jakichś poleceń.
2. Decydując się na pierwszy wariant, należy wcześniej przygotować ankietę, którą uczniowie wypełnią po obejrzeniu filmu (wręczona powinna być im jednak przed prezentacją, aby pytania nie zaskakiwały).
3. Film może być analizowany samodzielnie lub zespołowo.
4. Jeżeli zależy Ci, aby uczniowie wybrali jakieś konkretne informacje, przygotuj tabelkę, którą powinni wypełnić w trakcie oglądania filmu.

Poznawczy aspekt filmu

Oglądanie filmu w trakcie lekcji może zaangażować wszystkie siedem rodzajów inteligencji:

- logiczno-matematyczna - fabuła
- lingwistyczna - dialogi
- wizualno-przestrzenna - obrazy, kolory, symbole
- muzyczna - dźwięki i muzyka
- interpersonalna - relacje
- kinestetyczna - ruch
- intrapersonalna - wewnętrzne wskazówki, identyfikacja, emocje bohaterów.

Metody przydatne w prowadzeniu motywujących lekcji:

- runda bez przymusu – zwrócenie się do każdego ucznia po kolei z prośbą o zabranie głosu lub powiedzenie „pasuję”;
- pytanie – wszyscy piszą – wszyscy uczniowie odpowiadają pisemnie na pytanie, następnie nauczyciel prosi jednego o przeczytanie odpowiedzi, jeżeli jest błędna, podaje prawidłową;
- zdania podsumowujące – użycie zdań zaczynających się od zwrotów: dowiedziałem się, że..., zaskoczyło mnie, że ..., które pomagają uczniom wyciągnąć najważniejsze wnioski z lekcji;
- niedopowiedzenia i praca w parach – wyjaśnienie materiału pobieżnie, a następnie uczniowie dobierają się w pary i pomagają sobie nawzajem w uczeniu;
- głosowanie – zadawanie pytań, na które uczniowie mogą odpowiadać niewerbalnie;
- zapytaj kolegę – uczniowie, którzy potrzebują pomocy, najpierw proszą kolegę;
- wymiana w parach – uczniowie dobierają się w pary i wymieniają się poglądami;
- powtarzanie chórem – uczniowie powtarzają chórem informacje;
- wysłuchaj i zapisz – nauczyciel omawia temat małymi porcjami, przerywa i daje czas na zapisanie przemyśleń.

Wszystkie metody najlepiej działają, gdy są wielokrotnie powtarzane, przećwiczone. Uczniowie, którzy często pracują daną metodą, mają poczucie bezpieczeństwa, szybko organizują się.

Role w grupie:

Menedżer - kieruje grupą, organizuje ją, a nie przewodzi, zwłaszcza nie narzuca swojego zdania, dba by wszyscy mogli się wypowiedzieć, by każdy miał udział w rozwiązywaniu zadania.

Sekretarz - pilnuje, by nie umknęły uwadze i pamięci ciekawe pomysły, zgłaszane w czasie rozwiązywania problemu.

Sprawozdawca - stara się wyławić w czasie pracy zespołu ważne ustalenia, uzgadnia z grupą stanowisko, przedstawia rezultat pracy zespołu na forum.

7.4. Szkoła ponadgimnazjalna

Nazwa placówki: Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Lubaniu

Obszar wsparcia: Jak i po co prowadzić ewaluację wewnętrzną?

Cele:

Cel ogólny: Zwiększenie zaangażowania nauczycieli w diagnozowanie potrzeb szkoły i planowanie jej rozwoju.

Cele szczegółowe:

- Nauczyciele nabyli wiedzę na temat ewaluacji, form w jakich realizowana jest w edukacji oraz jej funkcji w procesie rozwoju szkoły.
Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,22
- Nauczyciele pogłębili wiedzę na temat wymagań państwa wobec szkół.
Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,16
- Nauczyciele poznali metody, techniki, narzędzia i procedury badawcze.
Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,00
- Nauczyciele podnieśli swoje umiejętności wykorzystania (wdrożenia) wniosków z ewaluacji do rozwoju szkoły.
Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,55
- Nauczyciele podnieśli umiejętności w zakresie przeprowadzania ewaluacji swojej pracy, pracy zespołów nauczycielskich.
Średnia ocena nauczycieli realizacji celu: 4,46
- Nauczyciele uzyskali fachową pomoc w budowaniu projektu ewaluacyjnego.
- Wnioski z ewaluacji wewnętrznej zostaną wykorzystane w planowaniu pracy szkoły w roku szkolnym 2014/2015.
- Nauczyciele podnieśli kompetencje w zakresie form pracy zespołowej.

Formy realizacji założeń/ celów:

- 1) Szkolenie rady pedagogicznej nt. „Ewaluacja wewnętrzna jako sposób badania pracy szkoły”: 11.02.2014
- 2) Szkolenie rady pedagogicznej nt. „Jak wykorzystywać ewaluację w realizacji wymagań państwa wobec szkoły”: 12.02.2014
- 3) Szkolenie rady pedagogicznej nt.: „Jak wykorzystywać ewaluację w pracy z uczniami, nauczycielami, rodzicami, instytucjami partnerskimi.”: 17.03.2014
- 4) Warsztaty nt. „Tworzenie narzędzi badawczych do ewaluacji pracy szkoły.”: 05.03.2014
- 5) Warsztaty nt. „Tworzenie projektu ewaluacyjnego.”: 06.03.2014
- 6) Warsztaty nt. „Autoewaluacja pracy nauczyciela”: 18.03.2014
- 7) Warsztaty nt. „Opracowanie i interpretacja danych, opracowanie raportu.”: 04.04.2014
- 8) Warsztaty nt. „Planowanie działań na podstawie wniosków z ewaluacji wewnętrznej i zebranych opinii.”: 09.04.2014

Opis wymiernych rezultatów i wskaźniki świadczące o ich osiągnięciu:

1. Raport z ewaluacji wewnętrznej szkoły „Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.” – załącznik 1.
2. Raport z ewaluacji wewnętrznej szkoły „Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.” – załącznik 2.
3. Raport z ewaluacji wewnętrznej szkoły „Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych.” – załącznik 3.
4. Raport z ewaluacji wewnętrznej szkoły „Respektowane są normy społeczne.” – załącznik 4.

Podsumowanie:

Realizacja projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim” bezsprzecznie przyczyniła się do podniesienia kompetencji nauczycieli w realizowanym obszarze – taką opinię wyraził Dyrektor Szkoły podczas spotkania podsumowującego z SORE. Dyrektor wyraził zadowolenie, że szkolenia były na wysokim poziomie, a co najważniejsze przełożyły się na konkretne rezultaty. Nauczyciel zostali przeszkoleni pod kątem tworzenia narzędzi badawczych, planowania ewaluacji i pisanie raportów. Udoskonalili również metody pracy zespołowej. Podczas realizacji projektu pracowały aż 4 zespoły ds. ewaluacji, jednak należy podkreślić, że wszyscy nauczyciele, w mniejszym lub większym stopniu, byli zaangażowani w realizację projektu.

Równie dobrze została oceniona sfera organizacyjna projektu, dzięki której szkolenia realizowane były zgodnie z harmonogramem.

RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ

Wymaganie: Respektowane są normy społeczne

W tym roku szkolnym ewaluacja wewnętrzna była prowadzona w obszarze:

Efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki.

Ewaluacja problemowa:

Respektowane są normy społeczne

Celem ewaluacji wewnętrznej było:

- Pozyskanie informacji na temat zachowania i przestrzegania norm społecznych wśród uczniów, które są gwarantem bezpieczeństwa w szkole.
- Pozyskanie informacji na temat poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole oraz skali i typu zagrożeń.

W procesie ewaluacji wewnętrznej szukano odpowiedzi na postawione pytania kluczowe:

1. Czy w szkole respektowane są normy społeczne wśród uczniów i nauczycieli?
2. Jaka jest znajomość norm społecznych wśród uczniów?
 - a) czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje?

- b) w jaki sposób i kiedy uczniowie dowiadują się jakich zachowań się od nich oczekuje?
- c) jakie są sposoby reagowania i wyciągane konsekwencje za nieprzestrzeganie lub naruszanie norm społecznych i zasad bezpieczeństwa w szkole?
3. Jak jest źródło i skala poczucia bezpieczeństwa lub jego braku wśród uczniów, nauczycieli i jakich dotyczy zachowań?
4. W jaki sposób szkoła zapewnia uczniom bezpieczne i przyjazne warunki do nauki?
5. Czy szkoła posiada dokumenty wewnętrzne regulujące system zachowań i norm społecznych?
6. Czy podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne są efektywne i wpływają na zmniejszenie / eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań?
7. Czy rodzice i szkoła współpracują w kwestii przestrzegania norm i zapewnienia bezpieczeństwa?
8. Czy uczniowie współpracują ze sobą w realizacji zadań, będących wynikiem działań Samorządu Uczniowskiego?

Kryteria ewaluacji:

1. Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.
2. Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.
3. Zasady postępowania i współdziałania w szkole są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły i rodziców.
4. W szkole, wspólnie z uczniami i rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Ocenia się ich skuteczność oraz w razie potrzeby modyfikuje.

W trakcie ewaluacji wewnętrznej zbierano informacje pochodzące z różnych źródeł:

- Poddano analizie dokumenty wewnętrzne:
 - Statut Szkoły,
 - Program Wychowawczy,
 - Szkolny Program Profilaktyki,
 - Dzienniki lekcyjne (dot. lekcji wychowawczych i zapoznania uczniów z dokumentacją szkoły)
 - Dokumenty Samorządu Uczniowskiego
- Dokonano analizy ankiety przeprowadzonych wśród: rodziców oraz uczniów.
- Przeprowadzono wywiad z nauczycielami.

Wzory ankiet i kwestionariusz pytań do wywiadów zamieszczone zostały jako załączniki. Zgromadzony materiał został wykorzystany w analizie niniejszego raportu. Wszyscy badani byli informowani o celach badań, sposobie wykorzystania ich wyników oraz całkowitej anonimowości uzyskanych informacji.

WNIOSKI Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ
PRZEPROWADZONEJ W ROKU SZKOLNYM 2013/2014
ORAZ REKOMENDACJE DO DALSZEJ PRACY

Obszar 3 - Respektowanie norm społecznych w szkole.

Poniższej analizie dokonano w oparciu o dokumentację szkolną: Statut, Program Wychowawczy Szkoły, Szkolny Program Profilaktyki, Regulamin Samorządu Uczniowskiego, sprawozdanie z działalności Samorządu Uczniowskiego, a także w oparciu o ankiety przeprowadzone wśród losowo wybranych uczniów i ich rodziców oraz wywiadu z losowo wybranymi wychowawcami klas.

Celem ewaluacji i zasadniczym problemem badawczym było pozyskanie informacji na temat poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz skali i typu zagrożeń występujących na jej terenie. Analizowano też działania wychowawcze i profilaktyczne sprzyjające zmniejszeniu i eliminowaniu zagrożeń oraz wzmocnieniu właściwych zachowań.

Na podstawie analizy wyników i wniosków z przeprowadzonych badań sformułowano odpowiedzi na pytania kluczowe oraz rekomendacje do dalszej pracy i propozycje do planu działań.

1. Przegląd dokumentacji pod kątem spójności z obowiązującymi normami społecznymi. Opinia na temat sposobu zapoznawania uczniów z dokumentacją szkolną.

Szkoła posiada dokumenty wewnątrzszkolne regulujące system zachowań i norm społecznych. Jest to Statut Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Lubaniu, który jasno precyzuje cele w obszarze kształcenia, wychowania i profilaktyki oraz zadania opiekuńcze szkoły. Statut szkoły dokładnie przedstawia zasady oceniania zachowania oraz prawa i obowiązki uczniów. W szkole kładzie się nacisk na przestrzeganie następujących norm i wartości:

- wychowanie i kształcenie w duchu poszanowania tradycji regionalnej, narodowej i europejskiej,
- rozwijanie kultury zachowania i języka,
- eliminowanie agresywnych zachowań uczniów,
- przeciwdziałanie werbalnej agresji rozbudzanie empatii i wrażliwości na drugiego człowieka,
- przeciwdziałanie wszelkim nałogom i uzależnieniom,
- kształcenie postaw pozytywnych wobec zdrowia,
- wspieranie rodziców i nauczycieli w wychowywaniu młodych ludzi,
- sprawowanie opieki nad uczniami przebywającymi na terenie szkoły podczas zajęć obowiązkowych, nadobowiązkowych i pozalekcyjnych, za które odpowiedzialni są, w zależności od rodzaju zajęć nauczyciele uczący, wychowawcy lub wyznaczeni opiekunowie,
- stwarzanie w szkole atmosfery bezpieczeństwa, akceptacji i tolerancji, klimatu radości i satysfakcji z uczenia,
- udzielanie uczniom pomocy psychologiczno - pedagogicznej,
- sprawowanie opieki podczas przebywania uczniów poza terenem szkoły, a także w trakcie wycieczek szkolnych, za którą odpowiedzialni są: kierownik wycieczki oraz nauczyciele organizujący tego typu formy zajęć,
- uczestnictwo rodziców w imprezach szkolnych różnego typu

- umożliwienie kształtowania programu wychowawczego szkoły i poszczególnych klas
 - udział rodziców w procesie wychowawczym (wycieczki, uroczystości klasowe i szkolne).
 - uczeń ma w szczególności prawo do:
 - opieki wychowawczej i warunków pobytu w szkole zapewniających bezpieczeństwo, ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, uzależnieniami, demoralizacją oraz innymi przejawami patologii społecznej;
 - ochrony i poszanowania jego godności oraz życzliwego, podmiotowego traktowania w procesie edukacyjnym;
 - wpływania na życie szkoły przez działalność samorządową oraz zrzeszania się w organizacjach działających w szkole;
 - uczeń ma obowiązek przestrzegania postanowień zawartych w statucie szkoły, a zwłaszcza dotyczących:
 - systematycznej nauki i wykonywania obowiązkowych prac domowych, zgodnie z zasadami określonymi przez nauczycieli w PSO;
 - przestrzegania zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły, dbania o schludny wygląd, zdrowie, higienę oraz rozwój;
 - dbania o wspólne dobro, ład i porządek w szkole;
 - szanowania poglądów i przekonań innych ludzi, szanowania symboli narodowych i szkolnych, dbania o honor i tradycje szkoły.
- W placówce istnieją wewnętrzne regulaminy i procedury dotyczące bezpieczeństwa młodzieży w szkole, podczas wyjść i wycieczek.

2. Uczniowie znają wymagania dotyczące przestrzegania norm.

Na podstawie badania dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne klas) odnotowano informacje o tym, że uczniowie zapoznani zostali ze Statutem szkoły. Nauczyciele komunikują wychowanków o zapisanych w Statucie prawach i obowiązkach uczniów oraz jakich zachowań się od nich oczekuje.

3. Szkoła posiada Program Wychowawczy, którego cele i zadania wychowawcze są realizowane na wszystkich zajęciach edukacyjnych, przez działania wychowawcze zaprojektowane w tematycznych programach wychowawczych, w trakcie zajęć pozalekcyjnych, imprez i uroczystości szkolnych oraz poprzez działania nauczycieli pełniących obowiązki wychowawców klasowych.

Program obejmuje następujące działania wychowawcze:

1. Działania na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa uczniów.
2. Rozwój ducha i intelektu.
3. Troska o rozwój emocjonalno-moralny.
4. Wychowanie patriotyczne.
5. Rozwijanie świadomości miejsca w grupie.
6. Rozwijanie postawy tolerancji oraz akceptacji dla niepełnosprawnych.
7. Rozwijanie postaw proekologicznych.
8. Kształtowanie poczucia przynależności do społeczności europejskiej.
9. Planowanie rozwoju – orientacja zawodowa.

10. Rozwijanie postawy odpowiedzialności – prawa i obowiązki.
11. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Prawa Człowieka – Prawa Dziecka - Prawa Ucznia – Prawa Rodzica.
12. Aktywne włączenie rodziców w życie szkoły.

Działania wynikające z Programu Wychowawczego są realizowane w klasach. Na podstawie analizy zapisów w dziennikach lekcyjnych, można stwierdzić, że treści wynikające z opracowanego programu są realizowane na godzinach wychowawczych.

Dla każdego oddziału opracowane są także dodatkowe Programy Wychowawcze, z które wykorzystane są do opracowania klasowych programów wychowawczych i profilaktycznych. Głównym celem tych programów jest kształtowanie społecznie pożądaných postaw uczniów oraz respektowania przez nich norm społecznych, przekazywanie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa, rozwijanie pozytywnych wzorów zachowań, postawy tolerancji i wzajemnej współpracy, a także ochrona ucznia przed agresją i uzależnieniem.

4. Szkoła posiada Szkolny Program Profilaktyki, który dba o bezpieczne otoczenie sprzyjające rozwojowi uczniów, zapobiega uzależnieniom, przemocy, zaburzeniom emocjonalnym, promuje zdrowy tryb życia. Ujęte zadania wskazują kierunek pracy profilaktycznej i są na bieżąco uzupełniane zgodnie z potrzebami wynikającymi z bieżącej pracy szkoły.

Treści programu opracowane zostały w sześciu działach:

1. Profilaktyka uzależnień.
2. Działania na rzecz bezpieczeństwa uczniów.
3. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych.
4. Eliminowanie przejawów agresji i przemocy w szkole.
5. Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego.
6. Współpraca z rodzicami, instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się profilaktyką.

Adresatami programu są uczniowie, nauczyciele oraz rodzice.

Na podstawie analizy dzienników lekcyjnych stwierdzono, że w szkole podejmowane są działania mające na celu ogólnie pojętą profilaktykę. Wychowawców klas wspierają pielęgniarka szkolna

i pedagog szkolny, nauczyciele w-f, biologii, wos-u, geografii, nauczyciele oraz dzielnicowy szkoły.

5. W wyniku analizy dokumentacji Samorządu Szkolnego stwierdzono, że uczniowie współpracują ze sobą przy realizacji następujących działań:

- Imprezy szkolne dotyczące tradycji rodzimych związanych z obyczajowością religijną (Jasełka, Wielkanoc).
- Inne imprezy okolicznościowe (Andrzejkki, Studniówka, Walentynki, Pierwszy Dzień Wiosny)
- Akademie z okazji: Dnia Edukacji Narodowej, zakończenia roku klas maturalnych, klas zawodowych, zakończenia roku szkolnego.

- Akcje charytatywne (organizowanie zbiórki pieniędzy i rzeczy na potrzeby schroniska dla zwierząt, włączenie się do akcji „Góra Grosza”, udział w akcjach wolontariatu).
- Obchody rocznic narodowych (uroczystości upamiętniające wydarzenia z 17 września - Dzień Sybiraka, Święto Odzyskania Niepodległości, Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja)

Celem samorządu uczniowskiego jest uczestniczenie uczniów w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów oraz partnerstwo w stosunkach uczniów z nauczycielami w realizacji celów wychowawczych szkoły. Rozwijanie demokratycznych form współzycia, przyjmowania współodpowiedzialności za jednostkę i grupę. Kształtowanie umiejętności zespołowego działania, tworzenia warunków do aktywności społecznej, samokontroli, samooceny i samodyscypliny uczniów.

Uczniowie aktywnie działają na rzecz rozwoju własnego i szkoły. Wykazują inicjatywę i duże zainteresowanie podczas organizacji imprez szkolnych, okolicznościowych i akcji charytatywnych. Stopień zaangażowania się uczniów w pracę samorządu zależy głównie od dostosowania zadań do możliwości wychowanków.

Analizowana dokumentacja szkolna była zaopiniowana przez przewodniczącego Samorządu Uczniowskiego i Radę Rodziców oraz zatwierdzona na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

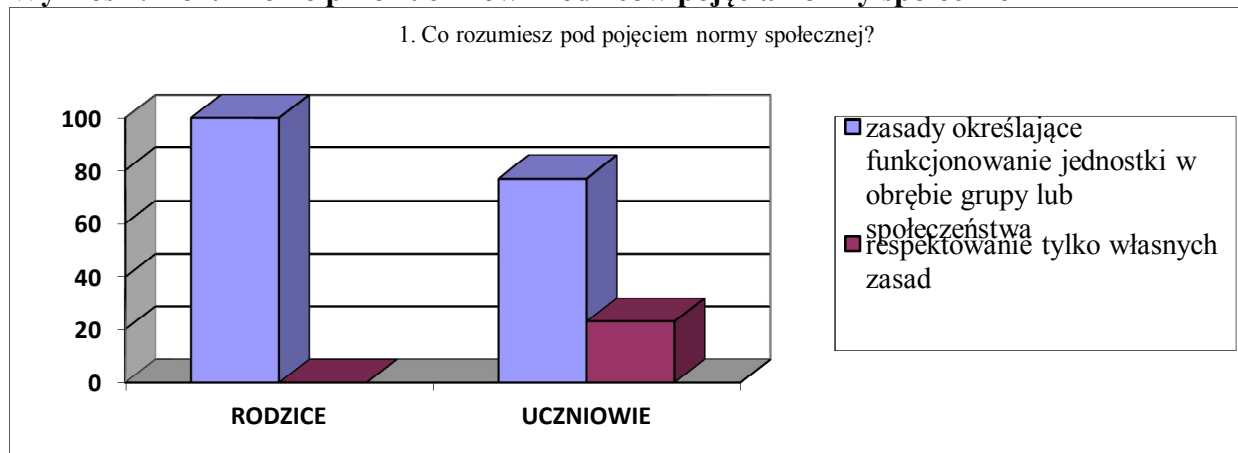
WYNIKI PRZEPROWADZONYCH BADAŃ ANKIETOWYCH

1. Analiza wyników ankiet dla uczniów i rodziców.

W tym miejscu zaprezentujemy analizę wyników badań uzyskanych dzięki przeprowadzonej ankiecie dla uczniów i rodziców. Ankiety były anonimowe oraz zostały przeprowadzone wśród losowo wybranych uczniów z 13 klas oraz wśród przypadkowo wybranych rodziców. Ogółem poddanych badaniu zostało 40 uczniów i 30 rodziców. Ankiety dla uczniów i rodziców pozwoliły pozyskać informacje na temat: stopnia znajomości i przestrzegania norm społecznych w szkole.

Pierwsza podjęta w ankiecie kwestia dotyczyła rozumienia przez uczniów i rodziców pojęcia norm społecznych. Umożliwia to zgłębienie wiedzy w tym zakresie oraz obrazuje ile badanych osób potrafi zdefiniować to pojęcie. Uzyskane dane możemy zaobserwować na poniżej umieszczonym wykresie:

Wykres 1. Rozumienie przez uczniów i rodziców pojęcia norm społeczne

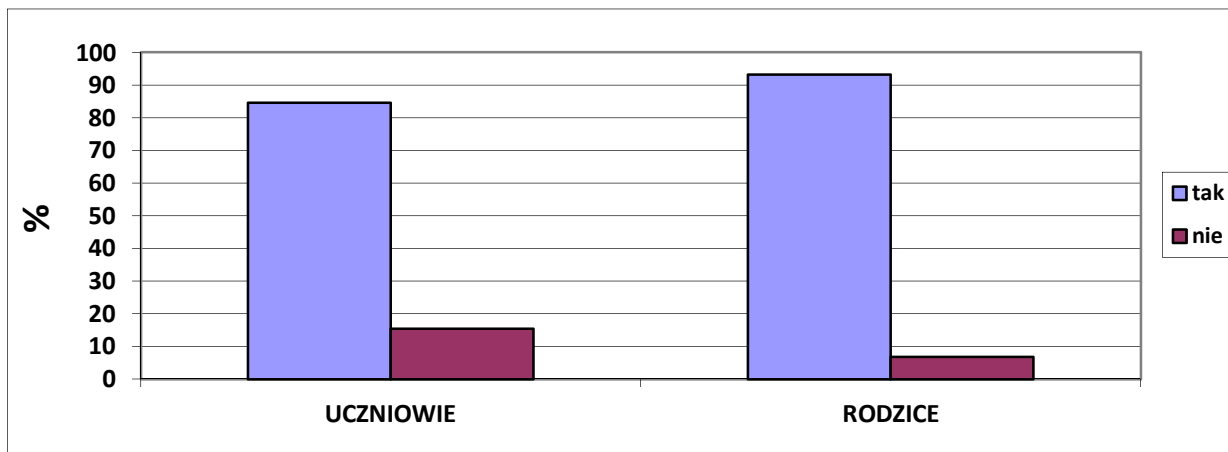

Badani rodzice w 100 % udzielili prawidłowej odpowiedzi na pytanie dotyczące rozumienia pojęcia norm społecznych, natomiast uczniowie w 80 %.

Kolejne pytanie dotyczyło określenia znajomości zachowań jakie oczekuje się od uczniów

w szkole. Wyniki przedstawione zostały na wykresie 2:

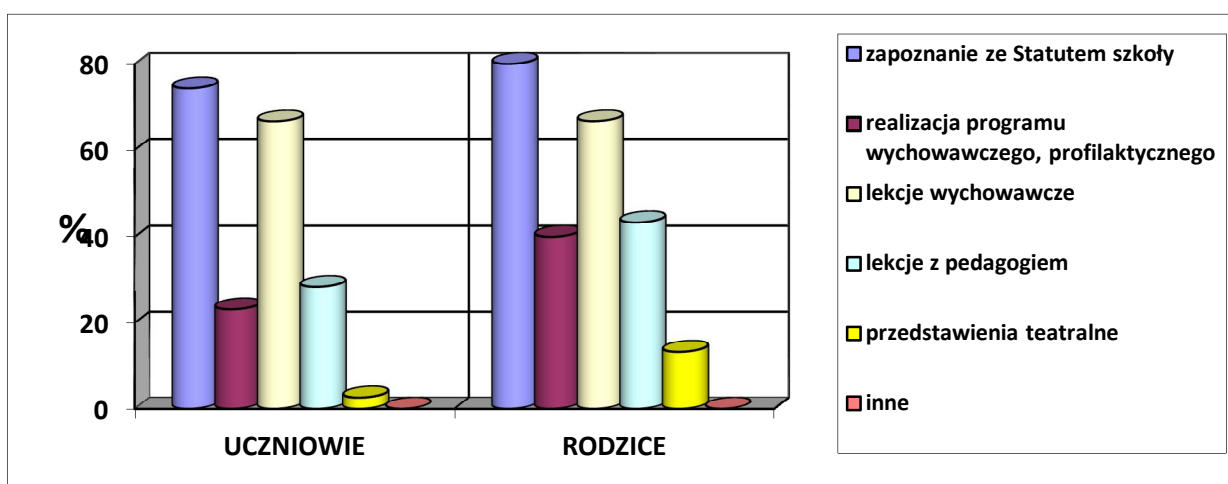
Wykres 2. Czy wiesz, jakich zachowań oczekuje się od Ciebie w szkole?/ Czy wiedzą Państwo, jakich zachowań oczekuje się od uczniów w szkole?

Badani uczniowie i rodzice wiedzą jakich zachowań oczekuje się od uczniów w szkole. Potwierdzają to zarówno ankietowani uczniowie (84,62%), jak i rodzice (93,3%). Uczniowie znają obowiązujący w szkole katalog norm i wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje.

Badania ankietowe pozwoliły poznać zdanie uczniów i rodziców na temat sposobów zapoznawania uczniów z normami społecznymi obowiązującymi w szkole.

Wykres 3. W jaki sposób uczniowie zapoznawani są z normami społecznymi obowiązującymi w szkole?

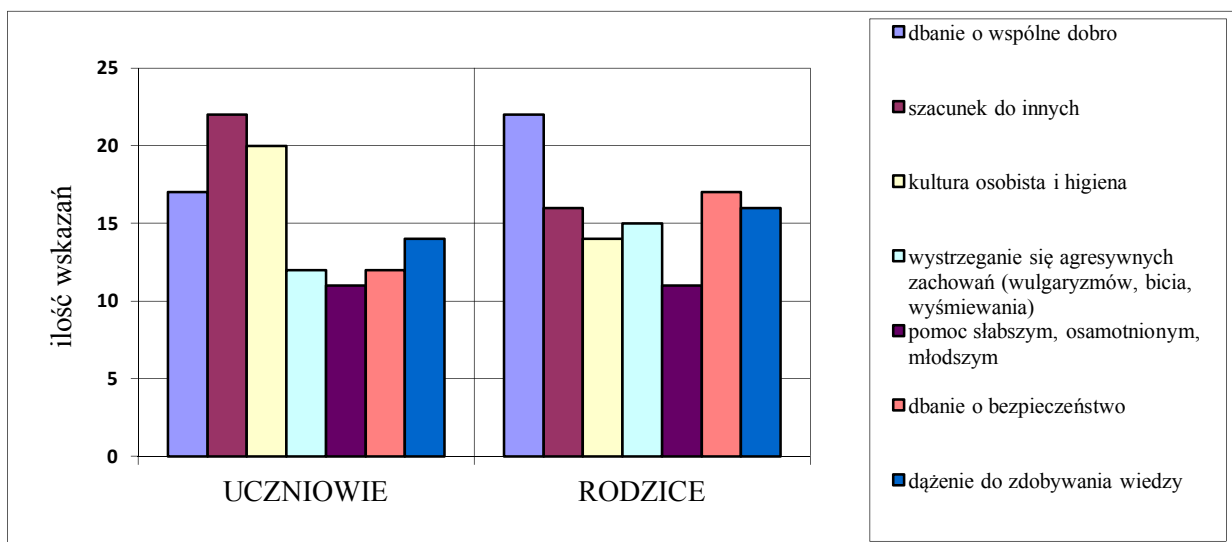

Ukazane powyżej wyniki wskazują zdania respondentów dotyczące głównych sposobów zapoznawania uczniów z obowiązującymi w szkole normami społecznymi: zapoznanie ze Statutem 80% rodzice i 74,36% uczniowie oraz lekcje wychowawcze 66,7%

rodzice i 66,67% uczniowie. Uzyskane wyniki potwierdzają wyniki analizy dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne), w której odnotowano informacje o tym, że uczniowie zapoznani zostali ze Statutem szkoły w ramach prowadzonych godzin wychowawczych.

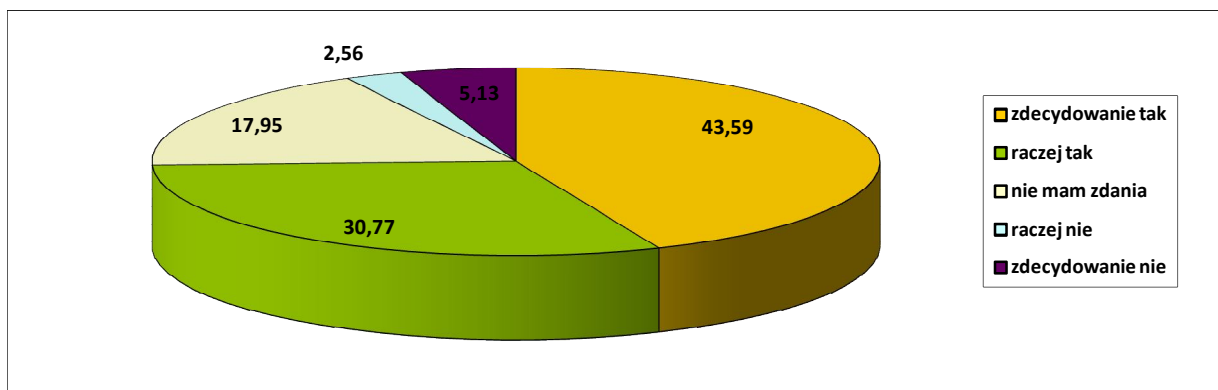
Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło przykładów norm, które w opinii uczniów i rodziców są przestrzegane przez uczniów w szkole. Odpowiedzi grupy badawczej ukazują poniższy wykres:

Wykres 4. Przykłady norm społecznych przestrzeganych przez uczniów w szkole. Opinie uczniów i rodziców

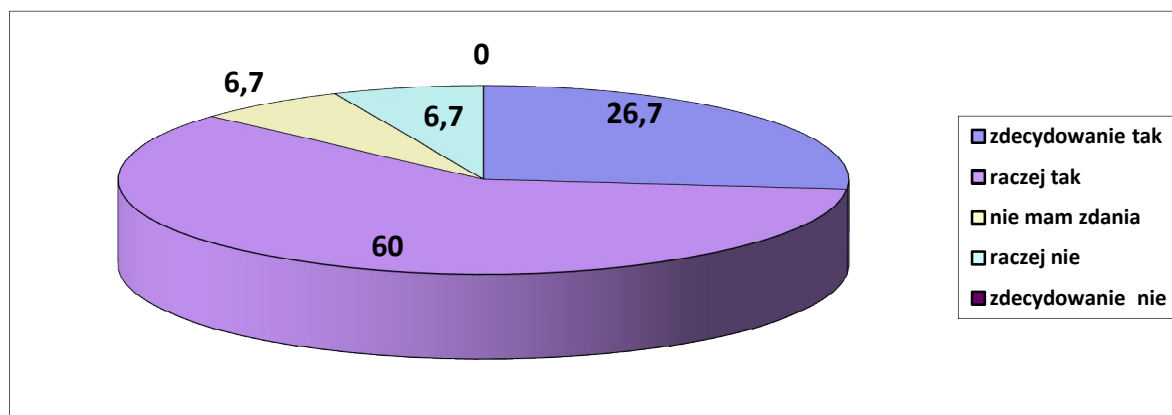

W opinii uczniów najczęściej w szkole przestrzega się następujących norm społecznych: szacunek do innych (56,41%), dbanie o wspólne dobro (43,59%), kultura osobista i higiena (51,28%). Natomiast w opinii rodziców najwięcej wskazań dotyczyło: dbanie o wspólne dobro (73,3%), szacunek do innych (53,3%), dbanie o bezpieczeństwo (56,7%). W ankietach dla uczniów i rodziców zapytano o stopień odczuwanego bezpieczeństwa w szkole. Poniższe wykresy prezentują uzyskane wyniki.

Wykres 5. Poczucie bezpieczeństwa w szkole w opinii uczniów.

Wykres 6. Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole w opinii rodziców

Z zaprezentowanych wyników dotyczących bezpieczeństwa uczniów w szkole zarówno rodzice jak i uczniowie wyrazili opinię, iż w szkole czują się bezpiecznie. Uczniowie w 43,59% uważają, że w szkole czują się zdecydowanie bezpiecznie, a 30,77% raczej bezpiecznie. Natomiast rodzice w przeważającej większości wskazali odpowiedź „raczej tak” (60%).

W prowadzonych badaniach ankietowych uczniowie i rodzice zostali poproszeni o określenie skali respektowania norm społecznych w życiu szkoły. Proponowana skala to od 5 do 0, przy czym 5 - są całkowicie respektowane, 0 - nie są respektowane. Wyniki prezentuje poniższa tabela 1.

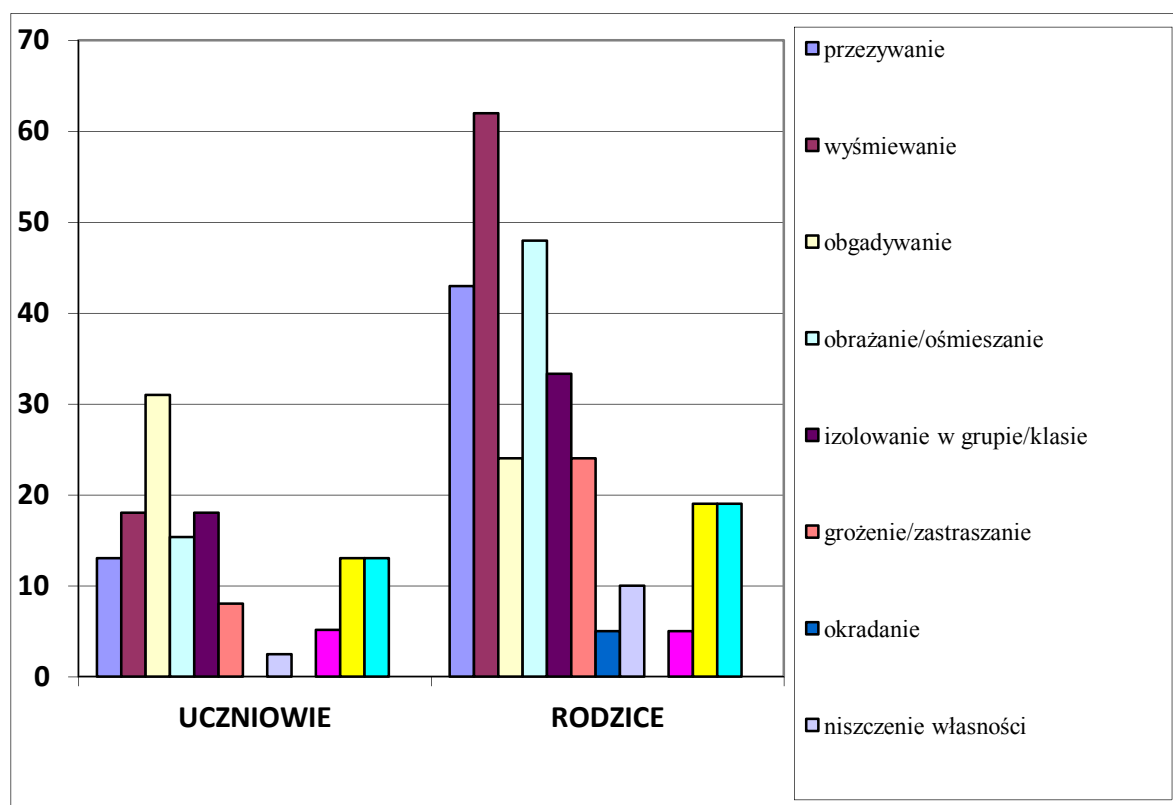
Tabela 1. Skala respektowania norm społecznych w życiu szkoły

W jakim stopniu respektowane są normy społeczne w życiu szkoły?		
SKALA	Opinia uczniów	Opinia Rodziców
5	9	4
4	10	8
3	16	12
2	2	3
1	2	1
0	1	1

Badani uczniowie wysoko oceniają respektowanie norm społecznych w życiu szkoły. 9 uczniów ocenia się na najwyższym poziomie, natomiast 10 osób wskazało skalę cztery, a 16 osób skalę trzy. Badani rodzice w zdecydowanej większości wskazali na przedział 3-4. Z uzyskanych danych wynika, że uczniowie znają i respektują normy społeczne obowiązujące w szkole.

Uczniowie, którzy na skali oceniającej poczucie bezpieczeństwa, nie wybrali 5 (całkowite respektowanie norm), w kolejnym pytaniu wymieniali zachowania innych osób, z powodu których nie czują się bezpiecznie. Podobne pytanie skierowane było do rodziców uczniów. Odpowiedzi przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 7. Zachowania innych osób, z powodu których uczniowie nie czują się w szkole bezpiecznie

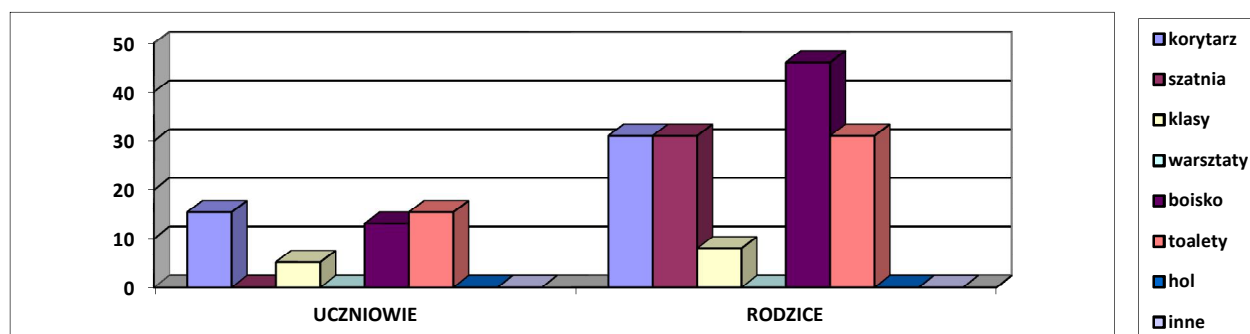

Jak widać 30 % uczniów nie czuje się w szkole bezpiecznie z powodu obgadywania, po 18 % z powodu wyśmiewania i izolowania w grupie/klasie, 16 % z powodu obrażania/ośmieszania.

W opinii rodziców najczęściej przykładów nieodpowiednich zachowań rówieśniczych, które wpływają na złe samopoczucie uczniów w szkole dotyczyło wyśmiewania (62%), obrażania/ośmieszania (48%), przezywania (43%) oraz izolowania w grupie/klasie (33,3%). Przedstawione wyniki ukazują nam najczęstsze problemy jakie pojawiają się między uczniami.

Poniżej przedstawiony wykres ilustruje miejsca w szkole, w których zdaniem uczniów i ich rodziców nie są bezpieczni.

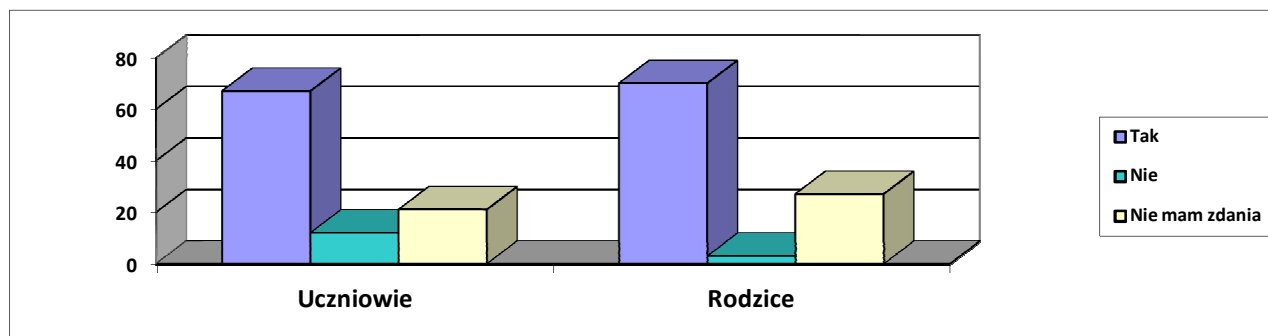
Wykres 8. Miejsca najmniej bezpieczne w szkole.

Badani uczniowie wskazali, że najmniej bezpiecznym miejscem w szkole są: korytarz (15,38%) i toalety (15,38%), natomiast w opinii rodziców: boisko (46%) oraz korytarz (31%), szatnia (31%) i toalety (31%).

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło analizowania zachowania uczniów. Opinie uczniów i rodziców przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Czy w szkole analizuje się zachowania uczniów?

67 % ankietowanych uczniów uważa, że w szkole analizuje się zachowania uczniów, 21 % nie ma zdania na ten temat, a 12% uważa, że nie analizuje się zachowania uczniów.

70 % badanych rodziców twierdzi, że w szkole analizuje się zachowanie uczniów, 27 % nie ma na ten temat zdania, natomiast 3 % uważa, że w szkole nie analizuje się zachowania uczniów.

Badani uczniowie zostali poproszeni o wskazanie sposobów informowania nauczycieli o nie przestrzeganiu przez uczniów norm społecznych. Z możliwych odpowiedzi najczęściej wskazań dotyczyło:

- bezpośrednich rozmów z uczniami (38,46%),
- ankiety (33%)
- obserwacji uczniów na lekcjach i podczas przerw (30,77%)
- rozmowy uczniów z pedagogiem (28,21%)
- omawianie i analizowanie negatywnych zachowań (15,38 %)
- analizowanie uwag uczniów (12,82%)

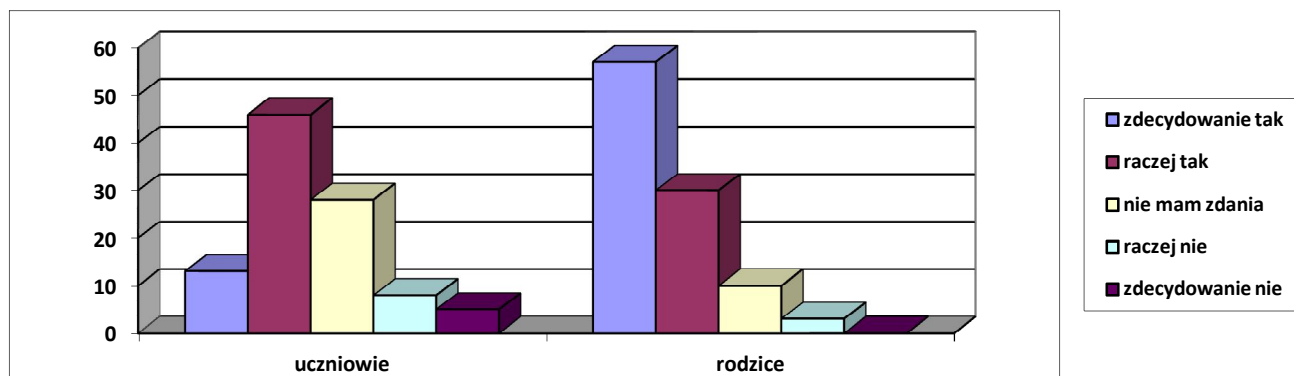
To samo pytanie zostało zadane rodzicom. Oto ich odpowiedzi:

- rozmowy z uczniami (72,4%)
- obserwacja uczniów na lekcjach i podczas przerw (37%)
- rozmowy wychowawcy/pedagoga z rodzicami (31%)
- uwagi nauczycieli (31%)
- rozmowy uczniów z dyrektorem (24,1%)
- rozmowy uczniów z pedagogiem (20,7%)
- ankiety (17,2%)
- analizowanie uwag uczniów (13,8%)
- omawianie i analizowanie negatywnych zachowań (10,3%)

Według opinii rodziców i uczniów najlepszym sposobem na dowiedzenie się o nieprzestrzeganiu przez uczniów norm społecznych są rozmowy z uczniami oraz obserwacja uczniów na lekcjach i podczas przerw.

Kolejne pytanie ankietowe brzmiało: „Czy nauczyciele podejmują działania mające na celu wyeliminowanie zagrożeń” Odpowiedzi uczniów i rodziców zamieszczono w wykresie 10.

Wykres 10. Podejmowanie działań przez nauczycieli mających na celu wyeliminowanie zagrożeń

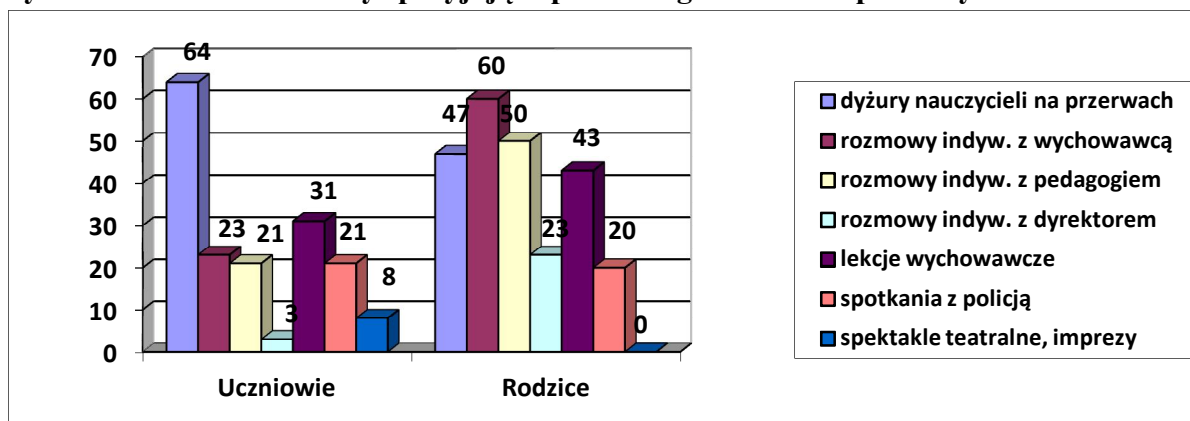

59% ogółu uczniów uważa, że nauczyciele podejmują działania mające na celu wyeliminowanie zagrożeń, 28% nie ma zdania na ten temat, natomiast 13% uważa, że nauczyciele nie podejmują żadnych działań.

Ankietowani rodzice uważają (87%), że nauczyciele podejmują działania mające na celu wyeliminowanie zagrożeń, 10 % nie ma na ten temat zdania, a 3% uważa, że nauczyciele nie podejmują żadnych działań.

Kolejną podjętą w ankietach kwestią były działania szkoły sprzyjające przestrzeganiu norm społecznych.

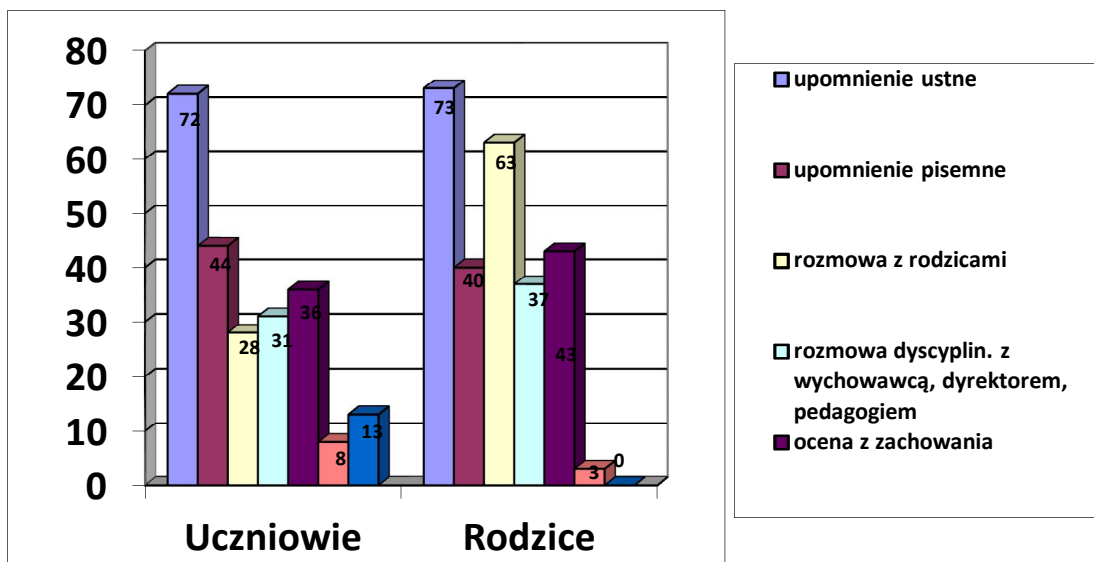
Wykres 11. Działania szkoły sprzyjające przestrzeganiu norm społecznych

Badani uczniowie wskazali, iż najlepszym działaniem sprzyjającym przestrzeganiu norm społecznych są dyżury nauczycieli na przerwach (64%), natomiast rodzice uważają, że rozmowy indywidualne z wychowawcą (60%).

Badana młodzież oraz rodzice zostali poproszeni o podanie sposobów reagowania nauczycieli na niewłaściwe zachowania uczniów.

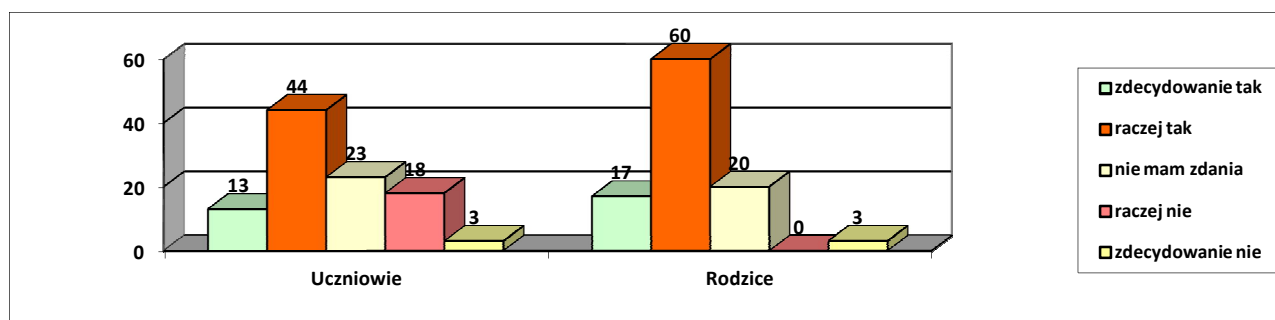
Wykres 12. Sposoby reagowania nauczycieli na niewłaściwe zachowania uczniów

Według ankietowanych uczniów i rodziców najskuteczniejsze sposoby reagowania nauczycieli na niewłaściwe zachowania uczniów to: upomnienie ustne (uczniowie 72%, rodzice 73%). Kolejno przez uczniów wskazane zostało upomnienie pisemne (44%), ocena z zachowania (36%), rozmowa dyscyplinująca z wychowawcą, dyrektorem, pedagogiem (31%) oraz rozmowa z rodzicami (28%). Natomiast rodzice jako skuteczny sposób reagowania wskazali rozmowy nauczycieli z rodzicami (63%), ocenę z zachowania (43%) oraz upomnienie pisemne (40%).

Ostatnim pytaniem ankietowym było: „Czy podejmowane przez nauczycieli działania są skuteczne?” Odpowiedzi uczniów i rodziców zamieszczono na wykresie 13.

Wykres 13. Skuteczność podejmowanych działań przez nauczycieli

W opinii uczniów (57%) i rodziców (77%) podejmowane w szkole działania są skuteczne i przeciwdziałają zagrożeniu i sprzyjają bezpieczeństwu uczniów.

ANALIZA WYWIADÓW Z WYCHOWAWCAMI KLAS

Wywiad z wychowawcami klas był kolejnym sposobem zbierania danych na temat respektowania norm społecznych w szkole. Wywiadu udzieliło 5 losowo wybranych wychowawców klas.

Zadano respondentom pytanie: „Opisz ostatnią sytuację wychowawczą, która wydarzyła się w twojej klasie?”.

Badane osoby udzieliły następujących odpowiedzi:

1. „*Agresywne zachowanie ucznia na zajęciach lekcyjnych wobec swoich kolegów, koleżanek i nauczyciela.*”
2. „*Długotrwały konflikt pomiędzy dwiema uczennicami. Mimo rozmów i prób załagodzenia konfliktu, dziewczęta nie chciały współpracować, wciągając w konflikt kolejne osoby.*”
3. „*Uczeń notorycznie wulgaryzował na lekcji, mimo uwag nauczycieli.*”
4. „*Uczeń notorycznie wulgaryzował na lekcji.*”
5. „*Częste opuszczanie (nieobecności) lekcji.*”

Udzielone przez wychowawców odpowiedzi ukazały przykłady łamania norm społecznych przez uczniów.

Kolejne pytanie dotyczyło sposobu rozwiązania podanej sytuacji wychowawczej oraz podjętych działań nauczycieli. Oto ich odpowiedzi:

1. „*Rozmowa ostrzegawczo-wyjaśniająca z uczniem w obecności jego rodziców, pedagoga, wychowawcy. Podjęte decyzje: nagana wychowawcy, rozmowa na godzinie wychowawczej na temat właściwego zachowania się na terenie szkoły. Stały kontakt rodziców z wychowawcą*”
2. „*Rozmowy z uczennicami, rozmowy z klasą, ankieta, rozmowa w obecności dyrektora, pedagoga oraz policjanta. Rozmowa z rodzicami*”
3. „*Rozmowa ostrzegawczo-wyjaśniająca z uczniem w obecności jego rodzica, pedagoga i wychowawcy. Podjęte decyzje: nagana wychowawcy, rozmowa na godzinie wychowawczej na temat właściwego zachowania się na terenie szkoły; stały kontakt rodziców z wychowawcą*”
4. „*Rozmowa dyscyplinująca z uczniem. Wyjaśnienie przyczyn takiego zachowania. Wylimitowanie przyczyn takiego zachowania*”
5. „*Rozmowa wyjaśniająca z uczniem w obecności pedagoga i wychowawcy. Uczeń zobowiązuje się do systematycznego chodzenia na lekcje. Częsty kontakt wychowawcy z rodzicami*”

Nauczyciele w podejmowanych działaniach wybierają adekwatne rozwiązania zaistniałych problemów i sytuacji, wyjaśniając je we współpracy z uczniami oraz rodzicami. Opisane działania wychowawcze opisują katalog działań wychowawczych.

Badani wychowawcy zostali zapytani o ocenę skuteczności podejmowanych działań i ewentualne ich modyfikacje. Pytanie brzmiało: „Czy podjęte działania z perspektywy czasu uważasz za skuteczne, czy potrzebna była ich modyfikacja?” Badani wychowawcy uważali, że „*podejmowane działania pozwoliły skutecznie zmienić zachowanie uczniów*”, „*podjęte działania pozwoliły wpłynąć na zmianę zachowania ucznia, chociaż bardzo ciężko było mu się zdyscyplinować*”, „*nie potrzebna była modyfikacja*”.

Kontynuując rozmowę z wychowawcami oraz nawiązując do podejmowanych działań wychowawczych zapytano nauczycieli czy w swoich działaniach wychowawczych uwzględniali inicjatywę/opinię uczniów. Umożliwiło to uzyskanie informacji czy wyrażają opinię na temat zachowania swoich kolegów/koleżanek. Oto wypowiedzi na ten temat: „*Tak, uczniowie wypowiedzieli się pisemnie na zaistniały konflikt między koleżankami (badanie ankietowe, test socjometryczny), a także mieli swoje sugestie, które przekazywali wychowawcy*”, „*Tak. Rozwiązując różne sytuacje wychowawcze staram się w swoich działaniach uwzględniać opinię i inicjatywę uczniów*”, „*Działania wychowawcze uwzględniały opinię innych uczniów*”.

WNIOSKI:

Analiza zebranego materiału pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Badani uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, także rodzice są zdania, że ich dzieci mają zapewnione w szkole bezpieczeństwo.
2. Uczniowie wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje.
3. Nauczyciele komunikują uczniom, jakich zachowań się od nich oczekuje. Czynią to zwłaszcza na lekcjach wychowawczych i podczas rozmów indywidualnych.
4. Uczniowie wiedzą jakie dokumenty wewnątrzszkolne regulują zasady zachowania i bezpieczeństwa obowiązujące w szkole.
5. Szkoła posiada wewnętrzne regulaminy dotyczące bezpieczeństwa. Regulaminy i procedury dotyczące bezpieczeństwa w szkole oraz podczas wyjść i wycieczek są omawiane z uczniami. Statut szkoły dokładnie omawia zasady oceniania zachowania oraz prawa i obowiązki ucznia.
6. W szkole diagnozuje się zachowanie uczniów. Podejmowane są różnego rodzaju działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.
7. Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji zadań, będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.

REKOMENDACJE DO DALSZEJ PRACY:

1. Przy omawianiu praw i obowiązków ucznia podczas zajęć godziny wychowawczej należy upewnić się czy uczniowie dobrze rozróżniają swoje prawa od obowiązków oraz rozumieją jakie są ich prawa, a co należy do ich obowiązków.
2. Normy społeczne z przestrzeganiem, których uczniowie mają problem to: umiejętność współpracy w grupie, przewidywanie skutków własnych zachowań, kulturalne zachowanie wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz wobec kolegów.
W związku z tym należy zintensyfikować działania ukierunkowane na: ćwiczenia umiejętności pracy w grupie, kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne postępowanie, wpajanie zasad poszanowania własnej godności i własności. Podczas zajęć godziny wychowawczej częściej integrować zespół klasowy.
3. Częściej kontrolować miejsca, które zostały wymienione jako te, które zagrażają bezpieczeństwu uczniów: korytarz, toalety, boisko, szatnie przy sali gimnastycznej.
4. Zwrócić uwagę na to czy podejmowane działania zachęcające rodziców do współpracy są efektywne.
5. W trakcie zebrań należy przypomnieć rodzicom, że głównym źródłem informacji o normach społecznych obowiązujących w szkole powinno być środowisko rodzinne ucznia.
6. Warto, żeby nauczyciele pomagali sobie oraz dzielili się sposobami, jakie wykorzystali przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

8. Podsumowanie

Projekt „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, został zakończony. Zrealizowane zostały wszystkie zaplanowane działania.

Ważnym elementem projektu było bieżące koordynowanie zaplanowanych działań, a także monitorowanie pracy SORE i koordynatorów sieci współpracy. Dało to możliwość nie tylko wymiany doświadczeń, ale przede wszystkim korekty działań, co jest naturalną konsekwencją programu pilotażowego. Kierownikowi projektu umożliwiło prawidłowe koordynowanie projektem, w tym realizację harmonogramów szkoleń oraz reagowanie na sygnały płynące od beneficjentów. Dużą popularnością cieszyły różne formy wspomagania szkół i przedszkoli oraz sieci współpracy i samokształcenia dyrektorów i nauczycieli. Wyniki ankiet ewaluacyjnych jednoznacznie wskazały na znaczące zapotrzebowanie na wymianę doświadczeń w obrębie konkretnych przedmiotów, ale także międzyprzedmiotowe samodoskonalenie. Nowoczesne metody kontaktu elektronicznego z pewnością ułatwiły kontakty i wymianę materiałów, jednocześnie uczestnicy podkreślili także potrzebę łączenia tej formy kontaktu ze spotkaniami zespołowymi. Także dyrektorzy biorący udział w spotkaniach sieci dostrzegli zalety nowego systemu wsparcia.

O zasadności i przydatności szkoleń nauczycieli w trakcie tego projektu jednoznacznie świadczą opisy dobrych praktyk przedstawione w raporcie z realizacji projektu. Wiele zrealizowanych działań na różnych etapach edukacji, w oparciu o nowo zdobyte kompetencje przez nauczycieli zostały przez nich wykorzystane w planowaniu i realizacji zadań wynikających z planu rozwoju szkoły czy przedszkola. Wyniki monitorowania pozwalają na stwierdzenie wysokiej przydatności zrealizowanych modułów szkoleniowych. Na sukces projektu wdrożonego w powiecie lubańskim niewątpliwie miały wpływ następujące czynniki:

- współpraca Powiatu Lubańskiego z gminami;
- aktywny udział dyrektorów szkół w realizacji zaplanowanych działań;
- dobra, szczegółowa diagnoza potrzeb rozwojowych w poszczególnych placówkach;
- nawiązanie relacji z instytucjami wspierającymi działania projektowe;
- zespołowa organizacja pracy, umiejętności interpersonalne SORE oraz Koordynatorów Sieci, a także profesjonalizm dyrektorów szkół i przedszkoli uczestniczących w projekcie.

Jak przyznają sami zainteresowani wsparcie szkoły/ przedszkola musi być oparte na obiektywnych przesłankach, zadaniem SORE oraz koordynatorów sieci było umiejętne stworzenie oferty wsparcia, wychodzącej naprzeciw oczekiwaniom rady pedagogicznej.

W tym celu SORE i Dyrektor muszą mieć wystarczające dane dotyczące wymagań, jakie Państwo stawia szkołom i placówkom, opisanym w rozporządzeniu w sprawie nadzoru pedagogicznego. Dzięki tym spotkaniom, monitorowaniu działań w trakcie roku, a także przeprowadzonej na koniec roku szkolnego autoewaluacji dotychczasowych działań projektowych w poszczególnych przedszkolach i szkołach możemy mówić o sukcesie Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu jako jednostce realizującej projekt.

Wnioski i rekomendacje po realizacji projektu

1. W znacznej większości szkół / przedszkoli obserwowano się wyraźne zaangażowanie uczestników projektu w doskonalenie swoich kompetencji zawodowych, tylko nieliczni nauczyciele wykazywali skrajne niezadowolenie i negatywne nastawienie do jakiegokolwiek formy doskonalenia. W kilku przypadkach taka postawa zmieniała się w trakcie szkoleń.
2. Oferty doskonalenia nie powinny zdominować procesu diagnozowania potrzeb szkoły/przedszkola. W niektórych przypadkach diagnoza, niestety, ograniczała się do wyboru spośród ofert doskonalenia, co ograniczyło skuteczność i trafność wspomaganie.
3. Wszystkie placówki wysoko oceniły wiedzę merytoryczną ekspertów, sposób przekazywania wiedzy i komunikatywność: oceny od 4,19 do 5,00. W kilku szkołach pojawiły się krytyczne oceny ekspertów, co wpłynęło na zmianę osób prowadzących warsztaty.
4. Lista i zakres ofert doskonalenia oceniane są jako wystarczające. Mają one ramowy charakter, dzięki temu możliwe jest dosyć elastyczne dopasowanie się szkoły do nich. Zidentyfikowano deficyt ofert doskonalenia dopasowanych do specyficznych potrzeb różnych typów szkół: zawodowych i przedszkoli.
5. Nauczyciele stwierdzili podniesienie swoich kompetencji w zakresie objętym diagnozą.
6. Szczególnie istotne jest utrzymanie wsparcia indywidualnego dla nauczycieli, przy czym powinno się ono koncentrować na rozwijaniu kompetencji specjalistycznych, wsparciu w rozwiązywaniu problemów konkretnych uczniów. To zadanie PPP, która w większym stopniu powinna koncentrować się na wspieraniu pracy szkoły z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Natomiast głównym zadaniem PCE w Lubaniu nadal będzie zorganizowane wspomaganie placówek i nauczycieli w ich rozwoju.
7. Uczestnicy sieci z różnych przedszkoli oraz szkół i różnych typów szkół nawiązali kontakt między sobą, a podczas spotkania integracyjnego uczestnicy opracowali zasady współpracy, które były ściśle przestrzegane. W ramach bezpośredniej pracy uczestnicy tworzyli własne produkty, które wykorzystują w pracy.
8. Uczestnicy otrzymali wsparcie eksperta zewnętrznego; w ankietach monitoringowych wszyscy eksperci zostali ocenieni bardzo wysoko.

